

Vlada Crne Gore

Ministarstvo za evropske integracije

**FAKTOGRAFSKI IZVJEŠTAJ
O OSTVARENOM PROGRESU U CRNOJ GORI
OD DOSTAVLJANJA ODGOVORA NA UPITNIK DO 6. 09.2010.**

Podgorica, 6. Septembar 2010.

FAKTOGRAFSKI IZVJEŠTAJ O OSTVARENOM PROGRESU U CRNOJ GORI OD DOSTAVLJANJA ODGOVORA NA UPITNIK DO 06.09.2010.g.

Uvod

Crna Gora je potencijalni kandidat za članstvo u Evropskoj uniji. Evropska perspektiva Crne Gore je potvrđena i od strane Savjeta u junu 2006, nakon što su države članice EU priznale nezavisnost zemlje. Crna Gora je, 15. oktobra 2007. godine, potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) kao i Privremeni sporazum o trgovini i srodnim pitanjima. Privremeni sporazum stupio je na snagu 1. januara 2008. godine, a SSP je, nakon ratifikacije u svim državama članicama, stupio na snagu 1. maja 2010. godine. SSP predstavlja ugovorni okvir u kojem će EU i Crna Gora intenzivirati saradnju i iskoristiti prednosti koje proizilaze iz razvoja u njihovom odnosu. SSP je nova kvalitativna faza u bilateralnim odnosima, što podrazumijeva značajne nove obaveze i angažovanja. SSP će biti jezgro bilateralnih odnosa.

Sporazumi između Crne Gore i EU o viznim olakšicama i readmisiji stupili su na snagu 1. januara 2008. godine. Savjet je na sastanku održanom 30. novembra 2009. godine donio odluku da ukine vize za građane Crne Gore (zajedno sa građanima Srbije i bivše jugoslovenske republike Makedonije), i ta odluka je stupila na snagu 19. decembra 2009. godine.

Crna Gora je pozvala u Akcioni plan za članstvo u NATO, u decembru 2010. godine.

Crna Gora je podnijela zahtjev za članstvo u EU 15. decembra 2008. godine. Savjet EU je 23. aprila 2009. godine odlučio da pozove Evropsku komisiju da podnese svoje Mišljenje o sposobnosti Crne Gore da preuzme obaveze koje proističu iz članstva. Evropska komisija je predala Upitnik crnogorskoj Vladi u julu 2009. godine u Podgorici, a Crna Gora je predala odgovore na pitanja iz Upitnika 9. decembra 2009. godine u Briselu. Odgovori na dodatna pitanja Evropske komisije dostavljeni su 12. aprila 2010. godine (svi odgovori na Upitnik dostupni su na web strani www.questionnaire.gov.me). U tom periodu deset ekspertskih misija EK, sastavljenih od predstavnika država članica i EK, posjetilo je Crnu Goru i pripremio izvještaje.

Prvi sastanak Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje i Pod-odbora za oblast pravde, slobode i bezbjednosti

U periodu februar–jul 2010. godine, Crna Gora je organizovala sastanke svih pod-odbora o praćenju implementacije SSP-a. Prvi sastanak **Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje** održan je 14. juna 2010. godine u Briselu, a **prvi Pod-odbor za oblasti pravde, slobode i bezbjednosti** održan je 6. jula 2010. godine u Podgorici.

Na sastanku Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje istaknuto je sledeće¹:

- „**Konstruktivna uloga Crne Gore u očuvanju regionalne stabilnosti i podsticanju dobrih odnosa sa ostalim zemljama Zapadnog Balkana i susjednim državama članicama EU**; zadovoljavajuća saradnja Crne Gore sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju i kontinuirano aktivno učešće Crne Gore u različitim regionalnim inicijativama u jugoistočnoj Evropi, uključujući centralnoevropski Sporazum o slobodnoj trgovini (CEFTA), Centralnoevropsku inicijativu, Jadransko-jonsku inicijativu i Proces saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEEC), kojima prdsjedava ili će predsjedavati Crna Gora.
- Savjet je razmatrao **razvoje u dijelu političkih kriterijuma**. Zapaženo je da je Crna Gora nastavila sa nepredkom u rješavanju pitanja koja se odnose na demokratiju i vladavinu prava, a koja predstavljaju ključne aspekte političkih kriterijuma za proces pristupanja EU; Ustav se u cjelini efikasno sprovodi; Savjet pozdravlja činjenicu da se parlamentarni izbori, koji su održani u martu 2009. godine, ispuni skoro sve standarde OEBS-a i Savjeta Evrope, kao i mirno održavanje lokalnih izbora u maju 2010. godine.
- **Savjet je takodje razmatrao napredak postignut u oblasti reforme pravosudja**, što predstavlja ključni prioritet Evropskog partnerstva, zapažajući da je Crna Gora postigla dalji napredak, posebno u dijelu usvajanja novog Zakonika o krivičnom postupku, funkcionisanju Sudskog i Tužilačkog savjeta, i smanjenja broja zaostalih sudskih predmeta.
- **Savjet podržava dobar napredak ostvaren na planu unaprjeđenja zakonodavnog i administrativnog okvira za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala**. Crna Gora je obavijestila Savjet o posebnim rezultatima koje je nedavno ostvarila na ovom polju.

¹ <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st11/st11105.en10.pdf>

- Savjet zapaža kao pozitivnu činjenicu da je crnogorski **zakonodavni okvir u velikoj mjeri uspostavljen u oblasti ljudskih prava, poštovanja i zaštite manjinskih prava**, a u skladu sa političkih kriterijuma iz Kopenhagena.
- Savjet je informisan da je Crna Gora posvećena unaprijedjenju efikasnosti svog **zakonodavnog i institucionalnog okvira u oblastima antidiskriminacije, borbe protiv nasilja u porodici i socijalnog dijaloga**.
- Savjet pozdravlja **dobre međuetničke odnose u Crnoj Gori**, čime se stvaraju uslovi za dalji napredak u ovoj oblasti.
- **Savjet pozdravlja napredak i napore koje Crna Gora ulaže kako bi postala funkcionalna tržišna ekonomija**. Savjet zapaža da je mala i otvorena crnogorska ekonomija snažno pogodjena globalnom finansijskom i ekonomskom krizom. Savjet smatra značajnim nekoliko mjera koje je Crna Gora preduzela u prilagodjavanju uravnoteženog modela rasta – i istovremeno ohrabruje Crnu Goru da nastavi u tom smislu – jer će ekonomska diversifikacija ublažiti trenutne rizike od velikog izlaganja ograničenog broja sektora.
- U dijelu javnih finansija, Savjet zapaža **unaprijedjenje kvaliteta javnih finansija kroz ograničavanje tekuće javne potrošnje**, dok bi povećanje proizvodnih troškova ojačalo osnove za budući rast.
- Savjet pozdravlja uskladjivanje crnogorskog zakonodavstva i kapaciteta sa evropskim standardima, kao i implementaciju ugovornih obaveza, posebno u oblastima **liberalizacije trgovine i carina**.
- Savjet pozdravlja dobro sprovođenje Privremenog sporazuma, što doprinosi **nesmetanom funkcionisanju različitih zajedničkih institucija poput Privremenog odbora i sektorskim pod-odbora**.
- Savjet pozdravlja održavanje **četvrtog Inter-parlamentarnog sastanka izmedju predstavnika Evropskog parlamenta i Skupštine Crne Gore** u oktobru 2009. godine čime je unaprijedjena dimenzija odnosa izmedju Crne Gore i EU.
- Savjet je razmijenio mišljenja o razvoju situacije na Zapadnom Balkanu. Savjet zapaža da je **Crna Gora postigla nivo uskladjenosti od 92,7%** od ukupnog broja EU ZSBP deklaracija tokom 2008.g., zatima nivo od 95,8% tokom 2009. g., a u **2010. godini cijelih and 100%**. U tom smislu, Savjet izražava zadovoljstvo rastućim trendom.
- Crna Gora je informisala Savjet o aktivnostima na planu **regionalnih inicijativa** kojima predsjedava, tačnije Centralnoevropskom inicijativom i Jadransko-jonskom inicijativom. EU toplo pozdravlja napore Crne Gore u tom smislu. Savjet zapaža sa velikim zadovoljstvom da će Crna Gora preuzeti predsjedavanje Procesom saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEECP) u ključnom trenutku i to kada će SEECP dati političke smjernice za implementaciju nove strategije i radnog plana Savjeta za regionalnu saradnju. Savjet želi dobro Crnoj Gori u ovim naporima. Savjet u potpunosti podržava napore u racionalizaciji regionalne saradnje i unaprijedjenju efikasnosti Savjeta za regionalnu saradnju.
- Savjet pozdravlja osnivanje **Regionalne škole za javnu upravu (ReSPA) u Danilovgradu** i pozdravlja njen budući rad².

Ključne aktivnosti nakon prvog sastanka Pod-odbora za oblast pravde, slobode i bezbjednosti (Podgorica, 6. Jul 2010)

Dana 17. juna 2010. godine, Vlada Crne Gore je usvojila **Okvirni akcioni plan** za ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz SSP-a za 2010. godinu (sa 23 tačke/obaveze). Sva ministarstva bila su obavezna da ispune obaveze iz njihove nadležnosti u jasno definisanim rokovima, a u odnosu na Akcioni plan. Ministarstvo za evropske integracije je bilo nadležno da prati sprovođenje Akcionog plana i da o istom izvještava Vladu **na svakoj sjednici** sve do kraja jula 2010. godine.

Ključni rezultati mogu se sistematizovati na slijedeći način:

1. **Zakon o zaštiti od diskriminacije**, usvojen u Skupštini u julu 2010.g.
2. **Predlog zakona o zaštitniku ljudskih prava**, Vlada utvrdila na sjednici održanoj 29. jula 2010
3. **Predlog zakona o izboru odbornika i poslanika**, na zahtjev Vlade Crne Gore, Venecijanska komisija dostavila mišljenje na Predlog zakona o izboru odbornika i poslanika (jun 2010), koje će biti uzeto u obzir u procesu finalizacije teksta predloga zakona tokom jeseni 2010. godine
4. **Zakon o elektronskim medijima**, Skupština usvojila u julu 2010. godine
5. **Izmjene i dopune Zakona o elektronskim komunikacijama**, Skupština usvojila u julu 2010. godine
6. **Uredba o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori**, Vlada utvrdila na sjednici održanoj 8. jula 2010;
7. **Izveštaj o realizaciji preostalih obaveza u okviru vizne liberalizacije**, dostavljeno EK 15. jula 2010

² Prvi sastanak Upravnog odbora RESPA-e zakazana je za 24. septembar 2010.g u Crnoj Gori

8. **Izveštaj o realizaciji reforme pravosuđa**, dostavljeno EK 15. jula 2010 (implementacija Zakonika o krivičnom postupku i Krivičnom zakoniku, inicijativa Vlade ka Skupštini za izmjene i dopune Ustava u dijelu imenovanja državnih tužilaca)
9. **Bilateralni sporazum o izručenju sa Srbijom** – otpočeli pregovori u Podgorici, 15. jula 2010
10. Nova **Strategija borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala sa pratećim Acionim planom**, Vlada usvojila na sjednici održanoj 29. jula 2010
11. **Izveštaj o implementaciji Zakona o finansiranju političkih partija**, dostavljen službama EK u paketu dokumenata u okviru priprema pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost /28. juna, 2010/
12. **Set novih finansijskih regulativa /Centralna banka, zakon o bankama, stečaj i likvidacija banaka, zaštita depozita, osnivanje Savjeta za finansijsku bezbjednost/**, Skupština usvojila u julu 2010. godine.
13. Prvi sastanak **Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje** zakazan je za 27.-28. septembar 2010. godine u Briselu
14. **Osnivanje Savjeta za saradnju između Vlade i NVO sektora**, u toku su finalne pripreme na osnovu Odluke o osnivanju savjeta za saradnju između Vlade i NVO sektora, koja je usvojena u junu 2010. godine, a koja je objavljena u Službenom listu, br 28/10.
15. **Strategija regionalnog razvoja**, Vlada usvojila na sjednici održanoj 29. jula 2010
16. **Razvojni dokument "Crna Gora u XXI stoljeću – eri kompetitivnosti"** je u konačnoj fazi pripreme od strane Crnogorske akademije nauka i umjetnosti/ planirano da se dostavi Vladi na usvajane u oktobru 2010. godine/
17. Drugi sastanak **Komisije za pripremu pravnog postupka za razgraničenje između Crne Gore i Republike Hrvatske** održan je u Dubrovniku, 8. jula 2010. Nakon kaonsultacija, sledeći sastanak je zakazan za oktobar 2010.godine
18. **Raseljena lica/Interno raseljena lica, podaci**: U ovom trenutku u Crnoj Gori boravi 10,987 interno raseljenih lica sa Kosova. Takođe, u Crnoj Gori boravi 5.785 izbjeglica iz zemalja bivše SFRJ. U pogledu statistike, zaključno sa 16. junom 2010. godine, Mlinistarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave primilo je zahtjeve za odobravanje stalnog nastanjenja od strane 113 raseljenih lica i 61 interno raseljeno lice, a u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o strancima. Od tog broja, stalno nastanjenje je odobreno za 26 lica. Raseljena lica iz Bosne i hercegovine i Hrvatske stekla su pravo na crnogorsko državljanstvo /u skladu sa Zakonom o crnogorskom državljanstvu/ imajući u vidu činjenicu da je period njihovog boravka u Crnoj Gori sa statusom raseljenog lica priznat kao period stalnog nastanjenja pod uslovom da ta lica nisu stekla lična dokumenta u zemlji porijekla. Do juna 2010. godine, oko **550 raseljenih lica** iz ovih bivših zemalja SFRJ stekla su crnogorsko državljanstvo.
19. **Izveštaj o pronalaženju rješenja za raseljena i interno raseljena lica**, koji je pripremio Koordinacioni odbor za praćenje implementacije Akcionog plana, dostavljen je EK 28. juna 2010
20. Shodno odredbama **Zakona o crnogorskom državljanstvu** (koji je uskladjen sa Evropskom konvencijom o državljanstvu), Vlada Crne Gore usvojila je u junu 2010. godine **Odluka o kriterijumima za utvrđivanje naučnog, privrednog, ekonomskog, kulturnog i sportskog interesa Crne Gore za sticanje crnogorskog državljanstva prijemom**. Ova Odluka propisuje kriterijume na osnovu kojih lice može steći crnogorsko državljanstvo putem prijema a na osnovu posebnog značaja za naučne, komercijalne, ekonomske, kulturne i sportske interese Crne Gore. Na osnovu ove Odluke, Ministarstvo finansija pripremila je u Avgustu 2010 Nacrt **Uputstva o primjeni kriterijuma na osnovu kojih se cijeni postojanje privrednog i ekonomskog interesa Crne Gore za sticanje crnogorskog državljanstva prijemom**, i dostavilo je isto EK na davanje komentara.
21. **KLEVETA /sudska statistika/**:
 - **U periodu 2004-09**, broj **predmeta/krivičnih postupaka protiv medija i novinara** iznosio je 48 / tj 12% od ukupnog broja prijavljenih predmeta klevete/. Ukupno 30 predmeta je riješeno /od ukupno 48/– 17 oslobadjajućih presuda, 7 obustava postupaka i 6 osudjujućih presuda uz novčanu kaznu. Ukupan iznos novčane kazne u ovih šest predmeta iznosio je 18,000 €.
 - **Gradjanske parnice za nadoknadu nematerijalne štete** za pretrpljene duševne bolove zbog povrede ugleda, časti i prava **protiv novinara i medijskih kuća na osnovu tužbi podnijetih u periodu 2005-2009 – ukupno 69 tužbi** je podnijeto sa ukupnim traženim iznosom od 13,3 mil €. **Ukupno 50 tužbi je riješeno – u 20 predmeta** tužbeni zahtjev je povučen, u 15 predmeta tužbeni zahtjev je odbijen, jedan tužbeni zahtjev je odbačen, a 14 tužbenih zahtjeva je prihvaćeno. Ukupna dosudjena suma na osnovu tužbenih zahtjeva iznosila je **108,000 €**.
 - **U periodu januar – maj 2010**: samo **jedan novi predmet**/krivični postupak protiv medija i novinara prijavljen je u ovom periodu. Ukupno 18 predmeta protiv medija iz perioda 2005-2009 je trenutno u sudskoj proceduri.

- **U periodu januar – maj 2010: Ukupan broj građanskih parnica za nadoknadu nematerijalne štete** - ukupno u proceduri je 30 predmeta iz prethodnih godina i 3 predmeta iz 2010. godine.
- **Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika** /maj 2010/ uvodi novu bezbjedonosnu mjeru objavljivanja presude ukoliko sud ocijeni da je izricanje takve mjere dovoljno za postizanje opšte svrhe krivičnih sankcija /umjesto izricanja novčane kazne kao alternative/

22. KRIVIČNA DJELA SA ELEMENTIMA KORUPCIJE (sudska statistika)

- **Decembar 2009** – Dana 31. 12. 2009. pred osnovnim i višim sudovima u Crnoj Gori bilo je na postupanju ukupno **585 krivičnih djela sa elementima korupcije iz 2009 i prethodnih godina**. Od tog broja, 499 predmeta je riješeno, od kojih je 231 osudjujućom presudom, 199 predmeta uslovnom, 55 odbijajućom presudom i u 14 predmeta je odbačen tužbeni zahtjev.
- **U 390 predmeta presude su pravosnažne**. Sudovi su pravosnažno presudjivali u predmetima iz 2005 i prethodnih godina (262 predmeta protiv 346 lica), zatim u predmetima iz perioda 2006-2009 koji su unadležnosti osnovnih sudova (121 predmeta protiv 139 lica), kao i u predmetima koji su unadležnosti Specijalnog odjeljenja za borbu protiv organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina (7 predmeta protiv 7 lica). Od tog broja, sud je donio **osudjujuću presudu u 117 predmeta (107+6+6) protiv 195 lica (123+66+6)**, od čega je u 53 predmeta (27+20+6) protiv 57 lica (31+20+6) izrečena kazna zatvora. U ostalim predmetima u toku je postupak po pravnim lijekovima. Ukupan broj neriješenih predmeta je 86.
- **Ukupno je zabilježeno 380 istražnih predmeta sa elementima korupcije** (od čega je 35 predmeta u nadležnosti Specijalnog tužioca). Od tog broja, **riješeno je ukupno 278 predmeta** (od čega je 32 predmeta u nadležnosti Specijalnog tužioca). Istraga je u toku u 102 predmeta (od čega je 3 predmeta u nadležnosti Specijalnog tužioca).
- **Podaci za prvih pet mjeseci 2010. godine dostavljeni su EK**
- **Neki predmeti sa elementima korupcije na visokom nivou: a) predmet “sudija Grujić”,** predsjednik Osnovnog suda Kolašin optužen za krivično djelo zloupotrebe službenog položaja /čl 416, stav 1 KZ-a i čl 71 Izmjena i dopuna KZ-a/. Izrečena je osudjujuća presuda sa kaznom zatvora u trajanju od dvije godine.**b) predmet “sudija Arif Spahić”,** sudija Višeg suda Bijelo Polje, optužen za primanje mita u dužem vremenskom periodu. Osudjen je prvostepeno sa kaznom zatvora u trajanju od 7 godina u julu 2010. U toku je postupak po žalbi.
- **Nekoliko predmeta visoke korupcije nalazi se u finalnoj fazi istražnog postupka** /Uprava za nekretnine, Gradjevinska inspekcija, službenici Uprave carina i granične policija, itd/
- **Crna Gora je osnovala Zajednički istražni tim /ZIT/ dana 19. februara 2010. godine.** Vrhovni državni tužilac je potpisala Sporazum o osnivanju tima zajedno sa direktorima sledećih institucija: Uprava policije, Poreska uprava, Uprava carina, Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma. Radom ZIT-a koordinira Specijalni tužilac, i njega čine predstavnici svih strana potpisnica. ZIT raspolaže sa radnim prostorom od 110 m², koji je tehnički opremljen za saslušanja.
- **Aktivnosti Zajedničkog istražnog tima do 1. septembra 2010. godine** – Završena je istraga u jednom, od dva predmeta u kojima je stavljen zahtjev za sprovođenje istrage kao rezultat djelovanja Zajedničkog istražnog tima. Dakle, nakon završene istrage u tom predmetu, 24. avgusta 2010.godine podignuta je optužnica protiv **21 lica**³ zbog više krivičnih djela – zloupotreba službenog položaja i podstrekavanje na zloupotrebu službenog položaja, primanje i davanje mita i krivičnih djela – krijumčarenje i skidanje i povreda službenog pečata i znaka. Državni tužilac je predložio da se **protiv 12 optuženih lica odredi pritvor**.
- **Novi Zakonik o krivičnom postupku se u potpunosti primjenjuje od 24. avgusta 2010. godine od strane Specijalnog odjeljenja za suzbijanje organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina**, tj. dio tužilačke organizacije u čijoj nadležnosti su najteži oblici kriminala.

23. STATISTIKA SUDOVA – PREDMETI ORGANIZOVANOG KRIMINALA

- **Decembar 2009** - Evidentirano je ukupno **34 predmeta organizovanog kriminala**. Od tog broja, **23 predmeta su riješena**, od čega 20 sa osudjujućom presudom, 2 sa uslovnom, a jedan predmet je odbačen.
- **U 12 predmeta presuda je pravosnažna protiv 59 lica**. U ostalim predmetima, u toku je postupak po pravnim lijekovima. Ukupno 11 predmeta nije riješeno.

³ Od 21 lica – 15 lica su službena lica /Uprava carine – 11 lica, Uprava policije – 3 lica, Fitosanitarna uprava – 1 lice. Šest osuđenih lica su građani koji su optuženi za davanje mita.

- Evidentirano je ukupno 40 istražnih predmeta sa elementima organizovanog kriminala. Od tog broja, 38 predmeta je riješeno. Dva predmeta nisu riješena.
- Tripartitna komisija smatra da je postignut evidentan napredak u rješavanju predmeta sa elementima korupcije i organizovanog kriminala. U cilju unaprijedjenja efikasnosti i tačnosti, Tripartitna komisija naglašava potrebu za većim brojem stručnih finansijskih istražitelja i stalnim obukama za sve institucije koje su uključene u identifikaciju, gonjenje i sudjenje po ovim predmetima.
- Podaci za prvih pet mjeseci 2010. godine – U dodatnih 7 predmeta presuda je pravosnažna protiv 45 lica tj. ukupan broj riješenih predmeta je 19 protiv 104 lica.

24. PODACI O SMANJENJU ZAOSTANAKA SUDSKIH PREDMETA

PREGLED: TREND SMANJENJA ZAOSTALIH SUDSKIH PREDMETA⁴

UKUPAN BROJE RIJEŠENIH ZAOSTALIH PREDMETA U SVIM SUDOVIMA U CRNOJ GORI - status na dan 31. decembar 2008				
Svi sudovi u Crnoj Gori	Neriješeni predmeti na dan 31.12.2007.	UKUPNO RIJEŠENIH ZAOSTALIH PREDMETA IZ 2007 I PRETHODNIH GODINA	POSTOTAK SMANJENJA BROJA ZAOSTALIH PREDMETA 31.12.2008.	Neriješeni predmeti na dan 31.12.2008.
TOTAL:	53.624	35.533	66,26%	18.091
UKUPAN BROJE RIJEŠENIH ZAOSTALIH PREDMETA U SVIM SUDOVIMA U CRNOJ GORI - status na dan 31. decembar 2009				
Svi sudovi u Crnoj Gori	Neriješeni predmeti na dan 31.12.2008.	UKUPNO RIJEŠENIH ZAOSTALIH PREDMETA IZ 2008 I PRETHODNIH GODINA	POSTOTAK SMANJENJA BROJA ZAOSTALIH PREDMETA 31.12.2009.	Neriješeni predmeti na dan 31.12.2009.
TOTAL:	44.726⁵	34.081	76,19%	10.645
UKUPAN BROJE RIJEŠENIH ZAOSTALIH PREDMETA U SVIM SUDOVIMA U CRNOJ GORI - status na dan 31. maj 2010				
Svi sudovi u Crnoj Gori	Neriješeni predmeti na dan 31.12.2009.	UKUPNO RIJEŠENIH ZAOSTALIH PREDMETA IZ 2009 I PRETHODNIH GODINA	POSTOTAK SMANJENJA BROJA ZAOSTALIH PREDMETA 31.05.2010.	Neriješeni predmeti na dan 31.05.2010.
TOTAL:	38.159⁶	17.337	45,43%	19.822

MJERE koje su preuzete kako bi se smanjio broj zaostalih sudskih predmeta u crnogorskim sudovima:

- delegacija predmeta iz sudova koji su bili preopterećeni u sudove koji su bili manje opterećeni i koji su bili ažurni;
- upućivanje sudija iz sudova koji su ostvarivali potrebnu ažurnost u sudove koji su iskazali neažurnost i koji su imali preveliki broj predmeta,
- uveden je rad subotopm kada su se radile sudske odluke;
- rad nakon isteka radnog vremena,
- angažovanje stručnih lica - sudija Vrhovnog suda u penziji koji su pomagali redovnim sudijama u obradivanju odluka,
- primjena Zakona o zaštiti sudjenja u razumnom roku,
- donošenje novog Pravilnika o orjentacionim mjerilima, gdje je povećana norma o broju završenih predmeta po nosiocu sudske funkcije,
- izmijenjen je sudski Poslovník time što se morala napraviti evidencija starih predmeta, vodeći računa o danu podnošenja tužbe i danu podnošenja zahtjeva za sprovođenje istrage i svi predmeti, gdje je postupak trajao više od dvije godine bili su u crvenom omotu, čime su imali prioritet u rješavanju,
- donošenje nove odluke o broju sudija, čime je utvrđen veći broj izvršilaca, odnosno sudijskih mjesta u Vrhovnom, Apelacionom i dva Viša suda,
- rad Sudskog savjeta u punom kapacitetu, sa preduzimanjem ovlašćenja utvrđenih Ustavom i zakonom, izbor sudija koji je izmješten izvan parlamenta, tako da su procedure i postupak sprovedeni u roku do 40 dana čime su na jedana brz i kvalitetan način popunjena upražnjena sudijska mjesta,
- pokretanje disciplinskih postupaka, privremeno udaljenje sudija, razrješenje sudija, a time stavljanje odgovornosti sudija na veći nivo,
- svim nosiocima sudske funkcije i stručnim licima za angažovanje van radnog vremena aktivnost je novčano nadoknadjena, a i upućene sudije su za svoj rad imale takodje novčanu nadoknadu,
- Poboljšan je materijalni položaj sudija, čime je ojačana njihova ekonomska nezavisnost (40% sredinom 2008.godine).

⁴ Četvrti i Peti izvještaj Nacionalne komisije (februar 2009 i mart 2010);

⁵ 18, 091 neriješen predmet iz 2007 i prethodnih godina + 26, 635 predmeta iz 2008 = 44, 726 predmeta

⁶ 10, 645 neriješen predmet iz 2008 i prethodnih godina + 38, 159 predmeta iz 2009 = 38, 159 predmeta

Skupština Crne Gore

Ključne aktivnosti tokom 24 Saziva, sa fokusom na 2010

Sjednice skupštine - U izvještajnom periodu održane su 23 redovne sjednice Skupštine Crne Gore (92 plenarna radna dana), na kojima je usvojeno ukupno 260 akata, među kojima najviše zakona: zakona 175 (od čega 82 u 2009. i 93 u 2010. godini); odluka 68 (od čega 51 u 2009. i 17 u 2010. godini); zaključaka 14 (od čega 9 u 2009. i 5 u 2010. godini) i drugih akata 3. U ovom periodu održano je pet sjednica posvećenih premijerskom satu i poslaničkim pitanjima.

Sjednice radnih tijela - U periodu od početka 24. saziva do 1. septembra 2010. godine ukupno je održano 274 sjednica radnih tijela, u trajanju od 339 dana. U ovom izvještajnom periodu razmatrano je 1200 tačaka dnevnog reda, od čega 558 predloga zakona i 2349 podnesenih amandmana.⁷

U izvještajnom periodu postignut je cilj da se težište rasprave prenese sa plenuma na sjednice radnih tijela, što je doprinijelo kvalitetu rasprave na oba nivoa, kao i većoj efikasnosti i manjem trajanju sjednica Skupštine.

Bitna karakteristika rada Skupštine u 24. sazivu je jačanje **kontrolne funkcije**, kroz različite mehanizme. U okviru sjednica posvećenih premijerskom satu i poslaničkim pitanjima, Premijeru je postavljeno 28 pitanja, dok je Vladi i ministrima postavljeno 326 pitanja. Znatno je povećano učešće ministara na sjednicama radnih tijela. Pored toga što se ministri uglavnom pojavljuju u ulozi predlagača zakona i drugih akata, odbori sve češće pozivaju ministre radi pribavljanja informacija i razjašnjenja o aktuelnim pitanjima. U sklopu razmatranja godišnjih izvještaja i planova nezavisnih agencija i drugih institucija, na sjednicama odbora postavljaju se pitanja i predstavnicima tih institucija.

Uz sve to, povećan je broj kontrolnih i konsultativnih saslušanja – četiri kontrolna saslušanja i 11 konsultativnih saslušanja održana su tokom 24 saziva. Na primjer, minister pravde pozvan je na **kontrolno saslušanje** povodom međunarodne i regionalne saradnje u krivičnim stvarima, direktor Agencije za nacionalnu bezbjednost odgovarao je na pitanja tokom dva kontrolna saslušanja pred Odborom za bezbjednost i odbranu, a takodje održalo se i kontrolno saslušanje ministra obrazovanja pred nadležnim odborom. Konsultativna saslušanja organizovana su od strane nekoliko odbora na različite teme: minister vanjskih poslova saslušan je dva puta, o prioritetima vanjske politike i tekućim pitanjima; održano je nekoliko konsultativnih saslušanja ministra za evropske integracije uglavnom o pitanjima evropskih integracija, uključujući Upitnika EK, a jedno od tih saslušanja bilo je i u formi zajedničkog sastanka Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije i Nacionalnog savjeta za evropske integracije; tekuća pitanja u vezi sa virusom A(H1N1) bila su tema tri konsultativna saslušanja ministra zdravlja pred nadležnim odborom; predstavnici ostalih institucija i organizacija takodje su pozivani na konsultativna saslušanja, poput predstavnika sindikata, regulatornih agencija, NVO, itd.

Određen napredak postignut je i u planiranju sjednica Skupštine i njenih tijela, koliko je moguće s obzirom na broj predloga zakona koji se upućuje Skupštini, kao i na prostorna ograničenja u zgradi Skupštine Crne Gore, ali unaprijeđivanje planiranja i dalje ostaje jedan od prioriteta.

Veoma značajno za poboljšanje efikasnosti rada Skupštine i uslova za ostvarivanje njenih funkcija bilo je usvajanje u julu 2010. godine, **Zakona o dopuni Zakona o budžetu** („Službeni list Crne Gore“, broj 49/10) i **Zakona o izmjeni zakona o državnim službenicima i namještenicima** („Službeni list Crne Gore“, broj 49/10), koje su predložili poslanici. Usvajanjem ovih zakona Skupština Crne Gore unaprijedila je dva veoma značajna elementa neophodna za nesmetano funkcionisanje zakonodavne grane vlasti: finansijsku i administrativnu autonomiju⁸.

Značajan pomak u smislu transparentnosti rada Skupštine i radnih tijela postignut je uvođenjem livestreaminga 15. juna 2010. godine, odnosno uživo emitovanje sjednica Skupštine i dijela sjednica odbora, kojim je omogućen direktan uvid u rad Skupštine i njenih radnih tijela, sa 2013 posjeta zabilježenih već u prvih 15 dana. Na ovaj način omogućen je direktan prenos skupštinskih

⁷ Detaljan pregled skupštinskih sjednica i sastanaka radnih tijela data je u tabeli u Aneksu II ovog dokumenta

⁸ Lista usvojenih zakonskih akata tokom 2010.g data je u **Aneksu II**

zasijedanja svim TV kućama koje to žele. Nadalje, **novi web portal Skupštine** pokrenut je 3. marta 2010. godine, gdje se redovno ažuriraju dokumenti u koloni "Vijesti" i do septembra 2010 ova kolona je sadržala oko 870 informacija. Na ovom portalu nalaze se svi dnevni redovi, izvještaji i zapisnici radnih tijela, uključujući i nacrt zakona i usvojene zakone.

Radna grupa za izradu izbornog zakonodavstva - Višestranačka Radna grupa 24. saziva Skupštine Crne Gore za izradu izbornog zakonodavstva obrazovana je 26. juna 2009. godine. U izvještajnom periodu ukupno je održano 16 sjednica Radne grupe i 19 sjednica podgrupa. Radna grupa završila je rad 23. jula 2010. godine sačinivši tekst **Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika**. Ovaj zakon će se razmatrati na sjednici Parlamenta koja je zakazana za 21. septembar 2010. godine.

Nacionalni savjet za evropske integracije - Skupština 24. saziva, u avgustu 2009. godine donijela je i odluku o izboru predsjednika, potpredsjednika i članova Nacionalnog savjeta za evropske integracije. Predsjednika je iz reda opozicije, a Savjet broji 28 članova, uključujući predstavnike univerziteta, pravosudnih organa i nevladinih organizacija.

Medjunarodna saradnja - Nakon stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i Crne Gore, a u skladu sa članom 125 Sporazuma, Kolegijum predsjednika Skupštine Crne Gore 24. saziva, na sastanku od 1. juna 2010. godine, donio je Odluku o određivanju članova Skupštine Crne Gore u **Parlamentarnom odboru za stabilizaciju i pridruživanje** Skupštine Crne Gore i Evropskog parlamenta. Pored toga, u Skupštini Crne Gore formiran je Sekretarijat, čija je uloga da članovima crnogorskog dijela odbora pruži što bolju stručnu i tehničku podršku, kao i da obezbijedi komunikaciju sa Evropskim parlamentom. U cilju što bolje pripreme za prvi sastanak i upoznavanja sa uobičajenim procedurama, dva člana Sekretarijata imali su krajem jula 2010. godine sastanak sa predstavnicima Evropskog parlamenta u Briselu, na kome je, između ostalog, prihvaćena dopuna nacrt agende koju je predložila crnogorska strana. Formiranje ovog prvog stalnog zajedničkog tijela Skupštine Crne Gore i Evropskog parlamenta može se smatrati početkom perioda u kome će Skupština Crne Gore imati znatno izraženiju ulogu u procesu evropske integracije.

U Skupštini Crne Gore u toku je svestrana analiza iskustva i modela uloge parlamenata u zemljama koje su sada članice EU i kandidati za članstvo, pri čemu se nastoji da se poslanici i Služba i u direktnim susretima sa predstavnicima ovih zemalja, kroz Twinning projekat **IPA 2007** sa Slovenačkom administracijom, kroz bilateralnu saradnju sa parlamentima više zemalja, kao i kroz druge projekte saradnje, prezentiraju različita iskustva, kako bi Skupština Crne Gore mogla da donese informisanu odluku o definisanju modela za ulogu Skupštine u pregovorima o pristupanju koji smatra najpodesnijim.

U izvještajnom periodu zabilježene su posjete i susreti sa predstavnicima Skupštine Crne Gore brojnih delegacija i zvaničnika u okviru bilateralne saradnje sa drugim zemljama i parlamentima, kao i predstavnika međunarodnih organizacija. U martu 2010. godine Skupština Crne Gore postala je članica **Euromediterranske parlamentarne skupštine** (EMPA), parlamentarne dimenzije Unije za Mediteran, koja je osnovana sa ciljem promovisanja saradnje između država članica EU i država mediteranskog basena. Članstvom u ovoj asocijaciji Skupština Crne Gore nastavlja sa ispunjavanjem svojih evropskih obaveza, imajući u vidu da je Unija za Mediteran važan okvir saradnje među državama EU i država Mediterana. Predsjednik Skupštine Crne Gore Ranko Krivokapić otvorio je u junu 2010. godine prve nacionalne konsultacije sa političarima o inicijativi za osnivanje Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i ostalim teškim kršenjima ljudskih prava na teritoriji bivše Jugoslavije (**REKOM**).

Dana 9. jula 2010, povodom prve godišnjice donošenja Deklaracije prihvatanja Rezolucije Evropskog parlamenta o Srebrenici, predsjednik Skupštine Ranko Krivokapić Crna Gora otvorio je izložbu pod nazivom "Masovna grobnica u Bosni i Hercegovini";. Izložba uključuje 70 originalnih crno-bijelih fotografija i rijetko vidjene materijale prikupljene tokom iskopavanja masovnih grobnica u BiH. Crna Gora je prva zemlja u regionu, čiji je nacionalni parlament usvojio Deklaraciju prihvatanja Rezolucije Evropskog parlamenta o Srebrenici i prva zemlja koje je organizovala jednu ovakvu izložbu.

Regionalne inicijative - U periodu 2010-2011. godina Crna Gora predsjedava trima značajnim regionalnim inicijativama uključujući i parlamentarne dimenzije ovih inicijativa:

Centralnoevropska inicijativa – CEI; Predsjedavanje Crne Gore najstarijom regionalnom inicijativom na prostorima Centralne i Jugoistočne Evrope traje od 1. januara 2010. do 31. decembra 2010. godine. Crna Gora je zvanično preuzela predsjedavanje Parlamentarnom dimenzijom CEI od rumunskog parlamenta u novembru 2009. godine. U periodu do septembra 2010. godine održan je sastanak Parlamentarnog odbora Parlamentarne dimenzije CEI na Cetinju 26. aprila 2010. godine, u formi Cetinjskog parlamentarnog foruma. Tema sastanka bila je „Uloga parlamenata u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala“. Na kraju

sastanka učesnici su usvojili Završnu deklaraciju. Od budućih aktivnosti kao najznačajnije se izdvaja zasjedanje Parlamentarne skupštine CEI. U skladu sa Poslovníkom Parlamentarne dimenzije CEI, Parlamentarna skupština se sastaje najmanje jednom godišnje na jesenjem zasjedanju, u državi koja predsjedava CEI za tu godinu. Programom predsjedavanja koji je sačinilo Ministarstvo inostranih poslova jesenje zasjedanje Parlamentarne skupštine CEI bi trebalo da se održi u oktobru/novembru 2010. godine.

Proces saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEECIP): Predsjedavanje Crne Gore Procesom saradnje u Jugoistočnoj Evropi traje od juna 2010. do juna 2011. godine. U okviru crnogorskog predsjedavanja Parlamentarnom dimenzijom Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEECIP), Skupština Crne Gore planira organizovanje samita predsjednika parlamenta država SEECIP u maju ili junu 2011. godine.

Jadransko-jonska inicijativa (JJI): Predsjedavanje Crne Gore Jadransko-jonskom inicijativom traje od juna 2010. do maja 2011. godine. Imajući u vidu da JJI nema stalno parlamentarno tijelo, Skupština Crne Gore, u okviru predsjedavanja Parlamentarnom dimenzijom JJI, planira organizovanje sastanka predsjednika parlamenta država članica ove inicijative. Samit se obično organizuje pred kraj predsjedavanja, u aprilu/maju 2011. godine.

Cetinjski parlamentarni forum - Cetinjski parlamentarni forum (CPF) predstavlja inicijativu koja podstiče i promovira parlamentarni dijalog između zemalja regiona. U cilju uspostavljanja parlamentarne saradnje između zemalja regiona, došlo se do ideje o osnivanju CPF-a, kao oblika najšire parlamentarne saradnje. Vlada Crne Gore, OEBS i Vlada Velike Britanije finansijski su podržali ovu inicijativu. Cetinjski parlamentarni forum kao autohtonu regionalnu inicijativu parlamentarne saradnje zemalja jugoistočne Evrope na putu evropskih integracija osmislile su i pokrenule Skupština Republike Crne Gore i Skupština državne zajednice Srbije i Crne Gore u februaru 2004. godine. Cilj CPF-a je unaprjeđenje saradnje, prenos znanja i iskustava i jačanje veza radi kontinuiteta u pogledu produbljavanja parlamentarne saradnje i diplomatije u regionu, poboljšanja bilateralnih i multilateralnih veza, kao i zbližavanja predstavnika zakonodavnih institucija u državama koje dijele zajedničko historijsko i kulturno nasljeđe, kao i evropsku perspektivu. U periodu april 2009 – septembar 2010. godine održani su IX i X Cetinjski parlamentarni forum. Deveti Cetinjski parlamentarni forum i sastanak Parlamentarne dimenzije Centralno-evropske inicijative, pod nazivom »Uloga parlamenta u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala«, održan je od 25-27. aprila 2010. godine. Konferenciju je 26. aprila, u Vladinom domu na Cetinju, otvorio predsjednik Skupštine Crne Gore, Ranko Krivokapić, u prisustvu predstavnika 13 država, članica CEI-PD, kojom ove godine predsjedava Crna Gora, kao i predstavnika značajnih međunarodnih organizacija. Deseti Cetinjski parlamentarni forum pod nazivom »Žene, mir i bezbjednost«, posvećen primjeni Rezolucije 1325 SB UN, održan je 21. i 22. juna 2010. godine u Vladinom domu na Cetinju. Konferenciju su otvorili: potpredsjednik Skupštine Crne Gore, Željko Šturanović, šefica Misije OEBS u Crnoj Gori Paraskiva Badesku i ministar odbrane Crne Gore Boro Vučinić. U okviru Cetinjskog parlamentarnog foruma, održan je Treći OSCE regionalni sastanak parlamentarki, čija tema je bila „Regionalni pregled implementacije R 1325 Savjeta bezbjednosti UN“.

JAČANJE KAPACITETA SKUPŠTINE

U Službi Skupštine je na dan 1. septembar 2010. godine ukupno 95 zaposlenih, od čega je 73 službenika i namještenika, , kao i 14 pripravnika.

Novi Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji Službe Skupštine je usvojen 9. jula 2010. Osnovni razlog promjene akta o organizaciji i sistematizaciji bila je Potreba jačanja Službe Skupštine, kako bi bila organizaciono i kadrovski osposobljena da pruži što stručniju i kvalitetniju podršku poslanicima, posebno imajući u vidu sve važniju ulogu Skupštine u procesu evropske integracije zemlje, bila je osnovni razlog za izradu novog Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji Službe Skupštine. Novim Pravilnikom dio organizacionih jedinica je reorganizovan, a uspostavljene su i neke nove, kao što su jedinica za snimanje i emitovanje sjednica Skupštine, jedinica za internu reviziju i Biro za javne nabavke. Takođe, opis poslova službenika koji će rukovati tajnim podacima je usklađen sa Zakonom o tajnosti podataka i pratećim podzakonskim aktima. Novim Pravilnikom formiran je Odsjek za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju u okviru Sektora za istraživanje, dokumentacione poslove i informatičku mrežu, pri čemu je predviđen i veći broj zaposlenih, u skladu sa već pokrenutim aktivnostima na jačanju dokumentacione i istraživačke funkcije Službe Skupštine.

Nova organizaciona struktura Službe Skupštine, odnosno novi Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, pripremljeni su u saradnji sa ekspertima **Vestminsterske fondacije za demokratiju**, kroz projekat podrške koji obuhvata i izradu Plana obuke i Strategije razvoja ljudskih resursa. U pripremi su korišćeni i mišljenja i sugestije Nacionalnog demokratskog instituta, u sklopu višegodišnjeg programa podrške od strane ove institucije.

Najvažniji pomaci i aktivnosti na jačanju kapaciteta Službe tokom 2010. godine

- Uspostavljena je praksa da sekretar daje stručno mišljenje za svaku tačku dnevnog reda odbora, utvrđeni su precizni rokovi za izradu izvještaja sa radnih tijela po tačkama, utvrđeni su obrasci za mjesečno, polugodišnje i godišnje izvještavanje o radu sekretara i rukovodioca organizacionih jedinica;
- Uspostavljena je praksa da Generalni sekretar polugodišnje podnosi Izvještaj o korišćenju sredstava, koji je dostupan javnosti
- Skupština je pokrenula inicijativu za dobijanje licence za *Eurovoc Thesaurus* - Upućeni su i dopisi nadležnoj instituciji Evropske unije za pribavljanje baze podataka u odgovarajućem formatu
- U toku je izrada pilot projekta za uvođenje informatičkog sistema koji će omogućiti pristup parlamentarnim dokumentima i praćenje njihovog toka po fazama
- U toku je izrada novih pravila o procedurama u nekoliko ključnih segmenata službe, dobrim dijelom uz stručnu podršku slovenačkih eksperata u okviru Twinning projekta Pravne harmonizacije; pravila će omogućiti pružanje efikasne i stručne podrške poslanicima u obavljanju njihove zakonodavne i nadzorne uloge:
 - o Pravila o radu pisarnice, odnosno o procedurama za upravljanje dokumentima koje dobija Parlament, i prateća akta
 - o Plan klasifikacije, koji određuje klasifikovanje i arhiviranje parlamentarnih dokumenata po sadržaju, zasnovan na pregovaračkim poglavljima, što će doprinijeti efikasnijoj i pravovremenoj pripremu poslanika za proces pregovaranja sa EU
 - o Interni akti koji će doprinijeti efikasnosti rada Odsjeka za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju u okviru Sektora za istraživanje, dokumentacione poslove i informatičku mrežu, uključujući pravilnik o radu Odsjeka i standardi i norme za biblioteku i dokumentacijsku djelatnost. U planu je i izrada dokumenata o istraživačkoj djelatnosti Skupštine kojim će se definisati pravila funkcionisanja u ovoj oblasti

Najvažnije aktivnosti na jačanju **istraživačke funkcije** u Službi Skupštine obuhvataju:

- Stupanjem u neformalni konzorcijum sa Univerzitetom Crne Gore, omogućen je pristup **EBSCO bazi podataka**, koja predstavlja elektronski izvor informacija od velikog značaja za modernizaciju rada biblioteke i pokretanje rada istraživačkog centra.
- Skupština Crne Gore je u februaru 2010. godine, imenovala korespondenta zaduženog za saradnju sa **Evropskim centrom za istraživanje i dokumentaciju (ECPRD)**, što predstavlja značajan korak ka modernizaciji rada ovog segmenta Službe Skupštine, kao i omogućavanje pristupa još jednom bogatom informacijskom izvoru. Podaci prikupljeni posredstvom ove mreže već su korišćeni kao podrška poslanicima u izradi obrazloženja Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o budžetu i Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o državnim službenicima, čiji značaj je već pomenut u prethodnom tekstu. Vrlo uspješna saradnja je uspostavljena sa kolegama iz srodnih službi parlamenata zemalja u okruženju (Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Slovenija i Srbija).
- Početkom maja, Odsjek je počeo i sa izradom dnevnog pregleda novosti iz institucija Evropske unije, koji se putem emaila, distribuira svim poslanicima i zaposlenima u Skupštini.

Velika pažnja posvećena je razvoju ljudskih resursa, stručnom usavršavanju Službe Skupštine, kroz različite vidove obuke. Tako su u izvještajnom periodu zaposleni u Službi Skupštine Crne Gore pohađali ukupno 97 obuka, organizovanih u saradnji sa domaćim i međunarodnim institucijama ili od strane Uprave za kadrove.

U periodu od 1. januara do 1. septembra 2010. godine zaposleni u Službi Skupštine Crne Gore pohađali ukupno 49 obuka, sa ukupno 313 polaznika. Od navedenog broja 23 obuke je organizovala Uprava za kadrove, dok je u saradnji sa domaćim i međunarodnim organizacijama organizovano 26 obuka, u vidu regionalnih radionica, studijskih posjeta i seminara.

Imajući u vidu značaj koji obuke imaju za dalje usavršavanje utvrđen je **Plan obuke** za period septembar 2010- april 2011. godine. Ovim Planom, koji je izrađen u saradnji sa Vestminsterskom fondacijom, predviđene su obuke iz raznih oblasti, pri čemu je akcenat stavljen na usavršavanje znanja i vještina poslanika za efikasnije obavljanje funkcije finansijskog nadzora i na razvijanje komunikacionih vještina.

Saradnja sa međunarodnim organizacijama - Jačanje uloge Skupštine i unaprijeđivanje kvaliteta rada poslanika i Službe Skupštine jedan je od osnovnih ciljeva Skupštine, i od izuzetne važnosti za demokratski razvoj zemlje u cjelini. Značajnu podršku Skupštini u ostvarivanju tih ciljeva pružaju međunarodne organizacije. Projekti su otpočeli u prethodnim godinama i nastavljeni su tokom 2009 i 2010. godine, a ao najznačajniji izdvajaju se Twinning IPA 2007 i projekat Vestminsterske fondacija za demokratiju:

Twinning projekat: Tokom 2010. godine nastavljena je realizacija Twinning projekta „Pravna harmonizacija“, u kome je Skupština Crne Gore korisnik četvrte komponente. U sklopu projekta, pružena je podrška unaprjeđivanju sistema upravljanja dokumentima u Skupštini Crne Gore, čija je primjena u toku, a obuhvata klasifikaciju, obradu, čuvanje i korišćenje dokumenata koja stižu u parlament, a prvenstveno parlamentarnih akata, kao i organizovanje službe istraživanja i dokumentacije, te informacionog rješenja koje prati zakonodavne procedure u parlamentu. Podrška u okviru ovog projekta obezbijedena je i za radna tijela Skupštine, prvenstveno u oblasti evropskih integracija, zakonodavstva i budžeta.

Vestminsterska fondacija za demokratiju: U maju 2010. godine, predsjednik Skupštine Crne Gore, Ranko Krivokapić i izvršna direktorica Vestminsterske fondacije za demokratiju, Linda Dafiield potpisali su Memorandum o saradnji između Skupštine Crne Gore i ove fondacije, koji predviđa razvoj i jačanje administrativnih kapaciteta crnogorskog parlamenta. Sprovođenje aktivnosti dogovorenih sa Vestminsterskom fondacijom se odvija prema planiranim rokovima, a jedan od rezultata podrške eksperata Fondacije je i izrada Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji Službe Skupštine Crne Gore, koji je stupio na snagu 9. jula 2010. godine.

Saradnja sa lokalnim civilnim sektorom - u oblasti saradnje sa civilnim sektorom, potrebno je naglasiti saradnju sa Centrom za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO): U saradnji sa Centrom za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) u ovoj godini realizuje se projekat *“Unaprjeđenje saradnje između civilnog društva i Skupštine Crne Gore“*, uz podršku USAID/ORT-a. Projekat je usmjeren na jačanje organizacionih i tehničkih kapaciteta organizacija civilnog društva i Skupštine Crne Gore za međusobnu saradnju, a glavna aktivnost projekta bila je kreiranje baze podataka o NVO, sindikalnim organizacijama i pojedincima, koja sadrži detaljne podatke o njima (kontakt, aktivnosti, realizovani projekti, imena kvalifikovanih pojedinaca i njihovo iskustvo u civilnom sektoru). Ova baza instalirana je na računarima u Skupštini Crne Gore, što omogućava pristup svim podacima o nevladinim organizacijama po oblastima djelovanja. Takođe u saradnji sa CRNVO, u okviru projekta *„Jačanje saradnje između organizacija civilnog društva i Skupštine Crne Gore“* koji kofinansira Evropska Unija, a kojim upravlja Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori, formirana je radna grupa za izradu Nacrta sporazuma o saradnji između Skupštine Crne Gore i organizacija civilnog društva koje se bave demokratizacijom i zaštitom ljudskih i manjinskih prava, čime će se stvoriti institucionalni okvir za njihovu buduću saradnju. Radnu grupu čine predstavnici svih stalnih skupštinskih tijela i predstavnici organizacija civilnog društva, kao i koordinatorka projekta i ekspert iz Evropskog centra za neprofitno pravo. Dio projekta je i organizovanje jednodnevnih seminara za sve poslanike na temu *„Učešće građana u izradi i sprovođenju javnih politika – uloga Parlamenta“*.

Uprava za kadrove

Vlada Crne Gore utvrdila je Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Lučke uprave i Uprave za imovinu, U toku je postupak zapošljavanja državnih službenika i namještenika u navedenim organima, posredstvom Uprave za kadrove.

U saradnji Uprave za kadrove i Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave, uz podršku SIGMA-e i Norveškog projekta DSSR-a i domaćih eksperata završen je rad na izradi „Policy paper-a“, za izradu budućeg nacrta Zakona o državnim službenicima, koji sadrži nova načela u skladu sa praksom EU.

Veliki broj službenika pohađao je obuke koje je Uprava za kadrove sprovela u saradnji sa SIGMA-om (Podrška unaprjeđenju sistema državne uprave u zemljama centralne i istočne Evrope), EIPA-om (Evropski institut za državnu upravu), ReSPA-om (Regionalna škola za državnu upravu), INWENT-om (Njemačka organizacija za razvoj kapaciteta) na teme koje su značajne i doprinose procesu evropskih integracija. Realizovane obuke obuhvatale su oblasti borbe protiv korupcije, javnih nabavki, odnosa sa javnošću, rukovođenja i vještinama pregovaranja, odnosa centralne i lokalne vlasti, upravljanje projektima finansiranim iz EU fondova kao i teme iz oblasti EU i NATO.

KIS - Kadrovski informacioni sistem - U periodu od aprila 2010. do kraja avgusta 2010. godine su održane 2 obuke (28.04. i 21.06.) za rad na aplikaciji za Centralnu kadrovsku evidenciju za 12 polaznika, predstavnika iz 10 državnih organa. Vršni se konstantno doradjivanje aplikacije, pravljenje novih izvještaja po zahtjevima korisnika, svakodnevni kontakti sa KIS korisnicima i ad hoc otklanjanje tehničkih problema..Trenutno u bazi KIS nalazi se 3745 zaposlenih.

ReSPA -RESPA Sporazum stupio na snagu avgusta 2010.godine. Uradjen Program obuke za državne službenike iz regiona za 2010.godinu, a koji će se realizovati u ReSPA/inom trening centru u Danilovgradu.

Tokom osam mjeseci 2010.godine sprovedeno je ukupno 15 obuka za državne službenike i namještenike iz regiona, na ReSPA-inim obukama. U potpunosti opremljen objekat u Danilovgradu i instalirana oprema.

Nakon sastanka Governing board-a, 23-24. septembra 2010.godine, u trening centru u Danilovgradu, osim ReSPA-inih obuka biće organizovani i drugi oblici međunarodnih obuka u cilju jačanja regionalne saradnje.

REGIONALNA PITANJA I MEDJUNARODNE OBAVEZE

Izbjeglice i raseljena lica

- Vlada Crne Gore, na sjednici održanoj 8. jula 2010. godine, donijela je **Uredbu o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori.**
- Članom 8 Zakona o unapređenju poslovnog ambijenta, koji je usvojen 9. jula 2010. g, izmijenjen je Zakon o administrativnim taksama kojim raseljena i interno raseljena lica imaju olakšan pristup statusu stranca sa stalnim nastanjenjem. Smanjene su administrativne takse za izdavanje lične karte za strance, za privremeni boravak do tri mjeseca, za privremeni boravak preko tri mjeseca, za produženje privremenog boravka i za stalno nastanjene, kao i za izdavanje radne dozvole za strance, i to za: ličnu radnu dozvolu, dozvolu za zapošljavanje i dozvolu za rad.
- Prema evidenciji Zavoda za zbrinjavanje izbjeglica Vlade Crne Gore od pocetka 2010. godine do danas pravo na dobrovoljni povratak iskoristilo je ukupno **120 lica**, dok je od aprila 2010. godine do danas ovo pravo iskoristilo **27 lica**.
- U toku su pripreme za povratak **31 interno raseljenih lica (5 porodica)** u opštinu Peć, za koja su izgrađeni/adaptirani stambeni objekti.
- Od početka primjene Zakona o dopunama Zakona o strancima 7.novembra 2009.g. pa do 24.08.2010.g. Ministarstvu unutrašnjih poslova i javne uprave, zahtjev za odobrenje stalnog nastanjenja, shodno Zakonu o dopunama Zakona o strancima, ukupno je podnijelo 164 raseljenih lica i 125 interno raseljenih lica, a do sada je donijeto rješenje o odobrenom nastanjenju za 66 lica. Šest raseljenih lica i jedno interno raseljeno lice je podnijelo zahtjev za odobrenje privremenog boravka.
- U skladu sa Zakonom o strancima, do sada su izdate 63 lične karte za strance.
- **Interno raseljna lica zainteresovana za povratak na Kosovo** - Zavod za zbrinjavanje izbjeglica u saradnji sa Danskim savjetom za izbjeglice i UNHCR-om, vrši anketiranje zainteresovanih lica za povratak na Kosovo. U tekućoj godini 168 (28 porodica) interno raseljenih lica izrazilo je želju za povratkom, od kojih za opštinu Peć 117 lica (20 porodica), a za opštinu Đakovica 51 lice (8 porodica).Povratak ovih lica uslovljen je dodjelom lokacija za izgradnju kuća u zemlji porijekla, jer ova lica nemaju imovinu na Kosovu. Opština Peć je do sada opredijelila 16 placeva za potencijalne povratnike iz Crne Gore.

Readmisija

- Ministri unutrašnjih poslova Crne Gore i Republike Austrije su u Podgorici 23. 6. 2010. potpisali Protokol između Vlade Crne Gore i Republike Austrije o sprovođenju Sporazuma između Republike Crne Gore i Evropske zajednice o readmisiji lica koja su bez dozvole boravka
- U toku je izrada Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Albanije o vraćanju i prihvatanju lica čiji je ulazak ili boravak nezakonit.

Azil

- U junu 2010. donijet je **Pravilnik o načinu ostvarivanja zdravstvene zaštite lica koja traže azil, lica kojem je priznat status izbjeglice, lica kojem je odobrena dodatna zaštita i lica kojem je odobrena privremena zaštita.**
- U aprilu 2010. jedno lice je podnijelo zahtjev za dobijanje azila.

BILATERALNI ODNOSI

Republika Italija

- Ministar inostranih poslova Italije Franko Fratini posjetio Crnu Goru tokom ministarskog sastanka CEI 15. juna 2010, gdje se susreo sa ministrom inostranih poslova M. Roćenom.
- Mip M. Roćen učestvovao je na sastanku mip-ova zemalja članica Jadransko-Jonske Inicijative 4-5. maja 2010. u Ankoni na kojem je Crna Gora preuzela predsjedavanje JJI.
- Na planu životne sredine, u Briselu je 14. aprila 2010. organizovana konferencija pod nazivom "Crna Gora-Italija: saradnja u pravcu održivog razvoja", na kojoj su prezentirani rezultati petogodišnje bilateralne saradnje Crne Gore i Italije u oblasti životne sredine.

- Nacionalna strategija biodiverziteta s Akcionim planom za period 2010-2015 predstavljena je od strane Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine i italijanskog resornog ministarstva koje se bavi očuvanjem biološke raznolikosti i održivog razvoja na konferenciji o evropskoj politici zaštite životne sredine „Evropska zelena nedjelja“, 1-4. juna u Briselu.
- Crna Gora je u junu 2010. pristupila članstvu u *Trilateralnoj komisiji za Jadran*
- Italijanska Mornarica će, na osnovu Sporazuma potpisanom u julu 2010, obučavati pripadnike crnogorske Mornarice za učešće u misiji »Atalanta.
- U Ministarstvu saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija 15. juna 2010. održan je sastanak Trilateralne tehničke komisije Crne Gore, Republike Italije i Republike Srbije, koja prati izradu studije o tehničko-ekonomskoj izvodljivosti radova vezanih za rekonstrukciju željezničke linije Beograd – Bar. Sredstva za izradu ove studije u iznosu od 1 milion eura obezbjedilo je Ministarstvo za ekonomski razvoj Republike Italije. Do sada je izrađena simulacija u različitim infrastrukturnim i operativnim scenarijima, odnosno procijene saobraćaja - analize transportnih zahtjeva.
- U prethodnom periodu dogovoren je nastavak saradnje u borbi protiv droga kao tranzitnog problema, protiv pranja novca i finansijskih istraga u različitim segmentima, u kvalitetnoj razmjeni operativnih podataka i informacija, saradnje nacionalnih centralnih biroa - Interpola, aktivnosti u okviru sprječavanja prekograničnog šverca i organizovanog kriminala, kao i sprječavanje ilegalnih migracija i trgovine ljudima. Najavljena je i razmjena službenika policije dvije države za koje će biti organizovana obuka za dalje zajedničke aktivnosti.
- U periodu januar-maj 2010. između Crne Gore i Italije ostvarena je robna razmjena u vrijednosti od 64,797 miliona € - od čega je izvoz iznosio 16,345 miliona €, a uvoz 48,452 miliona €. U prvih pet mjeseci 2010. zabilježen je priliv direktnih investicija iz Italije u vrijednosti od 1 020 550 €.

Hrvatska

- Predsjednik Republike Hrvatske **Ivo Josipović** posjetio je Crnu Goru **1-2. jula 2010.**
- **Mip Roćen i mvp ei Jandroković održali su sastanak u funkciji kopredsjednika Mješovite komisije za razgraničenje 8. jula 2010, tokom kog je dogovoren nastavak rada Komisije i održavanje sljedeće, druge formalne sjednice, u cilju usaglašavanja teksta Sporazuma te njegovog upućivanja Međunarodnom sudu pravde.**
- Ministar inostranih poslova Crne Gore Milan Roćen je učestvovao na redovnom sastanku Ministarskog savjeta zemalja članica Jadranske povelje **9. jula 2010**, te na međunarodnoj konferenciji Croatia Summit **10. jula 2010.**
- Ministar odbrane RH boravio je u zvaničnoj posjeti CG **5. jula 2010**, tokom koje je planirano jačanje saradnje te osnivanje zajedničkog tima instruktora za obuku avganistanskih oružanih snaga.
- Crnogorska strana je, u cilju jačanja saradnje i unapređenja međunarodne pravne pomoći u krivičnim i građanskim stvarima, inicirala potpisivanje **Sporazuma o međusobnom izručenju sopstvenih državljana osumnjičenih ili optuženih za krivična djela organizovanog kriminala i korupcije, Sporazuma o međunarodnoj pravnoj pomoći u građanskim i krivičnim stvarima, Sporazuma o međusobnom izvršenju krivičnih presuda.**
- **20. aprila 2010** - potpisan je **Sporazum o saradnji između Zavoda za intelektualnu svojinu CG i Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo RH.**
- **Radna grupa Crne Gore i Hrvatske za regulaciju prekograničnog prometa** susrela se 9. aprila 2010. u Cavtatu, kom prilikom je zaključeno da bi se pitanja graničnog prijelaza i pograničnog prometa trebala riješiti posebnim sporazumima. Dogovoreno je da RH predloži tekst sporazuma.
- U prvih 5 mjeseci **2010.** SDI iz Hrvatske su iznosile 2,854 miliona €. Održavanje druge sjednice Savjeta za ekonomsku saradnju planirano je za drugu polovinu 2010.

Kosovo

- Realizovana je **posjeta ministra unutrašnjih poslova Kosova B. Redžepija Crnoj Gori 21. juna 2010.**
- U toku je procedura za zaključivanje **Sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.** Nacrt sporazuma crnogorska strana dostavila je 28. aprila 2010.
- Nastavlja se saradnja za rješavanje prava crnogorske manjine na Kosovu. **Prijedlog zakona o zaštiti i promovisanju prava zajednica i njihovih pripadnika u Republici Kosovo** usvojen je 28. aprila 2010, kojom se garantuju prava crnogorskoj etničkoj zajednici.
- Izražena je obostrana spremnost da se pristupi finalizaciji aktivnosti u cilju što skorije **demarkacije**, koja se očekuje do kraja 2010, najkasnije tokom 2011, što je potvrđeno i tokom susreta ministara unutrašnjih poslova Crne Gore i Kosova I. Brajovića i B. Redžepija u Podgorici **21. juna o.g.**

- Crnogorska strana je 15. jula 2010. uputila predlog o započinjanju pregovora za zaključenje **Sporazuma o otvaranju graničnih prelaza za međunarodni saobraćaj i rekonstrukciji i otvaranju puta Murino-Čakor-Peć.**
- Ekonomski odnosi dvije države su u usponu. Ukupna robna razmjena u 2009. godini iznosila je 25,6 miliona eura, od čega je izvoz bio 23,6 miliona, a uvoz 2 miliona eura.
- 17. septembra delegacija Vlade Kosova dolazi u Podgoricu za pripremu Prvog poziva za projekte **IPA CBC** za 2011 godinu.

Albanija

- U Podgorici je **19. juna 2010** potpisan **Memorandum o razumijevanju u oblasti zaštite životne sredine i održivog upravljanja prirodnim resursima**, u cilju daljeg jačanja bilateralne saradnje u oblasti zaštite životne sredine.
- U oblasti saobraćaja, delegacija Direkcije za saobraćaj CG razgovarala je **13. aprila 2010.g** sa predstavnicima Direkcije za puteve Republike Albanije u Tirani, o tri putna pravca: Skadar-Hani i Hotit (Božaj), Plav-Podgorica (kroz Albaniju) i Sendin-Velipoje-Ulcinj. Postignuta je saglasnost o putu Plav-Podgorica preko albanske teritorije. Rok za izgradnju je dvije godine (2010-2012), a sa albanske strane gradiće se put u dužini od 23 km.
- U Tirani je u maju 2010 potpisan **Memorandum o razumijevanju i saradnji između Uprave za antikorupcijsku inicijativu CG i Službe za unutrašnju administrativnu kontrolu i antikorupciju Republike Albanije.**
- U okviru MARRI inicijative **21. april 2010** je potpisan Memorandum o razumijevanju između CG, Makedonije, Srbije, Albanije i BiH o uzajamnoj konzularnoj zaštiti i uslugama.
- Na planu jačanja ekonomske saradnje, očekuje se potpisivanje **Sporazuma o ekonomskoj saradnji** koji je usaglašen, a započeta je procedura usaglašavanja Sporazuma o promociji i zaštiti investicija.
- U oblasti ekonomske saradnje, u periodu januar-jun 2010. Crna Gora i Albanija su razmijenile robu u vrijednosti od 7,486 miliona € (izvoz: 3,625 miliona € ; uvoz: 3,861 miliona €), dok je obim investicija iz Albanije u Crnu Goru u prvih pet mjeseci 2010. iznosio 9 941 €.

Makedonija

- Predsjednik Vujanović se sreo sa makedonskim predsjednikom **Đ. Ivanovim** u Prizrenu 25. juna na sastanku 4 predsjednika (Albanija, Kosovo, RM i CG).
- Dva premijera **M. Đukanović** i **N. Gruevski** sreli su se na marginama godišnje Konferencije EBRD u Zagrebu 15. maja 2010, kao i na marginama Konferencije "Zajedno za Evropsku uniju – doprinos Zapadnog Balkana evropskoj budućnosti" 20. marta 2010. na Brdu kod Kranja u Sloveniji.
- Mip **M. Roćen** i makedonski mip **A. Milošoski** sreli su se na marginama 5. Krocija samita u Dubrovniku 9-10. jula 2010. Ministar inostranih poslova A. Milošoski učestvovao je na ministarskom sastanku CEI 15. juna 2010. u CG.
- **Sporazum o saradnji za obuku kadeta** potpisan je **27-28. aprila 2010** prilikom posjete ministra odbrane CG, na osnovu kojeg će se crnogorski kadeti školovati na Vojnoj akademiji u Skoplju, a makedonski piloti su u avgustu već počeli sa sprovođenjem obuke u helikopterskom centru u Podgorici.
- 31. mart 2010 - **Potpisan Sporazum o međunarodnom drumskom prevozu putnika i tereta** prilikom posjete ministra saobraćaja CG A. Lompara Skoplju, te Memorandum o razumijevanju između civilnih vazduhoplovnih vlasti RM i CG (februar 2010).
- U okviru MARRI inicijative potpisan je **Memorandum o razumijevanju između CG, Makedonije, Srbije, Albanije i BiH o uzajamnoj konzularnoj zaštiti i uslugama (21. april 2010).**
- Na planu jačanja ekonomske saradnje očekuje se potpisivanje Sporazuma o ekonomskoj saradnji koji je usaglašen. Započeta je procedura usaglašavanja Sporazuma o promociji i zaštiti investicija. Robna razmjena za januar-maj 2010. iznosi 8,689 miliona €, a SDI u istom periodu oko 315 hiljada €.

Bosna i Hercegovina

- Predsjednik CG, **F.Vujanović** učestvovao je u Sarajevu na **21. Sesiji Igmanske inicijative, 29.maja 2010.** Tom prilikom je zajedno sa predsjednicima Hrvatske, Srbije i BiH potpisao **Zajedničku izjavu o evropskom partnerstvu** a imao je i susret sa Predsjedavajućim Predsjedništva BiH **Harisom Silajđićem.**
- Predsjednik CG **F.Vujanović** prisustvovao je **11. jula 2010. u Potočarima obilježavanju 15-ogodišnjice genocida u Srebrenici,** gdje je odao počtu svim žrtvama ubijenim 1995.g. Predsjednik CG F.Vujanović je imao susrete i sa predsjednikom Republike Srpske **Rajkom Kuzmanovićem** i predsjednikom Vlade R.Srpske **Miloradom Dodikom.**
- Ministar M. Roćen učestvovao je na **Samitu EU-ZB 2.juna 2010.** u Sarajevu.

- MIP BiH **S. Alkalaj** učestvovao **15-16. juna 2010** na sastanku CEI u Budvi.
- 13. aprila 2010. potpisana je **Deklaracija o saradnji Kotora, Mostara i Dubrovnika** (gradova pod zaštitom UNESCO) na podnošenju zajedničke aplikacije za domaćina »10 Mediteranskih igara 2021«.
- Prilikom posjete ministra pravde CG **M. Radovića** Bosni i Hercegovini 9. jula 2010 potpisani su **Ugovor o pravnoj pomoći u građanskim i krivičnim stvarima** i **Ugovor o međusobnom izvršavanju sudskih odluka u krivičnim stvarima**,
- **Operativni protokol za primjenu Sporazuma o socijalnom osiguranju između dvije države potpisan je 7. juna 2010.** Protokolom je predviđeno da osobe koje su radile u jednoj ili drugoj zemlji mogu brže i efikasnije ostvariti prava iz radnog odnosa - novčanu naknadu ili penziju.
- 31.8.2010.g. u Podgorici resorni ministri rada i socijalnog staranja dvije države potpisali su Administrativni sporazum o izmjeni Administrativnog sporazuma za sprovođenje Sporazuma između SRJ i BiH o socijalnom osiguranju, koji je stupio na snagu 1.septembra 2010.g.Ovim Sporazumom resorna ministarstva preuzimaju obavezu nadoknade preplaćenih iznosa kod ponovno izračunatih penzija na svoj teret, umjesto na teret penzionera, kao što je prethodno bilo uređeno. To praktično znači da se penzionerima kao krajnjim korisnicima, od dana isplate penzije za septembar 2010. godine, više neće odbijati naknađivanje preplaćenih iznosa kod ponovno izračunatih penzija.
- Vlada CG je na sjednici 22. jula 2010. usvojila prijedlog osnove za zaključenje ugovora između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara BiH o **međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama** (BiH strana je 26. aprila 2010. dostavila Nacrt ugovora između BiH i CG o uređenju vodoprivrednih odnosa).
- **Druge političke i četvrte konzularne konsultacije** održane su **28. maja 2010. u Sarajevu.**
- Usaglašen i parafiran tekst **Ugovora o državnoj granici između CG i BiH**, čije se potpisivanje očekuje nakon završetka rada Zajedničkog radnog tijela (Komisije za granicu).
- U okviru MARRI inicijative potpisan je **Memorandum o razumijevanju između CG, Makedonije, Srbije, Albanije i BiH o uzajamnoj konzularnoj zaštiti i uslugama (21. april 2010).**
- Robna razmjena: prema preliminarnim podacima MONSTAT-a izvoz iz CG u BiH je za ½ 2010. iznosio 9,7 mil €, a uvoz iz BiH u CG 57,05 mil €. SDI iz BiH u CG za prvih pet mjeseci 2010. iznosile su 20,64 mil €.

Srbija

- **Predsjednik Srbije Boris Tadić** posjetio je CG **8. i 9. jula 2010.**
- **MIP Ročen i MIP Jeremić** susreli su se **15. juna 2010** na Godišnjem ministarskom sastanku zemalja članica Centralnoevropske inicijative.
- Predsjednici **Vujanović i Tadić** sastali su se u Istanbulu, **23. juna 2010.** gdje su prisustvovali Samitu šefova država i vlada zemalja članica Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi.
- Ministar odbrane CG, **B. Vučinić posjetio je Srbiju** 14. aprila 2010. kada je potpisan **Sporazum o razmjeni vojnih sredstava i dokumentacije i Plan bilateralne vojne saradnje između dva MO.**
- Ministar za evropske integracije **Gordana Đurović** učestvovala je 19.maja 2010. na Konferenciji „Proces prevođenja Acquis-a – Govorimo evropski“ u Beogradu.
- **Gradonačelnici Podgorice i Beograda** potpisali su 3 jul 2010.g. **Protokol o saradnji između dva grada**, a potpisan je i **Ugovor o izgradnji prve faze putnog pravca Bar-Boljari-Beograd** dugog 12 km, vrijednosti od 75 mil €.
- Utvrđena je Osnova za vođenje pregovora i zaključivanje **Ugovora o izmjenama i dopunama Ugovora o izručenju zaključenog 29. maja 2010.g.** sa Republikom Srbijom u cilju stvaranja uslova za izručenje sopstvenih državljana između ove dvije države za najteža krivična djela. Održan je i konsultativni radni sastanak predstavnika Ministarstva pravde Crne Gore i Ministarstva pravde Republike Srbije, 15. jula 2010. u Podgorici.
- Krajem juna 2010. usaglašen je tekst **Sporazuma o saradnji i pomoći u slučaju prirodnih i civilizacijskih katastrofa** između CG i Srbije.
- U okviru MARRI inicijative potpisan je **Memorandum o razumijevanju između CG, Makedonije, Srbije, Albanije i BiH o uzajamnoj konzularnoj zaštiti i uslugama (21. april 2010).**
- Robna razmjena: prema preliminarnim podacima MONSTAT-a izvoz iz CG u Srbiju je za ½ 2010. iznosio 36,77 mil €, a uvoz iz Srbije u CG 193,38 mil €. SDI iz Srbije u CG za prvih pet mjeseci 2010. iznosile su 40,23 mil €.

SARADNJA SA MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

Haški Tribunal

- Crna Gora je nastavila intenzivnu saradnju sa Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju. U koordinaciji sa Haškim tribunalom i regionalnim partnerskim službama, u naznačenom periodu, sprovedene su mjere zabrane ulaska na

teritoriju Crne Gore u odnosu na lica indikovana sa aspekta pripadnosti mreži podrške, kao i najbliže srodnike Ratka Mladića.

- Agencija za nacionalnu bezbjednost je blagovremeno odgovorila na dva zahtjeva Haškog tribunala, a istražiteljima Haškog tribunala je pružala asistenciju za vođenje informativnih razgovora sa potencijalnim svjedocima u postupcima koji se vode pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju u Hagu. Državno tužilaštvo Crne Gore u navedenom periodu nije dobijalo zamolnice za pružanje pravne pomoći od Haškog tribunala.

Savjet Evrope

- CG je potpisala i ratifikovala ukupno **73 konvencije**. Od konvencija koje su navedene kao obavezne neophodno je ratifikovati 2 konvencije, dok je za potpisivanje preostala još 1 obaveza.

OBAVEZE KOJE PROISTIČU IZ ČLANSTVA

- U skladu sa Zakonom o državnoj imovini imenovan je **Zaštitnik državno imovinsko-pravnih interesa u aprilu 2010.g.**
- **Predlog zakona o zabrani diskriminacije** usvojen u Skupštini 27. 7. 2010.
- Predlog zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda utvrđen na sjednici Vlade CG 29.jula 2010.
- **Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika** usvojen je **22. aprila 2010.** Izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika usvojenim izvršena je **dalja dekriminalizacija klevete.**
- **Zakon o sprečavanju nasilja u porodici** usvojen je u julu 2010. Ovim Zakonom predviđeno je donošenje strategije za zaštitu od nasilja u porodici i akcionog plana za njeno sprovođenje.
- **Zakon o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku** donesen je u **julu 2010.**
- **Dio ZKP koji se odnosi na postupanje u predmetima za krivična djela organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina stupio je na snagu 26. avgusta 2010.**
- U skladu sa novim Zakonom o krivičnom postupku u prethodnom periodu usvojeni su i sljedeći zakoni: **Zakon o potvrđivanju Evropske konvencije o ostvarivanju dječijih prava** usvojen je 15. juna 2010; **Zakon o potvrđivanju evropske konvencije o neprimjenjivosti zastare na zločine protiv čovječnosti i ratne zločine** – sadrži odredbe koje se odnose na područje primjene, odnosno katalog krivičnih djela na koja se ova konvencija ima primjenjivati; **Zakon o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja**; U skladu sa pomenutim Zakonom, usvojene su **Uredba o naknadi troškova u sudskim postupcima i Uredba o kaznenoj evidenciji**, kao i dva pravilnika: **Pravilnik o odloženom gonjenju i Pravilnik unutrašnjem poslovanju Državnog tužilaštva.**
- **Zakon o elektronskim medijima**, usvojen u julu 2010.
- **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama**, usvojen u julu 2010.
- Dobijeno je pozitivno mišljenje Venecijanske komisije i Visokog komesara OEBS za manjine na nacrt **Zakona o izboru odbornika i poslanika** - model autentičnog predstavljanja manjina u Parlamentu. U toku je dalje usaglašavanje teksta Zakona radi njegovog što skorijeg usvajanja.
- **Izveštaj o implementaciji pravne reforme**, poslat Evropskoj komisiji 15. jula 2010 (implementacija Zakona o krivičnom postupku, inicijativa Vlade prema Skupštini za izmjenu Ustava kada je u pitanju imenovanje državnih tužilaca)
- **GRECO Evaluation Team** posjetio CG u junu 2010.g. povodom izrade III kruga evaluacija i pratećih preporuka. Evaluacija se odnosi na inkriminacije po Krivično pravnoj konvenciji SE i transparentnost finansiranja političkih partija. GRECO Sekretarijatu je **30. juna** poslata dopuna za I i II krug evaluacije, u vezi implementacije preostalih osam djelimično ispunjenih preporuka.
- **Nova Strategija za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala** s odgovarajućim Akcionim planom, usvojena na sjednici Vlade 29. jula 2010.
- Nastavljeno sa implementacijom **Strategije za poboljšanje položaja Roma**. U ovoj godini već je opredjeljeno 400.000 eura, odabrani su projekti i potpisani Ugovori o njihovoj realizaciji. Najznačajnije, nastavlja se stipendiranje svih romskih srednjoškolaca i studenata, regulisanje lične dokumentacije, izgradnja stambenih objekata itd.
- **Izveštaj o implementaciji zakona o finansiranju političkih partija**, poslat EK 28. jula 2010.
- **Set novih finansijskih regulativa** (Centralna banka, zakon o bankama, stečaju i likvidaciji, zaštiti depozita, uspostavljanje Savjeta za finansijsku sigurnost), usvojeni u julu 2010.
- **Izveštaj o realizaciji preostalih obaveza u okviru vizne liberalizacije**, dostavljen je Evropskoj komisiji u julu 2010.

Horizontalno zakonodavstvo – tehničke regulative

Usvojen Zakon o kontroli predmeta od dragocjenih metala ("Sl. list Crne Gore", br. 40/10 od 22.07.2010). U toku su aktivnosti na vertikalnim mjerama u okviru nadležnih ministarstava i to po pripadajućim grupama proizvoda.

Standardizacija

Interna pravila standardizacije (ISME IPS) su interna akta Instituta za standardizaciju Crne Gore. Njima se uređuju pitanja u vezi sa pripremom, donošenjem, objavljivanjem i održavanjem crnogorskih standarda i srodnih dokumenata. U I kvartalu tekuće godine Upravni odbor Instituta donio je dva od ukupno šest dokumenata koja čine Interna pravila standardizacije Instituta i to:

- ISME IPS 1 – Osnivanje i rad stručnih tijela Instituta,
- ISME IPS 2 – Vrste dokumenata i njihovo označavanje.
- ISME IPS 6 – Strukturiranje i oblikovanje crnogorskih standarda i srodnih dokumenata je u finalnoj fazi izrade te se očekuje da će uskoro biti usvojen.

Iako je bilo predviđeno da preostala dokumenta koja čine ISME IPS budu donešena do kraja maja mjeseca 2010. godine, njihovo usvajanje je odgođeno. Pomenuta dokumenta bi trebala biti pripremljena u saradnji sa evropskim ekspertima te se očekuje da će ista biti donešena do kraja tekuće godine. Riječ je o:

- ISME IPS 3 – Razvoj izvornih crnogorskih standarda i srodnih dokumenata,
- ISME IPS 4 – Učešće u radu evropskih organizacija za standardizaciju na razvoju evropskih standarda i srodnih dokumenata i njihovo prihvatanje na nacionalni nivo,
- ISME IPS 5 – Učešće u radu međunarodnih organizacija za standardizaciju na razvoju međunarodnih standarda i srodnih dokumenata i njihovo prihvatanje na nacionalni nivo.

Institut je u toku 2010. godine donio **1.250 crnogorskih standarda i srodnih dokumenata**. Pored toga, u pripremi je **850 crnogorskih standarda** za koje se očekuje da će biti usvojeni do kraja godine.

Zaključno sa avgustom 2010. godine, Institut raspolaže sa ukupno **3.750** važećih crnogorskih standarda i srodnih dokumenata koji su potpuno usaglašni sa međunarodnim i evropskim standardima. Od donešenih crnogorskih standarda cca 50% čine harmonizovani standardi koji omogućavaju implementaciju EU direktiva "Novog pristupa". Pored toga, od ukupno usvojenih crnogorskih standarda, 7,5% standarda su prevedeni na engleski jezik.

Institut za standardizaciju svakodnevno pruža informacije zainteresovanim stranama u vezi sa standardima i standardizacijom. Redovno informisanje obavlja se putem telefona, e-maila, telefaksa ili direktnom komunikacijom sa korisnicima u prostorijama Instituta.

Korisnicima je dostupan i internet portal Instituta (www.isme.me) koji se redovno ažurira. Internet portal Instituta povezan je i sa bazom podataka, čime je svim zainteresovanim stranama omogućeno online pretraživanje informacija o važećim crnogorskim standardima i srodnim dokumentima. Pored toga, dostupne su i informacije o nacrtima standarda koji su u pripremi ili koji su objavljeni na javnu raspravu radi podnošenja komentara od strane zainteresovanih strana.

Institut ima ukupno **18 zaposlenih**, od kojih je 15 izvršilaca sa VSS i 3 izvršioca sa SSS. Postojećom organizacijom šemom i sistematizacijom Instituta predviđena su ukupno 32 radna mjesta.

Zbog specifičnih stručnih poslova standardizacije za koje su potrebna dodatna specijalistička znanja, a koja se ne mogu steći redovnim školovanjem, Institut posebnu pažnju posvećuje **programima obuke** svih zaposlenih. U toku 2010. godine predstavnici Instituta bili su prisutni na više seminara i radionica.

- dva predstavnika Instituta učestvovala su na regionalnoj ISO radionici i to na izradi ISO Akcionog plana 2011-2015 za zemlje u razvoju, a koja je održana u Beogradu u maju 2010;
- tri predstavnika Instituta bili su u Briselu, u maju 2010, na seminaru koji su organizovale evropske institucije za standardizaciju, a koji je bio namijenjen pridruženim članovima ovih organizacija;
- juna 2010, dva predstavnika Instituta učestvovali su na seminaru "Priprema EU projekata, projektne dokumentacije, javni tenderi i projektni menadžment"
- juna 2010.g dva predstavnika Instituta prisustvovali su radionici o bezbjednosti hrane iz međunarodne perspektive integrisani lanac ishrane HACCP, nadzor i praćenje,
- jula 2010.g. dva predstavnika Instituta bili su na obuci u Londonu u Britanskom Institutu za standardizaciju u sklopu Regionalnog projekta IPA 2008.

Institut je ostvario **članstvo** u sljedećim međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju i to kao: Correspondent member u ISO, Associate member u IEC, Affiliate member u CEN, Affiliate member u CENELEC. Pored toga, Institut je Codex Alimentarius Contact Point za Crnu Goru.

Institut za standardizaciju Crne Gore ima **potpisane Sporazume o poslovno-tehničkoj saradnji** sa Nacionalnim institucijama za standardizaciju: Srbije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Slovenije i Albanije. Krajem januara 2010. godine, inicirane su aktivnosti na zaključivanje sličnog sporazuma sa Hrvatskim zavodom za norme (HZN), čime bi se dalje unaprijedila inače dobra saradnja Instituta sa svim nacionalnim tijelima za standardizaciju zemalja regiona. Potpisivanje ovog Sporazuma očekuje se do kraja 2010. godine.

Sredinom 2010. godine uspostavljena je ugovorna saradnja sa **Njemačkim Institutom za standardizaciju (DIN)** čime se zainteresovanim stranama pruža mogućnost da u prostorijama Instituta za standardizaciju Crne Gore ostvare uvid u tekst njemačkih standarda i da, ukoliko to žele, preko Instituta izvrše njihovu nabavku u papirnoj formi. Sličan ugovor Institut je 2008. godine potpisao sa Britanskim Institutom za standardizaciju, dok se očekuje da će do kraja tekuće godine slična saradnja biti uspostavljena i sa Francuskim Institutom za standardizaciju (AFNOR).

Institut takođe organima državne uprave daje osnovu (pruža informacije o postojećim standardima) prilikom izrade tehničkog zakonodavstva.

Institut za standardizaciju Crne Gore je trenutno korisnik **dva projekta tehničke pomoći** i to:

- EU "IPA 2008 Regional Quality Infrastructure in the Western Balkans and Turkey", kroz koji se očekuje organizacija dva seminara (HOTs) iz oblasti standardizacije, a kojima bi prisustvovala 4 predstavnika Instituta za standardizaciju Crne Gore;
- EU "IPA 2007 Development of Quality Infrastructure in Montenegro", kroz koji je dobijen jedan dio IT opreme neophodne za rad Instituta. Realizacijom tehničke pomoći predviđene ovim projektom očekuje se unapređenje administrativnih kapaciteta Instituta.

Metrologija

Na osnovu Zakona o metrologiji („Sl. list CG“, br. 79/08) predstavnici Zavoda su pripremili stručnu osnovu za izradu sljedećih podzakonskih akata, objavljenih u Službenom listu Crne Gore:

- Pravilnik o bližem postupku i načinu ispitivanja i odobravanja tipa mjerila („Sl. list CG“, br. 10/10);
- Pravilnik o tehničkim i metrološkim uslovima i postupku ovlašćivanja lica za pripremu mjernih sistema za tačnosti koje nijesu voda za ovjeravanje („Sl. list CG“, br. 15/10);
- Pravilnik o tehničkim i metrološkim uslovima i postupku ovlašćivanja lica za pripremu sprava za mjerenje tečnih goriva i sprava za mjerenje tečnog naftnog gasa za ovjeravanje („Sl. list CG“, br. 15/10);

Zavod za metrologiju je pridruženi član EURAMET-a (Evropske asocijacije nacionalnih metroloških instituta) od jula 2007. godine. Zbog evidentnog napretka u razvoju metrološke djelatnosti u protekle tri godine, na Generalnoj skupštini EURAMET-a, u maju 2010. godine u Lisabonu, produžen je status pridruženog člana.

Zavod za metrologiju, predstavlja Crnu Goru u OIML-u (Međunarodnoj organizaciji za zakonsku metrologiju) od 2007. godine u statusu Corresponding member, a od januara 2009. godine i u WELMEC-u (Evropskoj kooperaciji u zakonskoj metrologiji) u statusu Associate Member.

U toku je uspostavljanje kalibracionih laboratorija u okviru Zavoda. Naime, u toku je realizacija programa IPA 2007: Razvoj infrastrukture kvaliteta u Crnoj Gori, vrijednog 2,000.000.00 €, u okviru kojeg će Evropska Delegacija isporučiti Zavodu za metrologiju opremu u vrijednosti preko 950,000.00 euro.

Akreditacija

U navedenom periodu dodijeljene su dvije akreditacije i to: Biotehnički fakultet, Univerzitet Crne Gore-Laboratorija za mljekastvo i JU Institut za razvoj i tehnička istraživanja u oblasti zaštite na radu-kontrolno tijelo.

Podnešene su i dvije nove aplikacije za akreditaciju i to iz oblasti mikrobiologije i biohemije.

Ocjena usaglašenosti

Odbor Vlade Crne Gore za kvalitet je dodijelio podsticajna sredstva (subvencije) za implementaciju standarda iz serije MEST EN 17000 za 4 tijela za ocjenu usaglašenosti.

Tržišni nadzor

Donešen je Pravilnik o sadržaju obavještenja o opasnom proizvodu („Sl.list CG” br. 30/2010). Tržišnoj inspekciji je stigla i prva prijava o proizvodu od strane distributera, na obrascu koji je propisan predmetnim Pravilnikom.

U finalnoj fazi je razvoj Informatičnog sistema za rad Tržišne inspekcije (Kontaktna tačka), koji će podržavati razvoj sistema za razmjenu podataka o opasnim proizvodima na nivou CG.

U periodu jun 2010. godine - decembar 2011.godine, u Crnoj Gori se realizuje projekat AIM (Accession to Internal market), IPA 2009, koji pomaže početak rada kontaktne tačke, uspostavljanje i rad tijela za koordinaciju tržišnog nadzora i prenošenje znanja u vezi najboljih praksi tržišnog nadzora u EU. Takođe, započet je rad na pripremi WEB stranice za Tržišnu inspekciju.

Direktive Novog pristupa

U predmetnom periodu je otpočeo rad na transponovanju 7 direktiva novog pristupa kroz Projekat IPA2007 – Jačanje infrastrukture kvaliteta u Crnoj Gori i to:

- Direktiva o ugradnim građevinskim materijalima (89/106/EEC), potpuno se transponuje kroz Zakon o ugradnim građevinskim materijalima koji je trenutno u fazi nacрта i očekuje se da u formi predloga bude predat u proceduru usvajanja do kraja septembra,
- Direktiva o mjernim instrumentima(2009/137/EC), djelimično je transponovana kroz Zakon o metrologiji koji je već stupio na snagu a pravilnici koji uređuju bliže mjerne uređaje po grupama su u fazi nacрта i očekuje se njihovo usvajanje u toku IV kvartala 2010. godine
- Direktiva o neautomatskim vagama (2009/23/EC), potpuno se transponuje kroz Pravilnik o vagama koji će biti donešen do kraja oktobra 2010. godine
- Direktiva o mašinama (2006/42/EC), formirana radna grupa za izradu Pravilnika o bezbjednosti mašina i očekuje se donošenje do kraja 2010. godine čime se u potpunosti transponuje ova direktiva
- Direktiva o liftovima (95/16/EC), potpuno se transponuje kroz Pravilnik o bezbjednosti liftova čija radna verzija je urađena ali se očekuje recenzija od strane EU konsultanta
- Direktiva o niskonaponskim uređajima (2006/95/EC), potpuno se transponuje kroz Pravilnik o niskonaponskim uređajima čije se donošenje očekuje u toku II kvartala 2011 godine
- Direktiva o igračkama (2009/48/EC),potpuno se transponuje kroz Pravilnik o bezbjednosti igračaka čije se donošenje očekujedo kraja 2011 godine
- Do sada je transponovana Direktiva o rekreativnim plovilima kroz Zakon o jahtama.

Direktive sektorskog (starog) pristupa

Način transponovanja direktiva Sektorskog (starog) pristupa, nadležnosti i rokovi biće precizirani kroz finalizaciju NPI 2010-2014.

POGLAVLJE 2: SLOBODA KRETANJA RADNIKA

Pristup tržištu rada (opšti principi)

Uredba o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori je usvojena u avgustu 2010. Ovim aktom je predviđeno da raseljena lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljena lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori, do sticanja statusa stranca sa stalnim nastanjenjem u skladu sa Zakonom o strancima, ostvaruju prava kao i crnogorski državljani i to:

- pravo na rad i zapošljavanje i ostvarivanja prava iz osiguranja od nezaposlenosti u skladu sa propisima iz oblasti rada i zapošljavanja;
- pravo na obrazovanje i stručno usavršavanje i na priznavanje diploma i sertifikata u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja;
- pravo na socijalnu i dječju zaštitu u skladu sa propisima iz oblasti socijalne i dječje zaštite;
- pravo na zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja;
- pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa propisima iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja.

Koordinacija sistema socijalnog osiguranja

U periodu od aprila do septembra 2010. godine, potpisani su: Sporazum između Crne Gore i Republike Austrije o socijalnom osiguranju sa Administrativnim sporazumom za sprovođenje Sporazuma između Crne Gore i Republike Austrije o socijalnom osiguranju. Ovaj sporazum je potpisan u Podgorici 1. juna 2010. godine.

Sporazum između Crne Gore i Kraljevine Belgije o socijalnom osiguranju potpisan je u Briselu 9. juna 2010. godine.

Predstoji donošenje Zakona o njihovom potvrđivanju.

POGLAVLJE 3: PRAVO OSNIVANJA PREDUZEĆA I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

Ministarstvo ekonomije je zaduženo za implementaciju Direktive o uslugama 2006/123/EZ. U okviru TAIEX programa je za oktobar 2010. godine planirana studijska posjeta Odjeljenju za biznis, inovacije i vještine (Department for Business, Innovation and Skills-BIS) u Londonu, za službenike ovog ministarstva.

POGLAVLJE 4: SLOBODNO KRETANJE KAPITALA

Stupanjem na snagu SSP, shodno članu 63., državljanima država članica EU obezbijeden je **nacionalni tretman** kada je riječ o sticanju nekretnina na njenoj teritoriji. Ograničenja u pogledu sticanja prava svojine na nepokretnostima (član 415.) koja su propisana Zakonom o svojinsko pravnim odnosima (»Službeni List« CG, broj 19/09) ne odnose se na državljane EU, već su oni u potpunosti izjednačeni sa crnogorskim državljanima.

POGLAVLJE 5: JAVNE NABAVKE

Izveštaj o javnim nabavkama u Crnoj Gori za 2009. godinu, utvrdila je Vlada Crne Gore na sjednici od 1 jula 2010. godine. Izveštaj je objavljen na internet stranici Direkcije.

U okviru Projekta IPA 2007 „**Dalji razvoj i jačanje sistema javnih nabavki u Crnoj Gori**“, nastavljene su aktivnosti na pripremi Nacrta novog zakona o javnim nabavkama. Prvi radni tekst Nacrta zakona uz podršku konsorcijuma „Planet“, Bip Solutions i Crown Agents“, priprema posebna radna grupa koju je obrazovalo Ministarstvo finansija. Do sada je pripremljeno oko 90% odredbi teksta Radne verzije Nacrta zakona. Do kraja septembra 2010. godine Nacrt zakona će biti pripremljen.

Utvrđen je **Program obuke za specifične ciljne grupe** – naručioc, službenici za javne nabavke i privredni subjekti (maj – septembar 2010. godine, Podgorica, Bar, Bijelo Polje, Budva). Organizovan je i Seminar obuke o sistemu javnog ugovaranja sa Privrednom komorom (28. april 2010. godine).

Naznačenim posebnim Programom obuka su obuhvaćeni i realizovani sljedeći moduli obuke:

- Modul I „Sistem javnih nabavki u Crnoj Gori“ (27. maj 2010. – Podgorica, 17. jun – Bar, 15. jul – Bijelo Polje)
- Modul II „Otvoreni postupak javnih nabavki“ (28. maj 2010. – Podgorica, 18. jun – Bar, 16. jul – Bijelo Polje)
- Modul III „Ograničeni postupak javnih nabavki“ (3. jun 2010. – Podgorica, 24. jun – Bar, 22. jul – Bijelo Polje)
- Modul IV „Pregovarački postupak“ (4. jun 2010. Podgorica, 25. jun – Bar, 23. jul – Bijelo Polje)
- Modul V „Posebni postupci javnih nabavki“ (11. jun 2010. Podgorica, 2. jul – Bar, 26. jul – Bijelo Polje)

Ukupan broj polaznika u navedenim modulima: **585**.

POGLAVLJE 6: PRAVO PRIVREDNIH DRUŠTAVA

Ministarstvo ekonomije je oformilo Radnu grupu koja radi na **Predlogu izmjena i dopuna Zakona o privrednim društvima** (rok do kraja oktobra 2010. godine).

Pripremljen je **Predlog zakona o stečaju**, koji je stavljen u vladinu proceduru usvajanja.

POGLAVLJE 7: PRAVO INTELEKTUALNE SVOJINE

Urađen je **Zakon o žigu** koji se nalazi u Skupštinskoj proceduri, u potpunosti je usaglašen sa kodifikovanom Direktivom 2008/95/EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 22. oktobra 2008. godine o usklađivanju zakona država članica o žigovima.

Urađen je novi **Zakon o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna**, koji je u Vladinoj proceduri i biće usvojen u 2010. godini. Nacrt zakona harmonizovan je sa Direktivom 98/71/EC Evropskog Parlamenta o pravnoj zaštiti dizajna, djelimično sa Direktivom 2004/48/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o sprovođenju prava intelektualne svojine, a koja će se u potpunosti harmonizovati izradom novog Zakona o sprovođenju prava intelektualne svojine, Uredbom (EC) br. 6/2002 o komunitarnom dizajnu i sa TRIPS-om.

Urađen je Novi **Zakon o zaštiti topografija poluprovodnika** i trenutno je u Vladinoj proceduri i koji je usaglašen sa TRIPS-om i Direktivom 2004/48EZ.

Pripremljen je Nacrt zakona o **autorskom i srodnim pravima** i dostavljen EK na komentar.

Jačanje međunarodne saradnje

Zavod za intelektualnu svojinu Crne Gore je potpisao bilateralni Sporazum o saradnji sa Državnim zavodom za intelektualno vlasništvo Hrvatske, 20. aprila 2010. godine.

U pripremi je Bilateralni sporazum koji će potpisati Crna Gora i Slovenija.

Zavod kontinuirano saradjuje sa WIPO i EPO.

POGLAVLJE 8- POLITIKA KONKURENCIJE

U toku je izrada **Novog** zakona o zaštiti konkurencije koji će u potpunosti biti usklađen sa EU regulativama, a stvoriće se i uslovi za formiranje Agencije za zaštitu konkurencije.

Što se tiče jačanja **administrativnih kapaciteta** Uprave za zaštitu konkurencije u Referatu za vođenje prekršajnog postupka je zaposlen jedan službenik na mjestu - ovlašćeno službeno lice, dok su u toku aktivnosti na zapošljavanju još jednog službenika na mjestu- viši namještenik II.

U skladu sa Zakonom o zaštiti konkurencije, u periodu od maja (III Pododbor u Briselu) do septembra 2010. godine riješena su **tri slučaja** – po zahtjevima za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije, dok su **dva** zahtjeva u proceduri.

Takođe, Uprava za zaštitu konkurencije je riješila jedan slučaj, po Zahtjevu za izdavanje odobrenja za pojedinačno izuzeće sporazuma od zabrane.

U proceduri je postupak oko utvrđivanja sumnje o povredi konkurencije, u sektoru saobraćaja- drumski prevoz putnika.

Pored toga, u toku je postupak oko utvrđivanja sumnje o postojanju dogovora o cijenama tehničkog pregleda automobila.

Krajem juna 2010, uz podršku EK i GTZ, otpočelo je pružanje tehničke pomoći Upravi za zaštitu konkurencije kroz Projekat, "Accession to Internal Market – AIM (Components I and II)". Projekat će trajati 18 mjeseci a podrška se odnosi na izradu novog Zakona i podzakonskih akata, jačanju administrativnih kapaciteta, tako da je u julu održan seminar u cilju obuke zaposlenih u Upravi za zaštitu konkurencije.

Oblast državne pomoći – Ministarstvo finansija

Na sjednici Vlade Crne Gore od 09.04.2010 usvojeni su sljedeći propisi:

- Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Sl. list Crne Gore”, 27/10)
- Uredba o načinu i postupku podnošenja prijave državne pomoći („Sl. list Crne Gore”, 27/10)
- Uredba o načinu vođenja evidencije o državnoj pomoći („Sl. list Crne Gore”, 27/10) Usvojena na sjednici Vlade Crne Gore od 09.04.2010
- Pravilnik o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći („Sl. list Crne Gore”, 31/10) Donijet od strane ministra finansija.

U cilju proširivanja administrativnih kapaciteta Odjeljenja za pripremu državne pomoći u junu 2010 zaposlen još jedan službenik u Odjeljenju.

Komisija za kontrolu državne pomoći

- Vlada Crne Gore u junu 2010. godine usvojila je Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2009. godini Upućen u Skupštinu Crne Gore na razmatranje i usvajanje.
- Tehnički sastanak o državnoj pomoći Tehnički sastanak održan je u Podgorici 6. I 7. jula sa predstavnicima EK. Tema sastanka bila je državna pomoć sektoru čelika (Protokol 5) i državna pomoć Kombinat aluminijuma Podgorica i Rudnicima boksita Nikšić. Nakon sastanka EK uputila Crnoj Gori dodatna pitanja. Odgovori na pitanja biće dostavljeni EK do 15. septembra 2010.
- U skladu sa obavezama iz SSP-a, Crna Gora će u oktobru mjesecu dostaviti na uvid Evropskoj komisiji popis (inventar) državnih pomoći.

POGLAVLJE 9: FINANSIJSKE USLUGE

Banke

Aktivnosti u ovom sektoru su se ogledale u pripremi zakonskih rješenja koja su nakon sprovedenih procedura i usaglašavanja usvojena od strane Skupštine Crne Gore u drugoj polovini jula mjeseca 2010. godine.

Zakon o Centralnoj banci Crne Gore

Novi Zakon o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG“, br. 40/10). stupio na snagu 30. jula 2010. godine. Ovim zakonom uređuje se ostvarivanje funkcija Centralne banke i njeno poslovanje, a naročito:

- Monetarni i drugi instrumenti;
- Međunarodne rezerve Crne Gore;
- Obezbeđivanje i zaštita novčanica i kovanog novca i otkup rijetkog i originalnog novca;
- Odgovornost za funkcionisanje bankarskog sistema;
- Platni promet i platni sistemi;
- Prikupljanje, obrada i objavljivanje podataka i informacija, uključujući statističke podatke i informacije;
- Odnosi centralne banke i drugih državnih organa i organizacija;
- Upravljanje i rukovođenje Centralnom bankom;
- Kapital, imovina, prihodi i rashodi Centralne banke;
- Interna revizija Centralne banke

Zakon o Savjetu za finansijsku stabilnost

Zakonom o Savjetu za finansijsku stabilnost, „Službeni list CG“, br. 44/10, osniva se Savjet za finansijsku stabilnost, kao i uređuje sastav, način rada, djelokrug i druga pitanja od značaja za njegov rad, ne dovodeći u pitanje ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke Crne Gore, Komisije za hartije od vrijednosti i Agencije za nadzor osiguranja.

Osnivanje Savjeta za finansijsku stabilnost je u skladu sa globalnim inicijativama za jačanje koordinacije o pitanjima finansijske stabilnosti i zahtjevima EU u ovoj oblasti, a takođe predstavlja dalji razvoj postojećeg okvira finansijskog sektora u Crnoj Gori. Cilj osnivanja Savjeta za finansijsku stabilnost je praćenje, identifikacija, sprečavanje i ublažavanje potencijalnih sistemskih rizika u finansijskom sistemu Crne Gore kao cjeline, radi obezbjeđivanja očuvanja stabilnosti finansijskog sistema i izbjegavanja uticaja faktora koji bi mogli dovesti do nastupanja finansijske krize širih razmjera.

Članovi Savjeta za finansijsku stabilnost su guverner Centralne banke, koji predsjedava Savjetom za finansijsku stabilnost, ministar finansija, predsjednik Savjeta Agencije za nadzor osiguranja i predsjednik Komisije za hartije od vrijednosti.

Djelokrug rada Savjeta za finansijsku stabilnost uređen je na način što je propisano da Savjet:

- određuje, prikuplja i analizira podatke i informacije od značaja za stabilnost finansijskog sistema i upravljanje potencijalnom finansijskom krizom;
- obezbjeđuje koordinaciju i razmjenu podataka i informacija između nadležnih tijela;
- procjenjuje opasnost za finansijski sistem, odnosno ranjivosti finansijskog sistema i identifikuje ih;
- prepoznaje rizike u finansijskim sistemu i utvrđuje stepen njihovog uticaja na stabilnost finansijskog sistema;
- utvrđuje Plan za upravljanje finansijskom krizom na nivou cjelokupnog finansijskog sistema (Contingency plan), kao i stresno testiranje i vježbe simulacije finansijske krize;
- prati razvoj finansijskog sistema;
- prati najbolje prakse u cilju usvajanja regulatornih standarda u oblasti finansijskog sistema;
- donosi poslovnik o svom radu.

Konstitutivna sjednica Savjeta za finansijsku stabilnost održaće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Zakon o zaštiti depozita

Donošenjem novog **Zakona o zaštiti depozita** vrši se usklađivanje sistema zaštite depozita u Crnoj Gori sa propisima Evropske unije iz ove oblasti - Direktivom 94/19/EC i Direktivom 2009/14/EC. Pored toga, važeći zakon o zaštiti depozita unaprijeđuje se implementacijom međunarodnih standarda, uključujući i dobre prakse koje su zasnovane na normativno pravnim i praktičnim iskustvima drugih zemalja. Zakon propisuje:

- uspostavljanje sistema za zaštitu depozita u koji su uključene sve banke;
- da se u sistem zaštite depozita uključe i filijale banaka koje posluju van Crne Gore;
- povećanje nivoa garantovanog depozita, na način da on u roku od dana stupanja na snagu ovog zakona do 31. decembra 2011. godine iznosi 20.000 EUR; od 1. januara do 31. decembra 2012. godine 35.000 EUR, a od 01. januara 2013. godine 50.000 EUR;
- skraćivanje roka za isplatu garantovanog depozita, tako da on traje najduže 20 radnih dana od dana nastanka zaštićenog slučaja, uz izuzetnu mogućnost produženja ovog roka za još 10 radnih dana.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bankama

Izmjene važećeg Zakona o bankama imaju za cilj dalje unapređenje efektivnosti kontrolne funkcije Centralne banke Crne Gore, saglasno najnovijim rješenjima evropskog zakonodavstva i međunarodnoj praksi, a u najbitnijem se odnose na tri ključna pitanja – sticanje kvalifikovanog učešća u banci, korporativno upravljanje i supervizorska ovlašćenja za razrješenje krize u poslovanju pojedinačne banke.

1. Predviđena rješenja o sticanju kvalifikovanog učešća u banci su usklađena sa najnovijom Direktivom EU u procesnopravnom i materijalnopravnom smislu.
2. Dogradnja okvira korporativnog upravljanja se sastoji u sljedećem:
 - Preciziranje uslova za članstvo u odboru direktora, s ciljem eliminisanja pravne nesigurnosti i obezbjeđenja predvidljivosti u odlučivanju Centralne banke prilikom izdavanja odobrenja za izbor predloženih lica u odbor direktora banke;
 - Licenciranje izvršnih direktora i preciziranje dužnosti i odgovornosti izvršnih direktora za dnevno vođenje poslova banke u cjelini, a ne kao do sada samo u ključnim područjima rizika;
 - Nemogućnost da predsjednik odbora direktora bude angažovan na poslovima dnevnog vođenja poslova banke, obzirom da, po prirodi svoje funkcije, treba da obezbijedi efektivnost i efikasnost rada odbora direktora, koja podrazumijeva nadzor nad poslovanjem banke, odn. radom izvršnih direktora.
3. Predložena rješenja o supervizorskim ovlašćenjima prema banci – mjere prema banci koja ima značajne nepravilnosti u poslovanju, kako regulatorne prirode, tako i zbog neadekvatnog upravljanja rizicima značajno su unaprijeđena u odnosu na važeći zakonodavni okvir.

S jedne strane su dodatno pooštreni uslovi za oduzimanje dozvole za rad banke, a s druge strane unaprijeđena rješenja o djelovanju u krizi kroz privremenu upravu nad bankom koja ima prevashodno krizu solventnosti, odn. likvidnosti.

- moratorijum na isplate povjerilaca i prekid postupaka izvršenja;
- blokada računa;
- dokapitalizacija;
- prenos imovine i obaveza na drugu banku;

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju i likvidaciji banaka

Izmjene i dopune ovog Zakona odnose se na sledeća važna pitanja:

- utvrđuje se, kao jedini uslov za otvaranje stečajnog postupka ili postupka likvidacije nad bankom, oduzimanje dozvole za rad banci. Propisuje se i kada se sprovodi stečajni postupak a kada postupak likvidacije, i to: da se stečajni postupak sprovodi nad bankom kojoj je Centralna banka oduzela dozvolu za rad i čije su obaveze veće od njene imovine, a da se postupak likvidacije sprovodi nad bankom kojoj je Centralna banka oduzela dozvolu za rad, a nijesu ispunjeni uslovi za sprovođenje stečajnog postupka.
- preciznije se uređuje postupak u vezi sa donošenjem i objavljivanjem rješenja o otvaranju stečajnog postupka. Radi obezbjeđivanja efikasnosti, propisuje se da u slučaju kada predlog za otvaranje stečajnog postupka podnese likvidacioni upravnik, Centralna banka donosi rješenje o otvaranju stečajnog postupka najkasnije narednog radnog dana po prijemu predloga.
- Propisivanjem da se rješenje o otvaranju stečajnog postupka objavljuje u „Službenom listu CG“ i najmanje dvoje dnevnih novina koje se distribuiraju na teritoriji Crne Gore ovaj član se usklađuje sa odredbama člana 13 Direktive broj 2001/24/EC o reorganizaciji i prestanku rada kreditnih institucija.
- propisuje se, kao novina, da obaveza Fonda za zaštitu depozita za isplatu garantovanih depozita banke nastaje donošenjem rješenja o otvaranju stečajnog postupka nad bankom, a da se realizacija te obaveze vrši u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita depozita. Važeći Zakon o stečaju i likvidaciji banaka nije poznavao instituciju Fonda za zaštitu depozita, s obzirom da je donesen značajno prije donošenja Zakona o zaštiti depozita kojim je ustanovljen i osnovan Fond za zaštitu depozita.
- uvodi se, kao novina, standard u vezi sa zaštitom stečajnog upravnika i lica koje on angažuje u vezi sa izvršavanjem njihovih dužnosti.
- izričito je određeno da se danom nastupanja pravnih posledica otvaranja stečajnog postupka potraživanja povjerilaca prema banci, koja nijesu dospjela, smatraju dospjelim. Određenja iz važećeg Zakona nijesu poznavala ovakvo rješenje, kojim se eliminišu značajni pravni rizici, počev od utvrđivanja stečajne mase, preko postupka prijavljivanja i ispitivanja potraživanja banke, sačinjavanja nacrta glavne diobe i isplate povjerilaca banke.

- propisuje se način utvrđivanja visine potraživanja svakog povjerioca pojedinačno, s tim da se visina potraživanja po osnovu depozita, koji se štite u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita depozita, utvrđuje na način što se prijavljena potraživanja umanjuju za iznos garantovanih depozita isplaćenih od strane Fonda za zaštitu depozita. Ovakvo rješenje predstavlja usklađivanje Zakona o stečaju i likvidaciji banaka sa Zakonom o zaštiti depozita.
- daje se pravo stečajnom upravniku da izvrši prebijanje potraživanja banke i povjerilaca koja su dospjela prije donošenja rješenja o otvaranju stečajnog postupka. Važeći zakon je imperativno zabranjivao prebijanje potraživanja banke i povjerilaca, što se pokazalo kao bespotrebno otežavanje i ugrožavanje postupka, uzimajući u obzir da su obaveze banke prema povjericima morale biti isplaćene i prema onim povjericima koji su istovremeno imali dospjele obaveze prema banci, koje banka nije mogla naplatiti, ili ih je morala naplaćivati u sudskom ili izvršnom postupku.
- uvodi se novi institut koja propisuje mogućnost prenosa imovine i obaveza banke u stečaju na drugu banku ili banke. Ova odredba predstavlja izuzetno značajan institut koji direktno utiče na efikasnost postupka sa jedne, kao i na povećanje stepena sigurnosti deponenata i drugih povjerilaca banke, sa druge strane. Prenosom imovine i obaveza na drugu banku proporcionalno se redukuju imovina i obaveze banke u stečaju, što olakšava utvrđivanje stečajne mase, izradu nacrtu glavne diobe i isplatu povjerilaca.

Posebno je važno što se prenosom imovine i obaveza banke u stečaju na drugu banku rasterećuje Fond za zaštitu depozita, na način što, u visini prenesenih garantovanih depozita na drugu banku, Fond za zaštitu depozita nema obavezu isplate garantovanih depozita.

- utvrđuje se novi redoslijed prioriteta pri isplati potraživanja povjerilaca banke, prvenstveno zbog adekvatnog tretmana potraživanja po osnovu zaštićenih i garantovanih depozita. Kao novina, počev od trećeg isplatnog reda, utvrđuje se pravo Fonda za zaštitu depozita koji je izvršio isplatu garantovanih depozita, na isplatu potraživanja po tom osnovu. U četvrtom isplatnom redu utvrđuju se potraživanja deponenata, čiji su depoziti zaštićeni u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita depozita, po osnovu razlike iznosa depozita koji nijesu isplaćeni od strane Fonda za zaštitu depozita. U petom isplatnom redu utvrđuju se potraživanja ostalih deponenata, t.j. deponenata koji, po Zakonu o zaštiti depozita, nijesu zaštićeni. Novinu predstavlja i određivanje posebnog isplatnog reda za potraživanja povjerilaca po osnovu subordinisanog duga i/ili hibridnih instrumenata, za koje se utvrđuje da se nalaze u sedmom isplatnom redu, poslije ostalih povjerilaca, a prije akcionara banke.
- propisuju se novčane kazne za prekršaje u nominalnim iznosima, u okviru raspona utvrđenih Zakonom o prekršajima.

BANKARSKI SEKTOR- najnoviji rezultati, uticaj krize i nadzor

Performanse bankarskog sektora na 30.06.2010.godine (najnoviji rezultati)

Bilansna suma Ukupna bilansna suma banaka na 30.06.2010. godine iznosila je 2.981,9 mil.EUR-a i ostvaruje pad po stopi od 5,01% u odnosu na uporedni jednogodišnji period, odnosno pad po stopi od 1,43% u tekućoj godini. Međutim, u odnosu na prethodni kvartal ukupna aktiva ostvaruje rast od 2,23%.

Kreditni Ukupno odobreni krediti banaka u posmatranom periodu iznosili su 2.334,3 mil. EUR-a i ostvarili su smanjenje po stopi od 11,37% u odnosu na uporedni jednogodišnji period, odnosno po stopi od 2,65% u odnosu na kraj 2009. g. U odnosu na prethodni kvartal krediti takodje bilježe blagi pad od 0,92%. U strukturi kreditnog portfolija dugoročni krediti čine 77,33% ukupno odobrenih kredita u sistemu. Najznačajniji korisnici kredita su privredna društva u privatnom vlasništvu i fizička lica (92,6 %). Najveća koncentracija kredita je izražena kod sektora stanovništva (37,92%), trgovine (21,92%), građevinarstva (8,18%) i usluga turizma i ugostiteljstva (7,87%).

Kvalitet aktive Nekvalitetna aktiva banaka (C, D i E), na dan 30.06.2010. godine iznosila je 414,5 mil.EUR-a i čini 13,90% ukupne aktive. U jednogodišnjem periodu nekvalitetna aktiva ostvaruje rast po stopi od 48,04%, dok je u tekućoj godini porasla za 20,25%. Posmatrano u odnosu na prethodni kvartal, nekvalitetna aktiva bilježi rast za 11,22%, a njeno učešće u ukupnoj aktivni bilježi rast od 1,12 procentna poena.

Nekvalitetni krediti iznose 392,3 mil. EUR-a i njihovo učešće u ukupnim kreditima je 16,8%. Od juna 2009. godine ovi krediti ostvaruju rast od 48,54%, dok prema kraju 2009. godine bilježe rast od 20,97%. U odnosu na prethodni kvartal, nekvalitetni krediti su se povećali za 12,06%, a smanjenje ovih kredita registrovano je kod četiri banke.

Kreditni koji kasne sa otplatom preko 30 dana iznose 566,4 mil. EUR-a i čine 24,26% ukupnih kredita. Najveći udio u kreditima koji kasne imali su krediti od čijeg je dospeljeća proteklo 31-90 dana i to 46,34%. U jednogodišnjem periodu krediti koji kasne ostvaruju rast od 12,72%, odnosno 3,34% u tekućoj godini. Međutim, u odnosu na prethodni kvartal krediti koji kasne ostvaruju pad od 22,8%.

Kredit koji kasne sa otplatom preko 90 dana iznose 303,9 mil. EUR-a i čine 13,02% ukupnih kredita. U jednogodišnjem periodu ovi krediti ostvaruju rast od 81,5%, odnosno 35,4% u tekućoj godini. Međutim, u odnosu na prethodni kvartal ovi krediti ostvaruju pad od 2,79%.

Depozitni potencijal U drugom kvartalu 2010. godine zaustavljen je trend pada nivoa depozita koji je zabilježen krajem prošle i početkom ove godine. Ukupni depozitni potencijal banaka na 30.06.2010. godine iznosio je 1.808,3 mil. EUR-a. Na godišnjem nivou ukupni depoziti ostvaruju rast po stopi od 2,91%, dok u odnosu na kraj 2009. godine bilježe blagi pad po stopi od 0,9%. Ipak, u odnosu na prethodni kvartal ukupni depoziti ostvaruju rast od 2,3%.

Najznačajniji deponenti banaka su fizička lica sa učešćem od 48,02% i privredna društva u većinskom privatnom vlasništvu sa 26,95%. Od ukupnih depozita u sistemu 38,28 % se odnosi na depozite po viđenju. Najveća koncentracija depozita je izražena kod sektora stanovništva, finansija i transporta (68,2% ukupnih depozita).

Likvidnost

Likvidnost bankarskog sektora je značajno poboljšana u jednogodišnjem uporednom periodu. Naime, likvidna sredstva banaka na 30.06.2010.godine su iznosila 468,6 mil.€ i ostvaruju rast od 136,5 mil.€, ili za 41,08% u odnosu na jun 2009. godine.

U odnosu na kraj 2009. godine došlo je do poboljšanja stanja likvidnih sredstava za 30,3 mil.€, ili 6,91 %, a u odnosu na prethodni kvartal za 59,4 mil.€, ili 14,52 %.

Takođe, dnevni i dekadni pokazatelji likvidnosti su iznad propisanog minimalnog iznosa (0,9 na dnevnom odnosno 1 na dekadnom nivou).

U tabeli je dat dekadni prosjek pokazatelja likvidnosti u periodu mart – jul 2010.godine:

Period	Prosjeak
I dekada marta 2010	1,94
II dekada marta 2010	1,99
III dekada marta 2010	1,93
I dekada aprila 2010	1,90
II dekada aprila 2010	1,97
III dekada aprila 2010	1,97
I dekada maja 2010	1,95
II dekada maja 2010	1,98
III dekada maja 2010	2,02
I dekada juna 2010	2,07
II dekada juna 2010	2,04
III dekada juna 2010	2,14
I dekada jula 2010	2,22
II dekada jula 2010	2,22
III dekada jula 2010	2,20

Kapital Ukupan kapital banaka na 30.06.2010.godine iznosio je 340,8 mil. EUR-a i ostvaruje rast po stopi od 25,6% u odnosu na uporedni jednogodišnji period, odnosno rast po stopi od 2,73% u tekućoj godini. U odnosu na prethodni kvartal ukupan kapital ostvaruje rast od 12,02%.

U prvoj polovini 2010.godine tri banke su izvršile dokapitalizaciju emisijom običnih akcija u iznosu od 65 mil.€, a dvije banke su obezbijedile 15 mil. EUR-a po osnovu subordinisanog duga.

Koeficijent solventnosti u junu 2010. g. na agregatnom nivou iznosio je 16,48% i iznad je zakonom propisanog minimuma od 10%. Koeficijent solventnosti ostvaruje rast, kako u odnosu na prethodni kvartal kada je iznosio 14,34%, tako i u odnosu na uporedni jednogodišnji period kada je iznosio 11,89%.

U strukturi ukupnog kapitala dominantno učešće ima ino kapital sa 81,98%, slijede domaći privatni kapital sa 15,58% i država sa 2,44%. Kao i u prethodnom, tako i u ovom kvartalu, posmatrano prema strukturi vlasništva, dvije banke su u većinskom domaćem privatnom vlasništvu, dok su ostalih devet banaka sa većinskim (5 banaka) ili 100% ino kapitalom (4 banke).

Aktivne kamatne stope Prosječno ponderisane kamatne stope na ukupne kredite u sistemu iznosile su 8,91% nominalna i 9,52% efektivna. Prosječno ponderisane kamatne stope na kredite odobrene pravnim licima iznosile su 8,38 % nominalna i 8,90 % efektivna, odnosno na kredite odobrene fizičkim licima 9,77 % nominalna i 10,51 % efektivna.

Pasivne kamatne stope Prosječno ponderisane pasivne kamatne stope na depozite banaka iznosile su 3,88%, na depozite pravnih lica 3,33%, odnosno 4,47% na depozite fizičkih lica.

Poslovanje banaka Na 30.06.2010. godine finansijski rezultat na nivou bankarskog sistema je negativan i iznosi 47,6 mil. EUR-a. Četiri banke u sistemu prikazale su negativan finansijski rezultat.

Poslovanje MFI Mikrokreditiranje predstavlja značajan segment u finansiranju fizičkih lica. U Crnoj Gori posluje pet mikrokreditnih finansijskih institucija (MFI) čija je ukupna bilansna suma iznosila 66,1 mil. EUR-a na 30.06.2010.godine. Pad bilansne sume ovih institucija na godišnjoj osnovi iznosio je 14,95%, a u tekućoj godini bilježi smanjenje od 12,42%. U odnosu na prethodni kvartal bilansna suma ostvaruje pad po stopi 7,35%. Ukupno odobreni krediti iznosili su 54,3 mil.EUR-a i ostvarili su godišnji pad po stopi od 24,9%, odnosno smanjenje po stopi od 17,46% u tekućoj godini. Prema prethodnom kvartalu ukupni krediti MFI ostvaruju pad po stopi od 9,6%. Najveći iznos kredita odobren je za finansiranje poljoprivredne djelatnosti (57,41%). Ukupni kapital MFI iznosio je 19,3 mil. EUR-a i ostvaruje rast po stopi od 2,63% u jednogodišnjem periodu, odnosno pad po stopi od 3,81% u tekućoj godini. Prema prethodnom kvartalu ostvaruje pad od 1,24%. MFI su iskazale negativan finansijski rezultat u iznosu od 764 hilj. EUR-a. Tri MFI su poslovale sa gubitkom.

POGLAVLJE 10. INFORMACIONO DRUŠTVO I MEDIJI

- Usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskoj trgovini, jul 2010;
- Usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskom potpisu, jul 2010;
- Usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o centralnom registru satnovništva, jul 2010;
- Usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka, jul 2010;
- Usvojen je Zakon o elektronskim medijima, jul 2010;
- Usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama, jul 2010;
- U završnoj fazi je izrada projekta eDMS - Uvođenje savremenog informacionog sistema za upravljanje dokumentacionom građom u Vladi Crne Gore. U toku su pripreme na implementaciji Projekta.

POGLAVLJE 11: POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ

U sektoru poljoprivrede i ribarstva nastavljene su reforme u četiri glavna pravca: a) izrada i usvajanje zakonske regulative, b) implementacija strateških dokumenata, c) jačanje institucija i administrativnih kapaciteta, i d) međunarodni integracioni procesi. Krajem 2009. godine usvojen je **Zakon o alkoholnim pićima** ("Sl. list CG", br. 83/2009) kojim se uređuje proizvodnja i promet alkoholnih pića, oznake alkoholnih pića, ocjenjivanje usaglašenosti, kao i druga pitanja od značaja za proizvodnju i promet alkoholnih pića. Zakon definiše geografsku oznaku alkoholnih pića i uređuje sljedeća pitanja: postupak registracije geografske oznake, korišćenje geografske oznake, odnos između geografske oznake i generičnog naziva, homonimne geografske oznake, odnos između geografske oznake i žiga, građansko pravna zaštita, postupak ocjenjivanja usaglašenosti i nadzor.

Poljoprivreda i ruralni razvoj

Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju predstavlja krovni zakon kojim se uređuju ciljevi i mjere agrarne politike, podsticaji, osnivanje agencije za plaćanja, registri i evidencije i druga važna pitanja za razvoj poljoprivrede i ruralnih područja.

Strategija proizvodnje hrane i razvoja ruralnih područja implementira se u kontinuitetu. Pored usklađivanja zakonske regulative, postepeno se reformiše agrarna politika i usklađuje sa principima Zajedničke poljoprivredne politike (CAP) EU.

Nastavljen je pozitivan trend izdvajanja iz budžeta u poljoprivredu i ruralni razvoj (povećanje od 20% u 2010. u odnosu na prethodnu godinu). Budžet za podsticanje razvoja poljoprivrede – **Agrobudžet 2010**. Vlada je usvojila 11. februara 2010. godine.

Politika ruralnog razvoja na koju otpada trećina ukupne budžetske podrške sprovodi se kroz mjere podizanja konkurentnosti primarne poljoprivrede (više vidova podrške investicijama za modernizaciju proizvodnje) i prerađivačke industrije (prestrukturiranje pojedinih sektora i uvođenje standarda bezbjednosti i kvaliteta) – osovina 1; mjere očuvanja životne sredine (organska poljoprivreda, održivo korišćenje planinskih pašnjaka i genetičkih resursa u poljoprivredi) - osovina 2; i unapređivanje uslova života na selu (diverzifikacija ekonomskih aktivnosti u ruralnim sredinama, obnova i razvoj sela i izgradnja seoske infrastrukture) - osovina 3. Nastavlja se i sa mjerama podrške opštim uslugama servisima i socijalnim transferima stanovništvu.

U februaru 2010. godine počeo je da se realizuje IPA 2008 Twinning projekat „**Podrška formiranju, programiranju i implementaciji IPARD sistema**“. Takođe u aprilu 2009, Svjetska Banka je odobrila kredit u iznosu od 11 mil € i 4 mil USD granta iz sredstava GEF-a za realizaciju projekta „Institucionalni razvoj i jačanje poljoprivrede Crne Gore sa petogodišnjom dinamikom korišćenja. Uspostavljena je dobra sinergija između ova dva projekta.

U skladu sa aktivnostima vezanim za razvoj administrativnih kapaciteta urađen je **Nacrt akta o sistematizaciji Ministarstva** uz podršku projekta Svjetske banke- Midas i Twinning projekta. Akt o sistematizaciji biće usvojen od strane Vlade Crne Gore do kraja 2010. godine.

Osnovana je **jedinica za ruralni razvoj** u okviru Ministarstva koja će biti zadužena za sprovođenje politike ruralnog razvoja, intenzivno će raditi na usklađivanju politike ruralnog razvoja Crne Gore sa politikom ruralnog razvoja EU i vršiti selekciju projekata u skladu sa definisanim kriterijumima. Takođe, uloga jedinice biće programiranje, monitoring i evaluacija mjera

ruralnog razvoja iz IPARD plana. Trenutno su zaposlena 4 službenika koja će raditi na ovim zadacima, a planirano je proširenje jedinice u skladu sa uvećanjem obaveza.

Poljoprivredna statistika. U periodu od 07. do 21.06.2010. godine Zavod za statistiku - MONSTAT sproveo je **Popis u poljoprivredi**, prvi u Crnoj Gori koji je sproveden poslije 50 godina, a nakon toga je sprovedena i kontrola obuhvata i kvaliteta Popisa. Zavod za statistiku objavio je u julu prve rezultate Popisa u poljoprivredi 2010 za porodična poljoprivredna gazdinstva i uporedni pregled sa podacima iz Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2003 godine. Konačni rezultati Popisa se očekuju do kraja decembra 2010. godine.

U cilju ispunjavanja obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (član 33) i usklađivanja nacionalnog zakonodavstva u politici kvaliteta sa relevantnim propisima EU, pripremljen je **Nacrt zakona o oznakama porijekla, geografskim oznakama i oznakama garantovano tradicionalnih specijaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda**. Predviđeno je da Vlada Crne Gore utvrdi Predlog ovog zakona do kraja septembra 2010 godine.

POGLAVLJE 12: BEZBJEDNOST HRANE, VETERINARSKA I FITOSANITARNA POLITIKA

TRANSPOZICIJA EU LEGISLATIVE

Objavljena akta u periodu II i III kvartal 2010.godine:

- Program monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog porijekla za 2010.godinu („Sl. list Crne Gore“ br. 12/10 od 5. marta 2010.godine);
- Program monitoringa nitrata u hrani biljnog porijekla – lisnato povrće za 2010. godinu; („Sl. list Crne Gore“ br. 16/10 od 26. marta 2010.godine);
- Program monitoringa rezidua u 2010. godini (veterinarskih lijekova, teških metala, organohlornih i organofosfornih jedinjenja, mikotoksina i zabranjenih supstanci, u živim životinjama i hrani životinjskog porijekla).

Pripremljeni nacrti sljedećih podzakonskih akata:

- Nacrt Pravilnika o metodama uzorkovanja za sprovođenje službene kontrole ostataka pesticida u i na proizvodima biljnog i životinjskog porijekla (u nadležnosti Fitosanitarne uprave)
- Nacrt Pravilnika o označavanju i deklarisanju hrane;
- Nacrt pravilnika o postupku registracije i odobravanja objekata za proizvodnju i promet hrane životinjskog porijekla, sadržaju i načinu vođenja registara registrovanih i odobrenih objekata i postupku upisa u registar;
- Nacrt Pravilnika o mikrobiološkim kriterijumima u hrani.

Projekti pomoći EU i podrška drugih donatora :

1. Projekat IPA 2008 Uspostavljanje integrisanog sistema bezbjednosti hrane u Crnoj Gori

Cilj Projekta je podrška razvoja sistema bezbjednosti hrane, pomoć se obezbjeđuje administracijama (institucijama) koje su involvirane u sistem bezbjednosti hrane (unapređenje legislative, kapaciteta odgovornih za kontrolu bezbjednosti hrane, laboratorijskih kapaciteta, administrativnih kapaciteta Nacionalnog savjeta za procjenu bezbjednosti hrane i razmjene informacija između odgovornih institucija).

1. TAIEX 2010 – u toku je usaglašavanje dostavljene Trening mape za 2010. godinu i priprema ToR za twining.

2. MIDAS Podkomponenta - Stvaranje savremenog sistema bezbjednosti hrane:

- Unaprjeđenje Specijalističke veterinarske laboratorije u Podgorici
- Unaprjeđenje Instituta za biologiju mora u Kotoru
- Jačanje veterinarskih i fitosanitarnih graničnih inspeksijskih mjesta, Luka Bar;
- Podrška neškodljivom uklanjanju nusproizvoda životinjskog porijekla;
- Unaprjeđivanje objekata za preradu hrane.

VETERINARSKA POLITIKA

Usvajanje okvirnog zakonodavstva

- **Zakon o izmjenama i dopunama zakona o identifikaciji i registraciji životinja** kojim je dopunjen važeći zakon u dijelu kojim je uređena identifikacija i registracija ovaca i koza i njeno finansiranje u skladu sa zakonodavstvom EU je u skupštinskoj proceduri.
- **U toku je izrada Nacrta Zakona o veterinarstvu** kojim će se stvoriti osnov za transpoziciju EU legislative iz oblasti zdravlja životinja, veterinarske djelatnosti i službenih kontrola; utvrđivanje od strane Vlade Crne Gore predviđeno za III kvartal 2010. godine.

- **U toku je izrada Nacrta Zakona o upravljanju nus proizvodima životinjskog porijekla** kojim će se urediti sakupljanje, transport, skladištenje, rukovanje, prerada i upotreba ili uklanjanje nusproizvoda životinjskog porijekla u skladu sa EU legislativom; utvrđivanje od strane Vlade Crne Gore predviđeno za IV kvartal 2010. godine.

ZOOTEHNIKA

- Zakon o stočarstvu kojim se uređuje: proizvodnja kvalitetne priplodne stoke, sjemena za osjemenjavanje stoke, oplodene jajne ćelije, proizvodnja i uvođenje u proizvodnju novostvorenih rasa stoke, gajenje pčela, kao i sprovođenje mjera za unapređenje proizvodnje stoke je u skupštinskoj proceduri.

Usvajanje sekundarnog zakonodavstva

Set podzakonskih akata iz oblasti zdravlja i prometa životinja, dobrobiti i kontrola živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla je u završnoj fazi pravnog usaglašavanja sa Sekretarijatom za zakonodavstvo.

Objavljen Pravilnik o tehničkim uslovima za odobravanje graničnih prelaza sa veterinarskom inspekcijom odnosno graničnih inspeksijskih mjesta za obavljanje veterinarskih pregleda životinja i/ili proizvoda životinjskog porijekla koji se unose u Crnu Goru. Objavljena Odluka o izmjeni i dopuni odluke o visini naknade za izvršene veterinarsko sanitarne preglede u prometu preko granice Crne Gore („Sl. list Crne Gore“ broj 37/10).

Administrativni i institucionalni kapaciteti

Planira se prijem dva veterinarska inspektora koji će biti zaduženi za granične i kontrole u unutrašnjem prometu. Specijalistička veterinarska laboratorija je u postupku akreditacije od strane Akreditacionog tijela Crne Gore.

Projekti pomoći EU i podrška drugih donatora

U toku je:

- **Projekat IPA 2007 Razvoj i implementacija sistema identifikacije i registracije domaćih životinja/ Faza II** - Cilj ovog projekta je unaprjeđenje standarda bezbjednosti hrane životinjskog porijekla, jačanje i širenje koncepta za integrisani I&R sistem i veterinarski informacijski sistem (VIS) u skladu sa EU standardima za goveda, ovce i koze sa mogućnošću širenja na druge životinjske vrste.
- **TAIEX 2010 – u toku je usaglašavanje dostavljene Trening mape za 2010. godinu i priprema ToR za tweening projekat u oblasti veterine.**

FITOSANITARNA POLITIKA

Okvirno zakonodavstvo

U toku je izrada Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja sa TOC tabelom, u cilju dodatnog usklađivanja važećeg zakona sa propisima EU - usvajanje Predloga zakona predviđeno za IV kvartal 2010. godine.

U toku je izrada Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama zakona o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja, u cilju dodatnog usklađivanja važećeg zakona sa propisima EU.

U toku je izrada Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama zakona o sadnom materijalu, u cilju dodatnog usklađivanja važećeg zakona sa propisima EU.

Sekundarno zakonodavstvo - Objavljena akta u periodu II i III kvartal 2010.godine:

Oblast: Zdravstvena zaštita bilja

- Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za otkrivanje, sprječavanje širenja i suzbijanje gljive *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc.; uzročnika raka krompira („Sl. list Crne Gore“ br. 15/10 od 23. marta 2010.godine);
- Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za otkrivanje, sprječavanje širenja i suzbijanje krompirovih cistolikih nematoda („Sl. list Crne Gore“ br. 43/10 od 29. jula 2010.godine)

Oblast: Sredstva za zaštitu bilja i rezidue pesticida

- Program monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog porijekla za 2010.godinu („Sl. list Crne Gore“ br. 12/10 od 5. marta 2010.godine);

Nacrti sljedećih podzakonskih akata:

Oblast: Zdravstvena zaštita bilja

- Nacrt Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i objekte pod nadzorom i mjerama suzbijanja tih organizama sa listama štetnih organizama i bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom (Aneksi Council Directive 2000/29/EC);
- Nacrt Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za otkrivanje, sprječavanje širenja i suzbijanje bakterije Potato Brown Rot-*Ralstonia solanacearum*, prouzrokovача smeđe truleži krtola krompira i bakterijskog uvenuća krompira i paradajza (Celex 31998L0057);
- Nacrt Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za otkrivanje, sprječavanje širenja i suzbijanje Potato Ring Rot-*Clavibacter Michiganensis Sepedonicus*, prouzrokovача prstenaste truleži krtole krompira (Celex 31993L0085);
- Nacrt Pravilnika o hitnim fitosanitarnim mjerama u slučaju pojave ili unosa *Phytophthora ramorum* (Celex 32002D0757).

Oblast: Sredstva za zaštitu bilja i rezidue pesticida

- Nacrt Pravilnika o metodama uzorkovanja za sprovođenje službene kontrole ostataka pesticida u i na proizvodima biljnog i životinjskog porijekla;
- Nacrt Pravilnika o postupku registracije sredstava za zaštitu bilja;
- Nacrt Liste registrovanih sredstava za zaštitu bilja;

Oblast: Sjemenski i sadni materijal

- Nacrt Pravilnika o prometu sjemenskog krompira (Celex 32002L0056, 31993L0017, 32004D0003)
- Nacrt Pravilnika o prometu sjemena žitarica (Celex 31966L0402, 32006L0055);
- Nacrt Pravilnika o prometu sadnog materijala vinove loze (Celex 31968L0193, 32005L0043);
- Nacrt Pravilnika o prometu rasada povrća (Celex 32008L0072, 31992L0033, 32003L0091, 31993L0061, 31989L0014, 31993L0062, 32005D0055);
- Nacrt Pravilnika o prometu sadnog materijala voćnih vrsta (Celex 31992L0034, 32008L0090, 31993L0048, 31993L0064, 31993L0079)
- Nacrt Pravilnika o prometu sadnog materijala ukrasnog bilja (Celex 31998L0056, 31993L0049, 31999L0066, 31999L0068).

Oblast: Zaštita biljnih sorti

- Nacrt Pravilnika o postupku zaštite biljnih sorti;

Obuke

Oblast: Zdravstvena zaštita bilja

1. 12. – 15. aprila 2010.godine expertska misija za izradu:

- Nacrta Pravilnika o hitnim fitosanitarnim mjerama u slučaju pojave ili unosa *Phytophthora ramorum* (Celex 32002D0757);
- Nacrta Pravilnika o hitnim fitosanitarnim mjerama u slučaju pojave ili unosa Pepino mosaic virus (Celex 32004D0200);
- Nacrta Pravilnika o hitnim fitosanitarnim mjerama u slučaju pojave ili unosa Potato Spindle Tuber Viroid (Celex 32007D0410);

2. 01. – 03. juna 2010.godine expertska misija za izradu:

- Nacrt priručnika za fitosanitarne inspektore;

3. 26. – 28. jula 2010.godine expertska misija za izradu:

- Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja (sa TOC tabelom);

Oblast: Sredstva za zaštitu bilja i rezidue pesticida

On 22 – 31 June 2010 expert mission for drafting:

- Draft Rulebook on procedure for registration of plant protection products;
- Draft List of registered plant protection products;

Oblast: Sjemenski i sadni materijal

22. – 31. juna 2010.godine expertska misija za izradu:

- Nacrta Pravilnika o prometu sjemena žitarica (Celex 31966L0402, 32006L0055);
- Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama zakona o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja;

Oblast: Zaštita biljnih vrsta

1. 31. maj – 03. juna 2010.godine expertska misija za izradu:
 - Nacrta Pravilnika o postupku zaštite biljnih sorti;
2. 22. – 24. juna 2010.godine: Internacionalni seminar o zaštiti biljnih sorti-Poljska;

POGLAVLJE 13: RIBARSTVO

TRANSPOZICIJA EU LEGISLATIVE

Pripremljeni su **nacrti sledećih podzakonskih akata** čije objavljivanje se očekuje do kraja septembra 2010.godine:

- Pravilnik o osnovnim konstruktivno -tehničkim karakteristikama, načinu upotrebe, vremenu, količini i namjeni pojedinih ribolovnih alata i opreme koja se smije upotrebljavati u velikom i malom privrednom ribolovu
- Pravilnik o obliku i sadržini dnevnika ulova, izjave o iskrcaju, izvještaja o ulovu i roku dostavljanja izvještaja o ukupnom ulovu i iskrcaju ulova i načinu obavještanja i vođenja evidencije o prekrcaju ribe i drugih morskih organizama
- Pravilnik o uslovima, ribolovnom alatu i opremi, periodu obavljanja ribolova i načinu izdavanja dozvole za obavljanje malog privrednog ribolova odrđenih zaposlenih lica i penzionera
- Pravilnik o načinu korišćenja, održavanja, zaštiti, označavanju, kao i dužini obale, nazivu i mjestu ribarske poste
- Pravilnik o obrascu dozvole, postupku izdavanja dozvole, načinu plaćanja naknade za obavljanje privrednog ribolov u uslovima za prenošenje dozvole za privredni ribolov
- Pravilnik o registru ribolovnih plovni objekata
- Pravilnik o uslovima, ograničenjima i redosledu obavljanja ribolova u pojedinim ribolovnim područjima
- Pravilnik o sportsko rekreativnom ribolovu na moru
- Naredba o zabrani lova i stavljanja u promet riblje mlađi nedoraslih riba i drugih morskih organizama
- Odluka o visini pojedinačne naknade za obavljanje privrednog ribolova i marikulture

Broj zaposlenih u jedinici za ribarstvo u Ministarstvu poljoprivrede je isti tj. jedan savjetnik (senior adviser) i dva mlađa saradnika (junior adviser) obavljaju poslove iz sektora ribarstva.

DONATORSKA PODRŠKA SEKTORU RIBARSTVA

Projekat IPA 2009 "Održivo upravljanje morskim ribarstvom "(1.000.000 €) Početak realizacije dijela projekta koji se odnosi na ekspertsku podršku jačanju administracije, inspekcije, naučno istraživačkih kapaciteta u sektoru ribarstva (vrijednost - 560.000 €) planiran je za 15. septembar 2010. godine.

Rekonstrukcija i opremanje laboratorije Instituta za biologiju mora za monitoring i biomonitoring morske vode na uzajalištima(MIDAS-Svjetska banka)-380.000 €. U toku je izrada tehničke dokumentacije od strane odabranog arhitekta koja je neophodna za raspisivanje tendera za dalju realizaciju rekonstrukcije laboratorije.

OSTALE AKTIVNOSTI

U maju 2010. godine sistem za prikupljanju i obradu podataka o cijenama poljoprivrednih proizvoda-Agrarni Marketinški informacijski sistem(AMIS) je proširen sa podacima o cijenama ribe koji se nedeljno prikupljaju sa četiri riblje pijace.

POGLAVLJE 14: SAOBRAĆAJNA POLITIKA

U toku je implementacija projekta IPA 2007, aktivnost 2:"Izrada glavnog projekta rehabilitacija pruge Bar-Vrbnica, koja se realizuje od strane italijanske kompanije „Italferr“.

14. aprila je počela implementacija projekta: „Tehnička pomoć sektoru transporta“, koja se realizuje od strane švedskog konzorcijuma NTU-International ApS (Swedavia AB and SweRoad). Data tehnička pomoć se sastoji od pružanja usluga Željezničkoj Infrastrukturi, Direkciji za željeznice, Direkciji za saobraćaj, Direkciji za civilno vazduhoplovstvo, Ministarstvu saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija.

14. maja, Ministarstvo je potpisalo Grand Agreement za projekat prekogranične saradnje (IPA II komponenta) zemalja Jugoistočne Evrope „SEETAC“, kojim će se između ostalog vršiti i unapređenje kombinovanog transporta. Aprila mjeseca ove godine povodom jačanja kombinovanog transporta održana je u Kolašinu i ministarska konferencija sa temom: „Multimodalni transport“, na kojoj su razmijenjena iskustva zemalja članica Centralnoevropske inicijative u oblasti multimodalnog transporta.

DRUMSKI SAOBRAĆAJ

Pravilnik o uslovima koja moraju da ispunjavaju vozila u saobraćaju na putevima u pogledu dimenzija, ukupne mase, osovinskog opterećenja, zaštite okoline, uređaja i opreme objavljen je u „Službenom listu Crne Gore“, br.40/10 u julu mjesecu 2010.

U Skupštinskoj proceduri su sljedeća normativna akta:

- Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju;
- Predlog Zakona o radnom vremenu, pauzama u toku radnog vremena mobilnih radnika i uređajima za evidentiranje u drumskom prevozu;
- Zakon o potvrđivanju amandmana na evropski sporazum o radu posade na vozilima koja obavljaju međunarodne drumske prevoze (AETR).

Što se tiče **obaveza koje proizilaze iz SSP-a, (Protokola IV o kopnenom saobraćaju)**, u potpunosti su ispoštovani sljedeći članovi:

- **Član 11 stav 2** (*Ugovorne strane se slažu da će tranzitnom saobraćaju Zajednice omogućiti neograničen pristup preko Crne Gore, a tranzitnom saobraćaju crne Gore neograničen pristup preko Zajednice, od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma*);
- **član 14 stav 1** (*Crna Gora prihvata da drumska vozila koja zadovoljavaju standarde Zajednice o težinama i mjerama mogu saobraćati slobodno i bez ograničenja u tom pogledu na pravcima iz člana 5 tj. glavnim putnim pravcima; drumska vozila koja ne zadovoljavaju postojeće standarde Crne Gore mogu podlijetati posebnoj nediskriminatorskoj naknadi koja će iskazivati štetu nastalu zbog dodatne osovine težine*);

dok će član 16 stav 2 (*Crna Gora, kao ugovorna strana Evropskog sporazuma o radu posada vozila u međunarodnom drumskom prevozu (ERTA), i Zajednica će koordinisati u najvećoj mogućoj mjeri svoje politike u vezi sa vremenom vožnje, stajanjima i odmorima za vozače i za posadu, a s obzirom na budući razvoj socijalnog zakonodavstva u ovoj oblasti*), **biti ispoštovan usvajanjem Zakona o radnom vremenu, pauzama u toku radnog vremena mobilnih radnika i uređajima za evidentiranje u drumskom prevozu**, koji je u skupštinskoj proceduri.

ŽELJEZNIČKI SAOBRAĆAJ

Usvojen je **Zakon o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju** („Sl. list CG“, br. 41/10).

- Kroz pomoć konsultanata koja je dobijena programom predpristupne pomoći IPA 2007 (Tehnička pomoć sektoru transporta) vrši se uspostavljanje pravnog osnova i osnivanje Nezavisnog tijela za istragu nesreća, unapređenje bezbjednosti željezničkog saobraćaja kroz osnivanje Organa nadležnog za bezbjednost saobraćaja kao i kroz izradu novog Zakona o bezbjednosti saobraćaja, predviđenog Programom rada Vlade za 2010. godinu za IV kvartal.
- Takođe, u toku je jačanje nadležnosti Regulatornog organa u okviru Direkcije za saobraćaj.
- Direkcija za željeznice kao Regulatorni organ, otpočela je sa izdavanjem licenci.
- Nedavno su otpočeli pregovori o zaključivanju Sporazuma o zajedničkoj graničnoj kontroli u željezničkom saobraćaju između Crne Gore i Republike Albanije.
- Osim navedenog, intenzivirane su aktivnosti vezane za harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU (implementacija odgovarajućih direktiva i regulativa), u ovom slučaju Zakona o bezbjednosti željezničkog saobraćaja i Zakona o željeznici, u skladu sa obavezama koje proističu iz SSP-a.

POMORSKI SAOBRAĆAJ

- U julu 2010. godine donijet je Pravilnik o izmjenama Pravilnika o obrascima za upis jahti u registar jahti i boravak jahti u vodama Crne Gore.
- Predlog zakona o zaštiti mora od zagađenja s plovinih i plutajućih objekata, je u fazi usaglašavanja sa primjedbama i sugestijama nadležnih organa i drugih subjekata i biće dostavljen radnim tijelima Vlade i Vladi u septembru 2010. godine.
- Predlog Zakona o sigurnosti i bezbjednosti plovidbe je u fazi pripreme radne verzije.

VAZDUŠNI SAOBRAĆAJ

Podzakonski akti koji su donijeti i objavljeni u Službenom listu CG:

- Pravilnik o sadržini i izgledu službene legitimacije vazduhoplovnog nadzornika („Službeni list CG“, br. 15/2010)
- Pravilnik o uslovima i načinu izdavanja certifikata i sigurnosnom (stručnom) nadzoru nad provajderom vazduhoplovnih usluga („Službeni list CG“, br. 17/2010)
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra vazduhoplovnog osoblja („Službeni list CG“, br. 22/2010)

Podzakonski akti koji su pripremljeni i dostavljeni na dalju proceduru nadležnim ministarstvima ili radnoj grupi:

- Pravilnik o bližim uslovima za izdavanja uvjerenja o profesionalnoj sposobnosti za sigurno korišćenje vazduhoplova vazdušnom prevozniku,
- Pravilnik o dozvolama i centrima za obuku pilota aviona,
- Pravilnik o organizaciji i rasporedu radnog vremena, odmorima i mjerama zaštite članova posade vazduhoplova,
- Pravilnik o postupku i načinu sprovođenja istraživanja ugrožavanja sigurnosti, nesreća i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova,
- *Pravilnik o uslovima koje mora da ispunjava pravno lice koje obavlja stručno osposobljavanje pilota vazduhoplovno-sportske letjelice,*
- *Pravilnik o načinu obavljanja poslova Vazduhoplovnog saveza Crne Gore,*
- Pravilnik o načinu obavještanja, ispitivanja i analiziranja ugrožavanja sigurnosti, nesreća i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova i načinu prikupljanja, analize, čuvanja i distribuciji podataka o ugrožavanju sigurnosti, nesrećama i ozbiljnim nezgodama,
- Pravilnik o uslovima i načinu izdavanja uvjerenja o sposobnosti – sertifikata operatoru aerodroma,
- Pravilnik o programu stručnog osposobljavanja i uslovima koje mora da ispunjava pravno lice za stručno osposobljavanje kontrolora letenja,
- Pravilnik o bližim uslovima sticanja, izdavanja, obnavljanja i produženja dozvole i ovlašćenja kontrolora letenja,
- Pravilnika o načinu utvrđivanja zdravstvene sposobnosti kontrolora letenja,
- Uputstvo (naredba) o uspostavljanju i korišćenju sistema upravljanja sigurnošću pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi,
- Pravilnik o procjeni i umanjenju rizika u pružanju usluga u vazdušnoj plovidbi
- Pravilnik o uslovima i načinu izdavanja odobrenja za letenje stranih vazduhoplova u crnogorskom vazdušnom prostoru

U proceduri izrade su: Pravilnik o uslovima koje mora da ispunjava osoblje kabinske posade vazduhoplova i Pravilnik o uslovima i načinu izdavanja uvjerenja o sposobnosti za obavljanje drugih djelatnosti u vazdušnom saobraćaju koje nijesu prevoz lica i stvari. Takođe, u toku je priprema izmjena i dopuna Zakona o vazdušnom saobraćaju, u cilju daljeg uskladjivanja sa EU propisima.

TELEKOMUNIKACIJE I POŠTANSKA DJELATNOST

Usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama. Objavljen je **Plan namjene radio frekvencijskog spektra.**

Predlozi zakona usvojeni od strane Vlade, koji se trenutno nalaze u skupštinskoj proceduri:

- Predlog Zakona o potvrđivanju Osmog dodatnog protokola uz Ustav Svjetskog poštanskog saveza, Ženeva 2008.
- Predlog Zakona o potvrđivanju Prvog dodatnog protokola uz Opšti pravilnik Svjetskog poštanskog saveza, Ženeva 2008.
- Predlog Zakona o potvrđivanju Svjetske poštanske konvencije i Završnog protokola uz Svjetsku poštansku konvenciju, Ženeva 2008.
- Predlog Zakona o potvrđivanju Sporazuma o poštanskim novčanim uslugama, Ženeva 2008.

Vladi je upućen na usvajanje Predlog Uredbe o minimalnom setu usluga koji obavlja univerzalni servis.

Pripremljeni su sljedeći pravilnici:

- Pravilnik o kvalitetu Univerzalnog servisa
- Pravilnik o određivanju lica koja imaju pravo na određene povoljnosti u obezbjeđivanju univerzalnog servisa.

POGLAVLJE 15: ENERGETIKA

ENERGETIKA

Usvojeni propisi

U periodu od 12. aprila 2010. godine do 1. septembra 2010. godine usvojeni su sljedeći propisi:

- Zakon o energetici ("Sl. list CG", br. 28/10 od 14.05.2010. godine); ovim zakonom određuju se: energetske djelatnosti i uređuju uslovi i način njihovog obavljanja, radi kvalitetnog i sigurnog snabdijevanja krajnjih kupaca energijom; javne usluge i druge djelatnosti u oblasti energetike od interesa za Crnu Goru; način organizovanja i funkcionisanja tržišta električne energije i gasa; način i uslovi korišćenja obnovljivih izvora energije i kogeneracije; energetska efikasnost u sektoru proizvodnje, prenosa i distribucije energije, kao i druga pitanja od značaja za energetiku;

- Zakon o potvrđivanju Statuta Međunarodne agencije za obnovljive izvore energije (IRENA) ("Sl. list CG -Međunarodni ugovori", br. 06/10 od 14.05.2010. godine);
- Zakon o energetskej efikasnosti ("Sl. list CG", br. 29/10 od 20.05.2010.godine); ovim zakonom uređuje se način efikasnog korišćenja energije, mjere za poboljšanje energetske efikasnosti i druga pitanja od značaja za energetske efikasnost;
- Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Italije o izgradnji podmorske elektroenergetske interkonekcije između prenosnih mreža Crne Gore i Italije sa realizacijom strateškog partnerstva operatora prenosnog sistema ("Sl. list CG-Međunarodni ugovori", br. 08/10 od 22. jula 2010. godine);
- Pravilnik o metodologiji za obračun otkupne cijene električne energije iz vjetroelektrana ("Sl. list CG" br. 27/10 od 12.05.2010. godine).

Priprema propisa

U skladu sa Zakonom o energetici, Ministarstvo ekonomije priprema sljedeće propise:

- Pravilnik o kriterijumima za izdavanje energetske dozvole, sadržini zahtjeva i registru energetskih dozvola,
- Uredba o obaveznim operativnim i strateškim rezervama nafte i naftnih derivata,
- Uredba o tarifnom sistemu za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije,
- Uredba o vrstama i načinu podsticanja proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije,
- Pravilnik o garancijama porijekla,
- Pravilnik o povlašćenim proizvođačima,
- Pravilnik o vrstama i klasifikaciji po grupama postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije – o uslovima za mjerenje i istraživanje potencijala obnovljivih izvora energije.

U skladu sa Zakonom o energetici, **Regulatorna agencija** za energetiku priprema sljedeće propise:

- Privremena metodologija za određivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije,
- Privremena metodologija za određivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije,
- Privremena metodologija za određivanje regulatornog prihoda Javnog snabdjevača i regulisanih tarifa za snabdijevanje električnom energijom.

U skladu sa Zakonom o energetskej efikasnosti, **Ministarstvo ekonomije** priprema sljedeće propise:

- Pravilnik o energetskej efikasnosti zgrada,
- Pravilnik o energetskim karakteristikama zgrada,
- Pravilnik o energetskom sertifikovanju zgrada,
- Pravilnik o registrovanju stručnjaka za vršenje sertifikovanja energetske efikasnosti zgrada i za sprovođenje energetskih pregleda,
- Pravilnik o vršenju energetskih pregleda.

U junu 2010. godine pripremljen je **Nacionalni akcioni plan za energetske efikasnost za period 2010-2012.** godina i dostavljen Sekretarijatu Energetske zajednice. Nakon potvrđivanja od strane Sekretarijata Energetske zajednice, ovaj dokument će biti dostavljen Vladi CG na usvajanje.

PROJEKTI ČIJA REALIZACIJA JE U TOKU

1. Projekat izgradnje hidroelektrana na Morači

U otvorenom i dvostepenom postupku dodjele koncesije za hidroelektrane na rijeci Morači (4 kaskadne HE na Morači - Andrijevo, Raslovići, Milunovići i Zlatica, ukupne snage 238 MW, moguće godišnje proizvodnje od oko 700 GWh), u maju 2010. godine izabrani su kvalifikovani ponuđači za učešće u drugom stepenu tenderskog postupka. Prema očekivanoj dinamici, završetak tenderskog postupka i potpisivanje koncesionog ugovora bi trebalo da budu završeni početkom 2011. godine.

2. Projekat izgradnje HE Komarnica

Za HE Komarnica (snage 168 MW, prosječne godišnje proizvodnje 231,8 GWh) u toku su pripreme za izradu detaljnog prostornog plana za prostor na kojem je planirana izgradnja HE Komarnica i strateške procjene uticaja na životnu sredinu, kao i pripreme za nastavak istražnih radova koji su neophodni za izradu idejnog projekta.

3. Projekat izgradnje malih hidroelektrana

Realizuju se aktivnosti iz ugovora o koncesijama za istraživanje i izgradnju malih hidroelektrana (do 10 MW), koji su u septembru 2008. godine zaključeni sa šest koncesionara za izgradnju malih hidroelektrana na osam vodotoka.

Na osnovu dvostepenog postupka sprovedenog po Javnom oglasu za pretkvalifikaciju za davanje koncesija za korišćenje vodotoka za izgradnju malih hidroelektrana u Crnoj Gori, objavljenom 15.09.2009. godine, izabrani su u junu 2010. godine prvorangirani ponuđači za 5 vodotoka. Potpisivanje ugovora o koncesijama za izgradnju malih hidroelektrana na tim vodotocima očekuje se u septembru ove godine.

4. Projekat izgradnje vjetroelektrana

Nakon javnog nadmetanja koje je sprovedeno po Javnom oglasu za izbor investitora za izgradnju vjetroelektrana i zakup zemljišta, objavljenom 24. decembra 2009. godine, potpisani su ugovori sa izabranim investitorima, i to:

- Ugovor o zakupu državnog zemljišta i izgradnju vjetroelektrana za lokalitet Možura (opštine Ulcinj i Bar) potpisan je 5. jula 2010. godine;
- Ugovor o zakupu državnog zemljišta i izgradnju vjetroelektrana za lokalitet Krново (opštine Nikšić i Šavnik) potpisan je 5. avgusta 2010. godine.

5. Projekti revitalizacije i modernizacije postojećih proizvodnih elektroenergetskih objekata

U toku su aktivnosti na realizaciji projekata revitalizacije i modernizacije postojećih elektrana:

HE Perućica, HE Piva i TE Pljevlja.

6. Projekti razvoja elektroenergetskih mreža

U toku su aktivnosti na realizaciji Projekta izgradnje dalekovoda 400 kV Podgorica – Tirana i Projekta izgradnje podvodnog visokonaponskog kabla jednosmjerne struje između elektroenergetskih sistema Crne Gore i Italije. U toku je i realizacija projekta obnove i proširenja distributivne elektroenergetske mreže.

NUKLEARNA BEZBJEDNOST

U okviru oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja radi se na izradi **podzakonskih akata** na osnovu Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti. Planirano je da se pripreme sva podzakonska akta, paralelno sa izmjenama i dopunama zakona koje su predviđene za kraj 2011. godine.

Budući da je Crna Gora strana Ugovora o neproliferaciji nuklearnog oružja koji je preuzet sukcesijom ("Sl.list SRJ", br. 010/70-313) trenutno se radi na izradi **Predloga zakona o potvrđivanju Sporazuma o zaštitnim mjerama sa pratećim protokolima (Dodatni protokol i Protokol o malim količinama)**, čije je usvajanje planirano do kraja septembra 2010.godine.

U toku je priprema **Predloga zakona o potvrđivanju Protokola Konvencije iz Beča o civilnoj odgovornosti za nuklearnu štetu**), čije je usvajanje planirano do kraja septembra 2010.godine.

Predlogom zakona o potvrđivanju Konvencije o dodatnoj kompenzaciji u slučaju nuklearne štete, (za IV kvartal 2010), uspostavlja se režim odgovornosti koji za cilj ima da upotpuni i poboljša predviđene mjere kroz povećanje iznosa naknade za odgovornost u slučaju nuklearne štete.

PROJEKTI U OBLASTI NUKLEARNE SIGURNOSTI I ZAŠTITE OD ZRAČENJA

Saradnja sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju na osnovu iskazanog interesovanja crnogorskih institucija odvija se kroz **projekte tehničke saradnje** (regionalne, subregionalne i nacionalne), što predstavlja dio saradnje koji je za Crnu Goru najznačajniji. Trenutno se u Crnoj Gori sprovodi **46 projekata**, regionalnih i nacionalnih, (<http://tc.iaea.org>), iz oblasti zaštite od zračenja, od kojih je najveći broj novih, njih oko 30, dok se samo jedan (oblast zaštite kulturno istorijskog blaga nuklearnim metodama), nastavlja iz prethodnog ciklusa.

Od sredine 2009. godine sprovode se tri nacionalna projekta: „Unapređenje sistema u cilju uspostavljanja efikasnog sistema monitoringa nedozvoljenih sastojaka u hrani i sistema kontrole vazduha“ (JU »Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore«, 667.390 \$), „Podrška razvoju regulatorne infrastrukture u Crnoj Gori“ (Ministarstvo uređenja prostora i zaštite životne sredine, 248.550 \$ i „Unapređenje usluga u oblasti radioterapije Kliničkog centra Crne Gore“ (Klinički centar Crne Gore – Klinika za onkologiju, 156.000 \$). S tim u vezi, obezbijedena je ekspertska i tehnička pomoć a takođe i softverska, hardverska i sofisticirana oprema za potrebe aktivnosti koje sprovodi Agencija za zaštitu životne sredine.

Od januara 2009. godine počelo se sa implementacijom **šest projekata MB IPA 2007** horizontalnog programa za oblast nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja. Realizovani projekti: „Procjena regulatorne infrastrukture na polju nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja“, "Procjena potreba i predloženih aktivnosti za osnaživanje sigurnosti i bezbjednosti zatvorenih izvora zračenja „Pomoć zemljama Zapadnog Balkana da unaprijede svoje sposobnosti u razradi propisa o prirodnim radioaktivnim materijalima (NORM) i tehnološki obogaćenim prirodnim radioaktivnim materijalima (TENORM)", „Procjena potreba i predloženih aktivnosti za osnaživanje sposobnosti za suzbijanje nezakonitog prometa nuklearnog i drugog radioaktivnog

materijala“, „Upravljanje medicinskim radioaktivnim otpadom i „Procjena potreba i predloženih aktivnosti radi praćenja radioaktivnosti u životnoj sredini“. Ukupna vrijednost projekata je oko 3 miliona €, a projekti se sprovode u Crnoj Gori, Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Makedoniji, Kosovu i Srbiji. Cilj projekata je da se procijeni trenutno stanje u zemlji i izgradi regulatorna infrastruktura, na osnovu čega će se uraditi Strategija projekata koje treba realizovati do 2015. godine. U implementaciji projekata IPA 2007 učestvovala su relevantne institucije iz oblasti zaštite od zračenja, dok su implementacione agencije ENCONET iz Austrije, Konzorcijum WISUTEK iz Njemačke, Institut za radioelemente iz Belgije, Regulatorno tijelo za zaštitu od zračenja Njemačke, Uprava za nuklearnu sigurnost Republike Slovenije i Međunarodna agencija za atomsku energiju iz Beča.

U okviru **MB IPA 2008** programa Ministarstvu uređenja prostora i zaštite životne sredine i Agenciji za zaštitu životne sredine odobren je projekat “Razvoj, jačanje i podrška nacionalnim kapacitetima u regulatornoj infrastrukturi u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja” u vrijednosti 1.200.000 €, u kojem pored Crne Gore učestvuju i ostale zemlje Zapadnog Balkana. U toku je priprema tenderske dokumentacije čije se objavljivanje očekuje krajem septembra. **MB IPA 2009** program odobren je regionalni projekat IPA 2009 “Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima zračenja uključujući radioaktivne gromobrane” CRIS No. 2009/021-640 u iznosu od 1.350.000 eura, u kojem pored Crne Gore učestvuju Makedonija i Kosovo. Raspisivanje tendera za navedeni projekat očekuje se u oktobru tekuće godine, dok će implementacija projekta početi tokom 2011. godine.

POGLAVLJE 16: OPOREZIVANJE

Vlada je utvrdila sledeće zakone na sjednici održanoj 29. jula 2010. godine

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju lokalne samouprave i
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnosti.

Navedeni zakoni u osnovi će se primjenjivati od 1. januara 2011. godine.

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju lokalne samouprave obezbijedili bi se stabilniji izvori finansiranja funkcija lokalne samouprave na duži rok i to kroz povećanje pojedinih stopa poreza i ustupanje novih prihoda lokalnoj samoupravi od strane Države.

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnosti proširio bi se osnov za oporezivanje nepokretnosti koje se nalaze na teritoriji Crne Gore i povećao raspon stopa sa 0,08% do 0,80% na 0,10% do 1,00% (za 25%) u okviru kog lokalna samouprava može da propisuje stope za pojedine vrste objekata, a sve sa ciljem da se obezbijedi što veći obim sredstava iz kojih bi se finansirali zakonom utvrđeni poslovi lokalne samouprave.

Planirane aktivnosti aktivnosti Sektora za poreski i carinski sistem Ministarstva finansija do kraja .2010:

- Predlog Zakona o izmjenama Zakona o administrativnim taksama. Navedenim zakonom biće ukinuta obaveza plaćanja takse za spise i radnje pred carinskim organima, a u cilju usklađivanja navedenih rješenja sa članom VIII Opšteg sporazuma o carinama i trgovini (GATT) i ispunjenja obaveza iz SSP. Predlog Zakona će biti upućen Skupštini Crne Gore na usvajanje tokom jesenjeg zasijedanja kako bi se isti primjenjivao od 1. januara 2011.godine, odnosno od početka sledeće fiskalne godine.
- Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o PDV kojim će se izvršiti dalje usklađivanje jednog broja postojećih zakonskih rješenja sa Direktivom 2006/112 EZ i Direktivom 2008/8 EZ. Predlog Zakona će biti pripremljen u četvrtom kvartalu ove godine, a primjenjivat će se od 1. januara 2011.godine.
- Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na promet nepokretnosti će biti pripremljen u četvrtom kvartalu ove godine. Navedenim zakonom će se unaprijediti sistem oporezivanja prometa nepokretnosti u Crnoj Gori uključujući mehanizme oporezivanja kao i unaprijediti metodologija za određivanje tržišne vrijednosti nepokretnosti.

POGLAVLJE 17: EKONOMSKA I MONETARNA POLITIKA

U prvih sedam mjeseci 2010. godine, ključne bilansne pozicije banaka: ukupna aktiva, krediti, depoziti i pozajmice, zabilježile su pad. Aktiva je smanjena za 1,9%, krediti za 3,5%, depoziti za 0,8%, a pozajmice za 6,2% u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupna **aktiva** banaka, iznosila je 2.967 miliona eura na kraju jula 2010. godine i u odnosu na jun 2010. godine zabilježila je pad od 15 miliona eura ili 0,5%, dok je u odnosu na kraj prethodne godine bila niža za 58,3 miliona eura ili 1,9%. Na mjesečnom nivou, aktiva šest banaka je porasla, dok je u odnosu na kraj 2009. godine, porasla aktiva sedam banaka. Nekvalitetna aktiva je bila u porastu, sa 11,39% na kraju 2009. godine, i 13,85% u junu 2010. godine na 14,20%, koliko je iznosila na kraju jula 2010. (učešće u ukupnoj aktivni bankarskog sistema).

Tabela br. 1.: Monetarni pokazatelji , % promjene

Opis/Period	VII 2010. VII 2009.	VII 2010. XII 2009.	VII 2010. VI 2010.
Aktiva banaka	-4.3	-1.9	-0.5
Ukupni krediti	-11.4	-3.5	-0.9
Kreditni privredi	-14.7	-4.0	-1.6
Kreditni stanovništvu	-9.5	-4.8	-1.1
Ukupni depoziti	4.5	-0.8	0.1
Depoziti privrede	18.8	2.4	-1.7
Depoziti stanovništva	17.5	6.4	3.4
Pozajmice	0.1	-6.3	-0.6

Ukupni **depoziti** u sistemu su u julu 2010. godine iznosili 1.810,2 miliona eura, i na mjesečnom nivou zabilježili su porast od 1,9 miliona eura ili 0,1%, dok su u odnosu na kraj prethodne godine zabilježili pad od 0,8% i nominalno su bili manji za 14,5 miliona eura.

Štednja stanovništva iznosila je 898 miliona eura na kraju jula 2010. godine i povećana za 29,7 miliona eura ili 3,4% na mjesečnom nivou, odnosno za 54,1 milion eura ili 6,4 % u odnosu na kraj prethodne godine. Depoziti sektora privrede iznosili su 522,3 miliona eura na kraju jula tekuće godine, i ostvarili pad od 9,1 milion eura ili 1,7% na mjesečnom nivou, dok su u odnosu na kraj 2009. godine viši za 12,2 miliona eura ili 2,4%.

Nekvalitetni krediti (C, D, E) činili su 17,2%, a krediti koji kasne sa naplatom 26,1% ukupnih kredita na kraju jula 2010. godine. Rezervacije za kreditne gubitke su u odnosu na kraj prošle godine kao i kraj juna tekuće godine porasle i činile su 7,9% ukupno odobrenih kredita. U porastu su bili i restrukturirani krediti, koji su na kraju jula su iznosili 10,9% ukupnih kredita.

Tabela br.2.: Pokazatelji kreditne aktivnosti banaka, učešće u ukupnim kreditima

Opis/Period	Q4 2009.	Q1 2010.	QII 2010.	VII 2010
Kreditni koji kasne sa naplatom	22,9	31,2	24,3	26,1
Rezervisanja za kreditne gubitke	-6,3	-6,8	-7,5	-7,9
Restrukturirani krediti	9,3	9,8	10,9	10,9

Ukupni **kreditni** banaka iznosili su 2.314 miliona eura na kraju jula 2010. godine i na mjesečnom nivou bilježe pad od 20,3 miliona eura ili 0,9%, dok su u odnosu na kraj 2009. godine niži za 83,7 miliona eura ili 3,5%. Kreditni privrede i stanovništva koji čine preko 94% ukupnih kredita, bili su niži nego na kraju juna 2010. godine za 1,6% i 1,1% a u odnosu na kraj 2009. godine za 4,0% i 4,8%, respektivno.

Prosječni likvidnih sredstava u maju ove godine iznosio 504,5 miliona eura i povećan je na mjesečnom nivou za 7,7%, a u odnosu na kraj prethodne godine viši je za 15,1%.

Ukupne pozajmice banaka iznosile su 689,3 miliona eura na kraju jula posmatranog perioda, i bile za 8,5 miliona ili 1,2% više nego u junu tekuće godine, dok su u odnosu na kraj 2009. godine zabilježile pad od 45,5 miliona eura ili 6,2%.

Ukupan kapital banaka iznosio je 322,4 miliona eura na kraju jula 2010. godine, i smanjen je za 5,4% na mjesečnom nivou, a u odnosu na kraj prethodne godine niži je za 2,8%. Tokom 2010. godine četiri banke su obezbijedile dodatan kapital u ukupnom iznosu od 68,4 miliona eura.

Finansijski rezultat banaka na kraju jula 2010. godine bio je negativan i iznosio 68,1 milion eura. U odnosu na prethodni mjesec tekuće godine, gubitak banaka je porastao za 20,5 miliona eura, dok u odnosu na kraj prethodne godine gubitak banaka bilježi rast od 46,5 miliona eura. Negativan finansijski rezultat na kraju jula, zabilježen je kod četiri banke.

Aktivna prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa na kraju juna je iznosila 9,52% i zabilježila rast od 0,04 pp na mjesečnom nivou, odnosno rast od 0,14 pp u odnosu na kraj 2009. godine. Na kredite odobrene fizičkim licima iznosila je 10,51%, a na kredite odobrene pravnim licima 8,90%. Pasivna prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa je u julu 2010. godine iznosila 3,72% i bila za 0,16 pp niža nego u prethodnom mjesecu, a za 0,15 pp niža nego na kraju 2009. godine.

Legislativa od aprila 2010.godine

- **Odluka od visini gotovog novca koji se može unositi i iznositi iz Crne Gore bez prijavljivanja**, Sl.list CG, 38/10.
- Rezident odnosno nerezident, može bez prijavljivanja organu uprave nadležnom za poslove carina, da fizički unese, odnosno iznese iz Crne Gore, gotov novac u eurima i/ili nekoj drugoj valuti, u ukupnom iznosu do 10.000 €, umjesto

dosadašnjih 2.000 €. Na ovaj način dalje se liberalizuje unošenje i iznošenje gotovine i usklađuje sa direktivom EU, koja reguliše unošenje i iznošenje gotovine iz EU.

- **Odluka o vođenju posebne evidencije o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom i dostavljanju podataka o tim poslovima CBCG**, Sl.list CG, 38/10 . Prema Odluci rezidenti - pravna lica dužni su da vode posebnu evidenciju o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom i da CBCG dostavljaju podatke iz evidencije na propisanim obrascima i u predviđenim rokovima. Takav način izvještavanja omogućioće evidentiranje stanja direktnih investicija i privatnog spoljnog duga, povećati obuhvatnost i kvalitet statistike platnog bilansa. Podaci se evidentiraju u posebnu evidenciju po vremenu nastanka posla koji se evidentira, na osnovu isprava o zaključenju tih poslova. Posebna evidencija vodi se u obliku povezane knjige, kartica ili elektronskog zapisa, odnosno u drugom obliku koji omogućava uvid u evidenciju.
- **Odluka o utvrđivanju stope zatezne kamate** u periodu od 01.jula do 31. decembra 2010., Sl.list CG, 36/10)

PLATNI PROMET U ZEMLJI I SA INOSTRANSTVOM

U cilju stvaranja neophodnih pretpostavki za preduzimanje neophodnih mjera i aktivnosti na planu otklanjanja odgovarajućih nedostataka iz oblasti koja je bila predmet razmatranja i analize (Sistemi plaćanja) i potpunog usklađivanja i usaglašavanja sa evropskim standardima, bitno je napomenuti da je krajem jula 2010. godine stupio na snagu **Zakon o Centralnoj banci Crne Gore** („Sl.list Crne Gore“, br.40/10), koji u članu 14. daje ovlašćenja Centralnoj banci da uređuje platni promet u zemlji i sa inostranstvom i kontroliše obavljanje platnog prometa. Ova odredba omogućava CBCG da odgovarajućim podzakonskim propisom bliže reguliše način i uslove obavljanja platnog prometa sa inostranstvom.

1. Hartije od vrijednosti

Skupština Crne Gore je 16. jula 2010. godine usvojila Zakon o Savjetu za finansijsku stabilnost („Sl. list Crne Gore“, br 44/10). Ovim zakonom se osniva Savjet za finansijsku stabilnost u cilju praćenja, identifikacije, sprečavanja u ublažavanju potencijalnih sistemskih rizika u finansijskom sistemu Crne Gore kao cjeline, radi obezbjeđivanja očuvanja stabilnosti finansijskog sistema i izbjegavanja uticaja faktora koji bi mogli dovesti do nastupanja finansijske krize širih razmjera.

U nadležnosti je članova Savjeta razvijanje i održavanje sveobuhvatnog nacionalnog okvira koji bi trebao da omogući upravljanje u situacijama finansijske krize, uključujući i zajedničko preduzimanje interventnih mjera u cilju ranog otkrivanja takvih situacija.

Komisija za hartije od vrijednosti je u ovom periodu usvojila **Pravila o izmjeni i dopuni Pravila o načinu trgovanja blokom akcija**. Ovim pravilima uvedeno je ograničenje po kojem se akcijama u bloku može trgovati samo po cijeni koja najviše 10% odstupa od prosječne tržišne cijene. Uvođenjem ovakvog ograničenja želi se postići veća disciplina učesnika na tržištu i smanjiti mogućnost manipulacije cijenama na tržištu.

Komisija za hartije od vrijednosti je preduzela aktivnosti na sačinjavanju **konceptualnog okvira** za buduće zakonsko regulisanje investicionih fondova u Crnoj Gori. Usvajanjem novog Zakona o investicionim fondovima će se ostvariti potpuno usklađivanje sa UCITS Direktivom 2009/65/EC.

Komisija za hartije od vrijednosti je u ovom periodu nastavila sa radom na razvoju koncepta za regulisanje otvorenih investicionih fondova i kontrolu zatvorenih fondova putem sprovođenja **projekta „Analiza mogućih pravaca izmjena regulacije investicionih fondova u Crnoj Gori“** sa ciljem podsticanja daljeg efikasnog razvoja i poslovanja ovog segmenta finansijskog tržišta i stvaranja mogućnosti za razvoj novih institucionalnih oblika kolektivnog i individualnog investiranja. Analizom je obuhvaćeno:

- Analiza postojeće zakonske regulative u Crnoj Gori, analiza postojećeg stanja fondova zajedničkog ulaganja, sa posebnim osvrtom na strukturu aktive fondova i njene likvidnosti, vlasničku strukturu fondova, i odnosa Društava za upravljanje i vlasnika fondova;
- Analiza UCITS struktura investiranja i mogućnost njihove efikasne implementacije u sistem tržišta kapitala u Crnoj Gori;
- Analiza organizacionih struktura i načina poslovanja investicionih kompanija koje pružaju usluge investicionog upravljanja velikom broju vlasnika privatne štednje i analiza prateće regulative kojom se uređuje ova oblast u EU;
- Analiza uloge institucionalnih investitora i investicionih kompanija u korporativnom upravljanju kompanija iz portfelja i poboljšanju efikasnosti njihovog poslovanja;
- Analiza modela nagrađivanja upravljača kolektivnim investicionim šemama i moguće implikacije koje pojedine motivacione strukture imaju na efikasnost i način upravljanja;
- Analiza mogućnosti, uslova i postupaka za promjenu upravljača kolektivnim investicionim šemama;
- Analiza uslova i procedura da strana finansijska institucija obavlja djelatnost upravljanja finansijskom imovinom i kolektivnom šemom investiranja u Crnoj Gori;

- Analiza uslova i procedura da upravljači kolektivnih investicionih šema sa sjedištem u Crnoj Gori obavljaju djelatnost u inostranstvu;
- Analiza mogućnosti i uslova za prenošenje funkcije upravljanja i/ili pojedinih djelatnosti na druge domaće ili inostrane pružaoce finansijskih usluga;
- Analiza prateće infrastrukture (centralni depozitar, kastodi funkcija, revizija, javno izvještavanje kompanija, ...) potrebne za razvoj oblasti kolektivnog investiranja;
- Analiziranje principa nadzora za adekvatno praćenje i usmjeravanje razvoja industrije investicionih fondova;

Komisija za hartije od vrijednosti je aktivno učestvovala u izradi Predloga zakona o preuzimanju akcionarskih društava, čije usvajanje se očekuje do kraja 2010. godine.

Komisija za hartije od vrijednosti je u okviru **IPA 2008** programa potpisala Twining ugovor u projektu MNO8 IB FI 01 pod nazivom „**Jačanje regulatornog i nadzornog kapaciteta finansijskih regulatora**“, zaključen između EK i Bugarske nacionalne banke. Tokom trećeg kvartala Twining projekta sprovedene su sve planirane aktivnosti sa ciljem utvrđivanja nivoa usklađenosti propisa kojima je regulisano tržište kapitala u Crnoj Gori i propisa EU i pripreme nacrtu budućih propisa. U okviru projekta, ostvarena je saradnja, pored eksperata FSC i sa ekspertima iz BAFIN-a (Komisija za hartije od vrijednosti Njemačke) i ekspertima iz CNMV(Komisija za hartije od vrijednosti Španije).

Pravila o sadržaju, rokovima i načinu objavljivanja finansijskih izvještaja emitenata hartija od vrijednosti ("Sl. list CG", br. 18/10) - Velikim brojem pokrenutih prekršajnih postupaka zbog nepostupanja u skladu sa ovim propisom ostvarena je pojačana disciplina učesnika na tržištu u vezi sa finansijskim izvještavanjem. To je omogućilo dalji razvoj i upotpunjavanje **Javne informacione knjige** i time veću dostupnost finansijskih izvještaja i drugih informacija neophodnih investitorima za donošenje informisanih investicionih odluka.

Pravila o načinu vođenja poslova ovlašćenih učesnika na tržištu hartija od vrijednosti ("Sl. list CG", br. 87/09). Sprovedenjem ovih Pravila onemogućen je short-selling hartija od vrijednosti i uvedena obaveza da se novac nakon obavljanja transakcija sa hartijama od vrijednosti odmah prosleđuje na račun klijenata, čime se obezbjeđuje potpuna odvojenost novčanih računa klijenata i ovlašćenih učesnika. Takođe, onemogućeno je trgovanje sa tuđim hartijama, time je uvedena veća disciplina u realizaciji transakcija sa hartijama od vrijednosti. Takođe, propisane su posebne obaveze u vezi sa preduzimanjem mjera radi sprečavanja pranja novca i otpočelo se sa njihovom realizacijom.

Na javnoj raspravi je **Nacrt Pravila o obavljanju poslova sa hartijama od vrijednosti na margini**. Organizovan je konsultativni sastanak sa predstavnicima brokera.

Za period od 2010. do 2012. godine planirano je usvajanje sljedećih zakonskih i podzakonskih propisa:

- **Zakon o izmjenama i dopunama hartijama od vrijednosti**, (2012) i odgovarajući podzakonski akti (2012):
 - Pravila o izdavanju dozvole za rad ovlašćenim učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti, koja će biti usklađena sa odredbama Direktive **32006R0073** koje se odnose na organizacione zahtjeve i postupanje investicionih kompanija prilikom pružanja usluga u vezi sa hartijama od vrijednosti;
 - Pravila o načinu vođenja poslova ovlašćenih učesnika na tržištu hartija od vrijednosti i Pravila o kontroli poslovanja sa hartijama od vrijednosti, koja će biti usklađena sa Regulativom broj **32006R1287**, u dijelu koji se odnosi na obavezu vođenja registara o transakcijama i klijentima, kao i posebne uslove u pogledu transparentnosti informacija prije, kao i nakon sprovedene transakcije. Ova pravila potrebno je, naročito, uskladiti sa odredbama koje se odnose na upravljanje rizikom, postupanje po žalbama klijenata, način i uslove sporvođenja tzv. povezanih transakcija, mogućnost prenošenja obavljanja djelatnosti na treća lica, uslove pod kojima se to može ostvariti, tako i odgovornost u vezi sa prenošenjem obavljanja ovih funkcija na treća lica;
 - Pravila o sadržini prospekta za javnu ponudu emisije vlasničkih i dugoročnih dužničkih hartija od vrijednosti; Pravila o sadržini skraćenog prospekta i o načinu i postupku evidentiranja zatvorenih ponuda vlasničkih i dugoročnih dužničkih hartija od vrijednosti i Pravila o utvrđivanju bližih uslova emitovanja, registrovanja i trgovanja kratkoročnim dužničkim hartijama od vrijednosti, koja će se uskladiti sa odredbama Direktive 2003/71/EZ o prospektu koji se objavljuje pri javnoj ponudi hartija od vrijednosti ili uvrštavanja u trgovanje u vezi sa informacijama sadržanim u prospektu, kao i regulisanja situacija kada se hartije od vrijednosti mogu izdavati bez prospekta.
 - Pravila o utvrđivanju uslova za obavljanje djelatnosti stranih lica koja obavljaju poslove sa hartijama od vrijednosti u Crnoj Gori, i
 - Uputstvo o načinu trgovanja stranim hartijama od vrijednosti.

- **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima** (2012), biće usklađen sa Direktivom **32003L0041** o aktivnostima i nadzoru nad ustanovama profesionalnog penzionog osiguranja i Direktivom Savjeta broj **31998L0049** o očuvanju prava iz dodatnih penzija zaposlenih i samozaposlenih lica prilikom kretanja u okviru Zajednice.

2. Osiguranje

U toku je priprema izmjena **Zakona o osiguranju** u skladu sa EU direktivama u oblastima kao što su aktuarstvo i revizija, računovodstvo, kvalifikovano učešće u društvu za osiguranje, posredovanje i zastupanje u osiguranju, zaštita i informisanje potrošača. Do kraja 2010. godine predviđeno je i definisanje predloga izmjena Zakona o osiguranju u dijelu finansijskog poslovanja osiguravajućih društava, a u cilju daljeg usklađivanja sa odredbama Solventnosti I.

Do kraja 2010. godine predviđen je i početak rada na predlogu izmjene Zakona o obaveznom osiguranju u skladu sa EU Direktivom 2009/103/EC, dok je u prvoj polovini 2011. godine planirana izmjena Zakona o stečaju i likvidaciji društava za osiguranje u skladu sa EU Direktivom 2001/17/EC.

U dijelu podzakonskih propisa trenutno su u finalnoj fazi izrade dva nova **pravilnika**:

- Pravilnik o načinu procjene aktive društva za osiguranje; i
- Pravilnik o kontnom okviru društva za osiguranje.

Agencija je u posmatranom periodu unaprijedila saradnju kako sa institucijama sistema u Crnoj Gori, tako i sa međunarodnim institucijama i supervizorima osiguranja. U cilju obezbjeđivanja zaštite konkurencije na tržištu osiguranja Crne Gore u julu 2010. godine je potpisan **Sporazum o saradnji** sa Upravom za zaštitu konkurencije, dok su na međunarodnom planu potpisani **Memorandum o razumijevanju** sa Agencijom za nadzor osiguranja Makedonije (april 2010) i Centralnom bankom Kosova (jul 2010). Saradnja sa supervizorima sa kojima su memorandum o razumijevanju već potpisani je značajno unaprijeđena u proteklom periodu.

U sklopu **projekta** IPA 2008 "Jačanje regulatornih i nadzornih kapaciteta finansijskih regulatora", u posmatranom periodu su obrađene sve planirane aktivnosti sa partnerima iz Holandske banke (DNB) i Bugarske narodne banke (BNB):

- pravljenje analiza usaglašenosti zakonskih i podzakonskih rješenja sa EU direktivama u oblasti osiguranja;
- procjenjivanje usaglašenosti nadležnosti i načina funkcionisanja Agencije za nadzor osiguranja sa osnovnim principima međunarodnog udruženja supervizora osiguranja (IAIS);
- pripremu za usaglašavanje zakonskih i internih procedura Agencije sa evropskim standardima u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Projektom "Jačanje kapaciteta Ministarstva finansija za efikasno planiranje, analizu i upravljanje javnim finansijama u cilju pružanja podrške težnjama države ka ostvarivanju ciljeva održivog razvoja i integracije u Evropsku uniju", koji se realizuje u saradnji Ministarstvom finansija i Programom za razvoj kapaciteta (CDP), Agencija za nadzor osiguranja je u posmatranom periodu dobijala ekspertsku pomoć u oblasti aktuarstva i pravne nadogradnje sistema osiguranja, dok je u narednom periodu predviđena studijska posjeta regulatoru osiguranja na Malti (septembar 2010), kao i nastavak razvoja supervizorskih kapaciteta Agencije putem angažovanja stručnih konsultanata.

Agencija je u posmatranom periodu redovno i sistematski vršila **posredne i neposredne kontrole** subjekata osiguranja na tržištu, što je u pojedinim slučajevima rezultiralo i preduzimanjem korektivnih mjera prema istima. Agencija na sopstvenoj internet prezentaciji redovno izvještava o stanju i kretanjima pokazatelja na tržištu osiguranja Crne Gore.

3. Sprječavanje pranja novca

Nakon usvajanja Izveštaja Komiteta eksperata za evaluaciju mjera za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma - MONEYAL o trećem krugu detaljne procjene CG u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma), u toku je priprema nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Crna Gora je 02. juna 2010. godine primljena u EAG grupu – Euroazijsku grupu za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, u statusu posmatrača.

U Upravi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma je zaposleno 27 službenika i namještenika na određeno i neodređeno vrijeme i jedan pripravnik, radi stručnog osposobljavanja (sistematizovana su 34 službenička i namještenička mjesta). Planira se povećanje broja zaposlenih, naročito u Odsjeku za kontrolu obveznika.

Statistika sumnjivih transakcija za period od 01. aprila do 20. avgusta 2010. Godine

SUMNJIVE TRANSAKCIJE	obveznici	Analiza USPNIFT	ostali	FIZIČKA	Rez	Nere
					20	32
62	44	18	0	PRAVNA	20	8
IZNOS SUMNJIVIH TRANSAKCIJA				9.819.564,06 EUR 888.737,92 USD		
BLOKIRANE TRANSAKCIJE		3		FIZIČKA	3	
				PRAVNA	2	
IZNOS BLOKIRANIH TRANSAKCIJA				160.631,31 EUR		

Broj otvorenih predmeta u **Odsjeku za sumnjive transakcije** u navedenom periodu je **97**, koji se odnose na 158 fizičkih (58 rezidenti i 100 nerezidenti) i 72 pravna lica (51 rezidenti i 21 nerezidenti). Od toga, 29 predmeta je otvoreno na inicijativu obveznika, 24 predmeta su otvorena na inicijativu Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma dok su ostali predmeti otvoreni na inicijativu drugih državnih organa i stranih FOS.

Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma je u periodu od 01. aprila do 20 avgusta 2010. godine dostavila ukupno **52 obavještenja** nadležnim organima, od čega je 31 obavještenje na inicijativu drugih državnih organa, a 21 obavještenje na inicijativu USPNIFT.

Za posmatrani period, obveznicima je dostavljeno **8 zahtjeva za praćenje finansijskog poslovanja klijenta** u kontinuitetu za 6 fizičkih lica (2 rezidenta / 4 nerezidenta) 5 pravnih lica (3 rezidenta/ 2 nerezidenta).

Uprava je u periodu od 01. aprila do 16. avgusta 2010. godine, razmijenila **117 informacija sa finansijsko - obavještajnim službama drugih država** (broj primljenih zahtjeva od stranih FOS je 19 a broj poslatih zahtjeva stranim FOS je 46. U istom periodu broj dobijenih odgovora je 35 a broj poslatih odgovora je 17), od čega je **30** informacija razmijenjeno sa FOS (12) zemalja EU.

Inspektori Odsjeka za kontrolu obveznika su, u periodu od 01.04.2010.godine do 20.08.2010.godine, izvršili **84** kontrole, podnijeli **18** zahtjeva za pokretanje prakršajnog postupka, pokrenute su **4** inicijative kod drugih državnih organa i **9** inicijativa dostavljeno je drugim odsjecima u Upravi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Referatu za vođenje prvostepenog prekršajnog postupka je, u periodu od 01.04.2010. godine do 23.08.2010. godine, podnijeto **19 zahtjeva za pokretanje prakršajnog postupka** (18 od Odsjeka za kontrolu obveznika i jedan zahtjev od Odsjeka za sumnive transakcije USPNIFT). U 9 predmeta okončan je prekršajni postupak. Ukupan iznos izrečenih novčanih kazni je u ovom periodu je 11.220 € a troškova prekršajnog postupka je 360 €. Vijeću za prekršaje Crne Gore dostavljene su 4 žalbe na odluke iz prethodnog perioda, od kojih su 2 rješenja potvrđena i 1 ukinuto.

U cilju unaprijeđenja međunarodne saradnje, Uprava planira inoviranje sporazuma o saradnji/razmjeni informacija sa Ruskom Federacijom, kao i potpisivanje Sporazuma sa: Japanom, Kiprom, Azerbejdžanom i San Marinom.

U cilju ispunjenja obaveza koje proističu iz članstva u **Egmont grupi i Moneyval-u**, predstavnici Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma redovno prisustvuju Plenarnim sastancima ovih organizacija kao i seminarima i radionicama koje organizuju međunarodne institucije na temu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Službenici Uprave su tokom prve polovine 2010. godine pohađali **obuke** koje organizuje Policijska akademija sa temom: Zaštita podataka, Finansijske istrage, Informacioni resursi i međunarodna saradnja službi i prisustvovali seminarima koje organizuje Uprava za kadrove po Programu stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika sa temom: Integritet, Javne nabavke... U prvoj polovini 2010. godine, u okviru Twining projekta sprovedena je obuka analitičara Uprave za korišćenje novih analičkih alata. U okviru Twining projekta za jačanje nadzornih kapaciteta u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, krajem juna 2010. godine, organizovana je obuka za inspektore Odsjeka za kontrolu obveznika.

4. Ekonomska politika

U vezi sa članom 89. SSP-a u aprilu 2010. Vlada je usvojila dokument **Smjernice makro-ekonomske i fiskalne politike 2011-2013.** i Analizu ostvarivanja ekonomske politike Crne Gore za prvi kvartal 2010., a u julu Analizu ostvarivanja ekonomske politike Crne Gore za prvo polugode 2010. Do kraja ove godine predstoji izrada Analize ostvarivanja ekonomske politike Crne Gore za devet mjeseci 2010., Ekonomske politike Crne Gore za 2011. i **Ekonomske i fiskalne politike.**

STANOVNIŠTVO**Modul 1.01.01 Demografija, popisi i projekcije**

Zavod za statistiku planira da sprovede popis stanovništva 2011. godine u periodu od 1-15 april 2011. godine. Popis će se sprovesti na tradicionalni način bez korištenja registara. Aktivnosti koje se odnose na pripremu Popisa stanovništva započele su još krajem 2008. godine, sa pripremanjem upitnika, uputstava i programa za unos i obradu podataka za probni popis. Aktivnosti koje su završene u periodu april-septembar odnose se na sledeće:

- **Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova** u 2011. godini, usvojen je u Parlamentu Crne Gore i objavljen u Službenom listu Crne Gore br.41/10 od 23.07.2010. godine i 44/10 od 01.07.2010 godine. U procesu izrade Zakona obavljene su neformalne konsultacije sa predstavnicima Eurostata, a u okviru IPA MB projekta angažovan je ekspert koji je radio na izradi Zakona.
- Što se tiče **finansiranja popisa**, Zakonom je predviđeno da će sredstva biti obezbeđena iz budžeta Crne Gore. Sredstva predviđena za narednu godinu planirana su kao posebna stavka u redovnom budžetu Zavoda za statistiku za 2011. godinu.
- **Upitnici** koji će se koristiti za popis kao i drugi instrumenti, su testirani u probnom popisu i nakon drugog kruga konsultacija sa spoljnjim korisnicima i svim zainteresovanim stranama i usvajanja Zakona dobili su formu konačnih obrazaca.
- **Formiran je upravljački komitet popisa stanovništva** koga čine ministar finansija Crne Gore g-din Igor Lukšića i dva predstavnika iz Evropske Unije g-din Pieter Everaers iz Eurostata i g-din Pierre Mirel iz odjeljenja za proširenje Evropske Komisije.
- Evropska unija pruža podršku popisu stanovništva u Crnoj Gori. Jedna od pomoćnih aktivnosti je procjena od strane nezavisnog ekspertskeg tima na visokom nivou. Procjenjivački tim predvodi g-din Jean-Michel Dur, međunarodno priznati ekspert za popis stanovništva koji je ranije radio za statističko odjeljenje Ujedinjenih Nacija. Procjenjivački tim će preko nekoliko posjeta, vršiti pregled glavih aspekata popisnih radnji u Crnoj Gori. Prva misija održana je u preiodu od 15-19.jul 2010. Godine. Procjena će rezultirati nezavisnim izvještajem o usklađenosti popisa stanovništva sa međunarodnim standardima.

Tema 4.01 Poljoprivredna statistika

Popis poljoprivrede je sproveden u periodu od 07. -21.06. 2010. godine u saglasnosti sa Zakonom o popisu poljoprivrede, 2010. godine (objavljen u Sl.list. CG br. 54/09, 14/10), po metodologiji koja je usklađena sa Regulation (EC) No 1166/2008; Handbook on implementing the FSS and SAPM definitions.

U periodu od 25. juna do 05. jula 2010. godine Zavod za statistiku sproveo je post popisno istraživanje Kontrola kvaliteta i obuhvata popisa poljoprivrede. Metodologija ocjene kvaliteta rezultata Popisa poljoprivrede urađena je od strane nezavisnog eksperta g-dina Bruna Masolija, kroz Midas projekat. Rezultati post popisnog istraživanja pokazali su da je Popis realizovan u skladu sa metodologijom i da su odstupanja u obuhvatu i kvalitetu podataka prikupljenih popisom i post popisnim istraživanjem statistički neznačajna, odnosno nalaze se u zadovoljavajućim intervaluima odstupanja.

Prvi rezultati za porodična poljoprivredna gazdinstva objavljeni su 22 jula 2010. godine.

U toku je obrada podataka Popisa poljoprivrede, a konačne rezultati biće objavljeni do kraja 2010. godine.

POGLAVLJE 19: SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOSŁJAVANJE**RADNO PRAVO**

U maju mjesecu 2010. godine Skupština Crne Gore usvojila je:

- Zakon o reprezentativnosti sindikata, koji je objavljen u »Službenom listu Crne Gore«, br. 26/10 i
- Zakon o volonterskom radu, koji je objavljen u »Službenom listu Crne Gore«, br. 26/10, a u »Službenom listu Crne Gore«, br. 31/10 izvršena je tehicka ispravka tog zakona.

Na osnovu Zakona o reprezentativnosti sindikata Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je:

- Pravilnik o registraciji sindikalnih organizacija, koji je objavljen u »Službenom listu Crne Gore«, br. 33/10 i
- Pravilnik o registraciji reprezentativnih sindikata, koji je objavljen u »Službenom listu Crne Gore«, br. 36/10.

Na osnovu Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova (»Službeni list Crne Gore«, br. 16/07), Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je Pravilnik o mirnom rješavanju radnih sporova, koji je objavljen u »Službenom listu Crne Gore«, br. 26/10).

ZDRAVLJE I ZAŠTITA NA RADU

Izmjene i dopune Zakona o zaštiti na radu su usvojene u Skupštini Crne Gore i u maju 2010. objavljen je u Službenom listu ("Sl.list CG", br.26/10).

Postojeći Zakon o zaštiti na radu nije sadržao pravni osnov za proces harmonizacije i implementacije sa *acquis-em* Evropske Unije. Konceptija izmjena i dopuna Zakona o zaštiti na radu bila je usmjerena prije svega na usaglašavanje sa Ustavom Crne Gore kao i na stvaranje pravnog osnova za donošenje podzakonskih akata kojim bi se u pravni sistem Crne Gore ugradile direktive EU iz oblasti zaštite na radu. Pojedina veoma važna stručna pitanja i mjere iz zaštite na radu propisivaće se podzakonskim aktima od strane nadležnih organa.

SOCIJALNI DIJALOG

Donešen Zakon o reprezentativnosti sindikata, Pravilnik o registraciji sindikalnih organizacija i Pravilnik o registraciji reprezentativnih sindikata (*Podnaslov I. Radno pravo*)

POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA I EVROPSKI SOCIJALNI FOND

U periodu april – septembar 2010. nisu ostvarene bitnije aktivnosti u ovoj oblasti

SOCIJALNA INKLUZIJA

U periodu april – septembar 2010. finalizovan je Nacrt grant aplikacije za IPA 2010 projekat "Reforma sistema socijalne i dječje zaštite: Unaprijeđenje socijalne inkluzije". Ovaj projekat je odobren od strane Evropske komisije, a grant sporazum u iznosu od 3 miliona € će biti potpisan u septembru 2010. godine, kada počinje i njegova implementacija. Ovaj projekat će realizovati Ministarstvo rada i socijalnog staranja u saradnji sa Ministarstvom prosvjete i nauke i kancelarijama UNDP-a i UNICEF-a, kao implemetirajućim agencijama.

SOCIJALNA ZAŠTITA

Uredba o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori je usvojena u avgustu 2010. Ovim aktom je predviđeno da raseljena lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljena lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori, do sticanja statusa stranca sa stalnim nastanjenjem u skladu sa Zakonom o strancima, ostvaruju prava kao i crnogorski državljani i to:

- pravo na rad i zapošljavanje i ostvarivanja prava iz osiguranja od nezaposlenosti u skladu sa propisima iz oblasti rada i zapošljavanja;
- pravo na obrazovanje i stručno usavršavanje i na priznavanje diploma i sertifikata u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja;
- pravo na socijalnu i dječju zaštitu u skladu sa propisima iz oblasti socijalne i dječje zaštite;
- pravo na zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja;
- pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa propisima iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja.

ANTIDISKRIMINACIJA I JEDNAKE MOGUĆNOSTI

Zakon o zabrani diskriminacije, usvojen u Skupštini 27.07.2010.godine, objavljen 06.08.2010.godine u "Sl. list CG", broj 46/10. Nacrt zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda, utvrđen na sjednici Vlade CG 24. juna 2010. održana javna rasprava, Predlog zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda utvrđen na sjednici Vlade CG 29. jula 2010.

POGLAVLJE 20: PREDUZETNIČKA I INDUSTRIJSKA POLITIKA

U cilju kvalitetnije izrade i implementacije Strategije razvoja malih i srednjih preduzeća 2011-2015 godine u julu 2010. godine formiran je **Koordinacioni tim** za izradu i implementaciju čiji je zadatak da rukovodi, organizuje i koordinira cjelokupnim procesom. Koordinacioni tim priprema informacije i mišljenja, definiše strateške pravce i zadatke, utvrđuje prioritete, dinamiku i rokove realizacije, ocjenjuje postignute rezultate.

Članovi Koordinacionog tima, osim predstavnika Ministarstva ekonomije i Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća su predstavnici Privredne komore, Unije poslodavaca, Investiciono razvojnog fonda, Zavoda za zapošljavanje, Montenegro biznis alijanse, Zajednice opština, GTZ-a, Evropske komisije, UNDP-a i USAID-a.

Konsultantsku podršku u izradi Strategije pruža GTZ.

U cilju efikasnijeg obavljanja aktivnosti Koordinacionog tima, planirano je formiranje stalnih ili povremenih radnih timova i angažovanje eksperata iz odgovarajućih oblasti.

Skupština Crne Gore je u julu 2010.god. donijela **Zakon o unaprjeđenju poslovnog ambijenta** ("Sl.list CG", br.40/10), koji u cilju stvaranja povoljnih uslova za poslovanje sadrži odredbe koje se odnose na izmjenu ili stavljanje van snage odredbi pojedinih zakona. Zakon ima za cilj da se izmjenama i dopunama, odnosno prestankom važenja pojedinih zakona eliminišu određene prepreke i unaprijede uslovi poslovanja. Primjenom jedinstvene prijave za registraciju poreskih obveznika, obveznika doprinosa i osiguranika (u okviru realizacije projekta „Objedinjena registracija i naplata poreza i doprinosa“) od strane Poreske uprave koja zamjenjuje 16 različitih dokumenata koja su se podnosila u 4 institucije, proces registracije preduzeća je znatno pojednostavljen. Od aprila ove godine, Centralni registar Privrednog suda je započeo izdavanje jedinstvenog statističkog broja čime su izbjegnute dodatne procedure.

U skladu sa preuzetim obavezama sa trećeg sastanka Pododbora i unaprijeđenog stalnog dijaloga za trgovinu, industriju, carine, poreze i saradnju sa drugim zemljama kandidatima, održanog 25.marta u Podgorici, 1.juna 2010.g. crnogorska strana je shodno zahtjevu EK dostavila traženu dokumentaciju iz oblasti industrije i MSP.

U toku je priprema projekta u okviru kratkoročne pomoći iz IPA sredstava za stvaranje okvirnog dokumenta industrijske politike koji će biti osnova za kandidovanje za IPA 2011 projekta Industrijska strategija CG.

Investiciono – razvojni fond Crne Gore A.D. je osnovan Zakonom o Investiciono – razvojnom fondu Crne Gore („Sl.list CG“ broj 88/09).

U periodu april – septembar 2010. godine Investiciono – razvojni fond Crne Gore A.D. je sproveo zakonom predviđene aktivnosti, kako bi stvorio pravne pretpostavke za funkcionisanje i obavljanje utvrđene djelatnosti.

Odbor direktora Investiciono – razvojnog fonda Crne Gore A.D. je pored brojnih opštih akata, u cilju određivanja strateških pravaca djelovanja Investiciono – razvojnog fonda Crne Gore A.D. kao i obezbjeđenja smjernica za efikasno sprovođenje kreditno – garantne funkcije Fonda usvojio i strateška dokumenta Fonda (Srednjoročni program rada, Godišnji plan rada IRF CG A.D. za 2010. godinu, Finansijski plan IRF CG A.D. za 2010. godinu, Kreditna politika i procedure za sprovođenje na koje je shodno zakonu saglasnost dala Vlada Crne Gore), kao i druga dokumenta kojima se bliže uređuju način i uslovi konkurisanja i dobijanja kreditnih sredstava Investiciono – razvojnog fonda Crne Gore.

Sva naprijed navedena dokumenta objavljena su na sajtu Fonda, tako da lica koja žele da konkurišu za dobijanje kreditnih sredstava Fonda, imaju stalan i neograničen pristup kako opštim i strateškim dokumentima Fonda, tako i obrascima na osnovu kojih (čijim popunjavanjem) se konkuriše za dobijanje kreditnih sredstava Fonda.

Sprovođenjem naprijed navedenih aktivnosti na registraciji društva i usvajanju navedenih akata i dokumenata, stvorene su pretpostavke za rad i funkcionisanje Fonda, pa je, u okviru Zakonom i Statutom utvrđene djelatnosti, Odbor direktora Fonda u periodu april – septembar 2010. godine odobrio malim i srednjim preduzećima 18 kredita posredstvom banaka u ukupnoj vrijednosti od 1.22 miliona EUR, 2 direktna kredita u ukupnoj vrijednosti od 300.000 EUR, kao i 2 miliona EUR u vidu namjenskog depozita bankama za finansiranje realizacije projekata malih i srednjih preduzeća i preduzetnika.

U fazi obrade je još 12 zahtjeva za dobijanje kreditnih sredstava Investiciono – razvojnog fonda Crne Gore A.D., čija je vrijednost **cca 1.32 miliona EUR**.

U okviru kreditne djelatnosti Investiciono – razvojnog fonda Crne Gore A.D. posebno interesantna ciljna grupa bila su mala i srednja preduzeća koja svoje projekte realizuju u manje razvijenim opštinama (pored opština sjevernog regiona obuhvaćene su i opštine Cetinje i Nikšić), a sve u cilju davanja doprinosa u smanjenju disproporcija ekonomske razvijenosti između sjeverne i centralne i južne regije Crne Gore. Za ove projekte, prilikom određivanja uslova kreditiranja u strateškim dokumentima Fonda, obezbijedena je posebna stimulacija i to u pogledu smanjenja kamatne stope i produžetka grace perioda, kao i roka otplate kredita.

Prilikom odobravanja kredita poseban akcenat je stavljen i na pitanje zapošljavanja, pa su, korisnici kreditnih sredstava Fonda, koji prilikom realizacije novih projekata kojima konkurišu kod Fonda, zaposle 5 ili više novih radnika posebno stimulisani manjom kamatnom stopom i produžetkom grace perioda, kao i roka otplate kredita. Na ovaj način Investiciono – razvojni fond Crne Gore A.D. teži da utiče na zapošljavanje što većeg broja lica i doprinese smanjenju stope nezaposlenosti na nivou države Crne Gore.

Takođe Investiciono – razvojni fond Crne Gore A.D. sprovodi aktivnosti na implementaciji novih finansijskih instrumenata, kako bi na taj način omogućio dodatne načine kreditiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i preduzetnika i tako dao doprinos jačanju sektora malog i srednjeg biznisa, tj. proširenju spektra ekonomske djelatnosti privrednih društava i poboljšanju ukupnog ekonomskog ambijenta u Crnoj Gori.

CHAPTER 21: TRANSNATIONAL NETWORKS

- **Treaty** (Sporazum o osnivanju transportne zajednice, između Evropske Zajednice i zemalja Jugoistočne Evrope) - u toku je finalizacija pregovora o načinu i ulozi funkcionisanja transportne zajednice, čime će se poboljšati i unaprijediti praćenje aktivnosti u dijelu svih vidova saobraćaja. Crna Gora prati dešavanja u tom smislu i daje svoj doprinos. U toku je preciziranje finansiranja takve zajednice, mjesta na kome će biti budući Sekretarijat i druga pitanja, tako da se u budućem periodu očekuje intenziviranje radnih sastanaka po tom osnovu.
- **SEETO** (Regionalni sekretarijat za posmatranje transporta u Jugoistočnoj Evropi)
- Sprovode se aktivnosti u prikupljanju podataka za izradu MAP-a, koji se donosi na četvorogodišnji period i svake godine se vrši ažuriranje.
- Crna Gora u potpunosti poštuje ono što je predviđeno **Memorandumom o razumijevanju**, koji je potpisan 2004. godine između 7 zemalja potpisnica i Evropske komisije.
- Do kraja godine će se održati sastanci Glavnog odbora, a u decembru Ministarska konferencija

INFRASTRUKTURA:

Vlada Crne Gore je 30. aprila 2010 dobila od drugo-rangiranog grčko-izraelskog konzorcijuma konačnu ponudu za gradnju autoputa od Bara do granice sa Srbijom.

U maju mjesecu je prihvaćena ponuda za izgradnju sljedećih dionica : prioriteta dionica-Smokovac-Mateševo (duga 42 km, vrijednosti 1.047 mil. €); pod-dionica 1-dio dionice Đurmani-Virpazar - tačnije Đurmani-Sotonici (duga 8 km, vrijednosti 158 mil. €) i pod-dionica 2-dio dionice Smokovac-Virpazar - obilaznica Podgorica (duga 18 km, vrijednosti 370 mil. €).

U junu mjesecu je potpisan protokol kojim se uređuju pitanja vezana za dodjelu koncesije za projektovanje, finansiranje, izgradnju, upravljanje i održavanje dionica autoputa Bar-Boljare, čime su stvoreni preduslovi za pristupanje međunarodnim finansijskim institucijama (IFIs) i aktivnostima na zatvaranju finansijske konstrukcije, što će omogućiti dalju implementaciju projekta.

Crna Gora i Srbija će u međuvremenu nastojati da se ruta Beograd-Bar proglasi evropskim koridorom, čime bi se lakše omogućilo finansiranje projekta.

POGLAVLJE 22: REGIONALNA POLITIKA I KOORDINACIJA STRUKT INSTRUMENTATA

IPA kompetenta I

- Tokom perioda izvještavanja, NF, CFCU i MEI (sektor koji se bavi programiranjem, monitoringom i evaluacijom tehničke i finansijske podrške EU) su bili fokusirani na analiziranje preporuka KPMG koje se odnose na uvođenje DIS-a u Crnoj Gori. Imajući u vidu nalaze i neophodne dopune MoP-a, dogovoreno je da revidirani i ažurirana nacionalna mapa puta za IPA komponentu I bude usvojena od strane Vlade početkom četvrtog kvartala 2010. godine. Ovaj dokument će biti dio zajedničke DIS mape puta za sve IPA komponente. Ažurirana verzija Opisa finansijskog menadžmenta i kontrolnog sistema u odnosu na decentralizovanog menadžmenta IPA komponente I u Crnoj Gori je pripremljen u junu 2010. godine.

IPA komponenta II

- Model **Operativne Strukture** za IPA komponentu II pod Decentralizovanim Implementacionim Sistemom je definisan kao rezultat konsultacija između Ministarstva za evropske integracije i Ministarstva finansija. Usvojen je horizontalni pristup, gdje je CBC sektor u Ministarstvu za evropske integracije nadležan za programiranje i implementaciju prekograničnih programa, dok je CFCU u Ministarstvu finansija nadležan za implementaciju i monitoring projekata. CBC koordinator i PAO su imenovani i neće biti HOS-a. Ovaj model je predložen Evropskoj Komisiji.
- CBC sektor je uradio nacrt **Priručnik** procedura za Zajednički Tehnički Sekretarijat (JTS Priručnik) za CBC programe koji se implementiraju pod Decentralizovanim Implementacionim Sistemom u Crnoj Gori i Centralizovanim Implementacionim Sistemom u partnerskim zemljama. Vlada Crne Gore je obaviještena o Priručniku, koji sadrži preporuke dobijene od strane CFCU u Ministarstvu Finansija i KPMG tokom ocjenjivanja jaza (Gap assessmnet).
- Priprema **Operacionog Dokumenta** za prekograničnu programsku saradnju između Kosova i Crne Gore je počela u Septembru 2010.g odine. Članovi programskog tima trebaju da budu imenovani. Programski proces će biti podržan od strane CBIB.

IPA komponente III i IV

- Imajući u vidu zaključke Informacije o korišćenju III i IV IPA komponente, koju je Vlada Crne Gore usvojila u decembru 2009. godine, Ministarstvo za evropske integracije otpočelo je sa aktivnostima vezanim za uspostavljanje sistema za efikasno korišćenje fondova koji će biti raspoloživi kroz IPA III komponentu (Regionalni razvoj) i IPA IV komponentu

(Razvoj ljudskih resursa). U cilju pripreme neophodnih strateških dokumenata, Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori i Ministarstvo za evropske integracije obezbijedili su tehničku podršku za uspostavljanje cjelokupnog sistema za buduće korišćenje sredstava raspoloživih kroz gore navedene komponente. Tehnička podrška se pruža kroz projekat: "Podrška uspostavljanju struktura i pripremi strateških dokumenata za III i IV IPA komponentu", koji je finansiran iz rezervi IPA 2008 programa i implementaciju vrši konsultantska kuća B&S iz Brisela.

- Prvi neophodni koraci su sprovedeni sa ciljem da se stvori zakonska osnova za strukture koje će biti zadužene za ispunjavanje zahtjeva koji se tiču pripreme za IPA III i IPA IV komponentu. U proteklom periodu uspostavljena je institucionalna struktura koja će biti odgovorna za pripremu relevantnih dokumenata i koordinacija poslova u području IPA komponente III i IV. Uzimajući u obzir sektorske strategije i prioritete Vlade Crne Gore, preporuke Generalnih direktorata, kao i sredstva koja će biti dostupna kroz III IPA komponentu odlučeno je da na čelu operativne strukture bude Ministarstvo uređenja prostora i zaštite životne sredine, a Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija dio operativne strukture. Kada je u pitanju Komponenta Razvoj ljudskih resursa, imajući u vidu odgovornosti ministarstava i prioritetne oblasti u okviru ove komponente, odlučeno je da na čelu operativne strukture nađe Ministarstvo rada i socijalnog staranja, a kao dio strukture Ministarstvo prosvjete i nauke.
- Ministarstvo za evropske integracije, sa relevantnim Operativnim strukturama u resornim ministarstvima, pripremili su prvi nacrt Strateškog okvira usklađenosti koji je dostavljen relevantnim Generalnim direktoratima na davanje komentara krajem aprila ove godine. Uzimajući u obzir važnost ovog dokumenta, u junu ove godine je organizovana javna rasprava u kojoj su učestvovali predstavnici institucija koji su uključene u ovaj proces, predstavnici civilnog društva koje vrše aktivnosti u oblasti životne sredine, saobraćaja, razvoja civilnog društva i obrazovanja, predstavnici Saveza sindikata, predstavnici Unije poslodavaca, predstavnici Agencije regionalnog razvoja Bjelasice, Komovi i Prokletija, predstavnici Univerziteta Crne Gore kao i individualni eksperti. Javna rasprava je pružila priliku svim uključenim akterima iz oblasti životne sredine, saobraćaja, razvoja ljudskih resursa i obrazovanja da doprinesu kvalitetnijoj izradi Strateškog okvira usklađenosti.
- Evropska komisija je dostavila komentare na prvi nacrt Strateškog okvira usklađenosti, kao prilog za izradu drugog nacrta ovog dokumenta. Uzeći u obzir komentare Evropske komisije na prvi draft Strateškog okvira usklađenosti kao i komentare od strane učesnika na javnoj raspravi, pripremljen je drugi nacrt Strateškog okvira usklađenosti, koji je dostavljen krajem avgusta na komentare Evropskoj komisiji.
- U prethodnom periodu su se definisali prioriteti i mjere (potencijani projekti) u okviru relevantnih oblasti za pripremu Operativnih programa za III i IV IPA komponentu. Relevantna ministarstva koja su uključena u pripremu strateških dokumenata za korišćenje III i IV IPA komponente, uz ekspertsku podršku pripremila su prvi nacrt Operativnog programa za komponentu Regionalnog razvoja, kao i prvi nacrt Operativnog programa za komponentu Razvoja ljudskih resursa. Prvi nacrti ovih dokumenata su krajem avgusta ove godine dostavljeni Evropskoj komisiji na davanje komentara.
- Ministarstvo za evropske integracije i Nacionalni fond uz ekspertsku podršku koja je obezbjeđena kroz Program za razvoj kapaciteta (CDP), su započeli sa aktivnostima na pripremi Mape puta za uvođenje DIS za IPA III i IPA IV komponentu. Krajem avgusta ove godine je pripremljen prvi nacrt ovog dokumenta i dostavljen Evropskoj komisiji na komentare.

REGIONALNI RAZVOJ

- **Strategija regionalnog razvoja Crne Gore** pripremljena je uz ekspertsku podršku **Programa za razvoj Ujedinjenih nacija** i usvojena od strane Vlade Crne Gore u drugom kvartalu 2010. godine. Izrada Zakona o regionalnom razvoju je u toku i očekuje se njegovo usvajanje u četvrtom kvartalu 2010. godine.

POGLAVLJE 23: PRAVOSUĐE I OSNOVNA PRAVA

- **Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika** usvojila je Skupština Crne Gore na sjednici od 22. aprila 2010. godine. Potreba donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika zasnivala se na više razloga. , a to su : usklađivanje sa potvrđenim međunarodnim ugovorima od značaja za oblast krivičnog zakonodavstva, usklađivanje sa pravnim aktima i *acquis communautaire* EU, kao i usklađivanje sa u novousvojenim zakonima (Zakonik o krivičnom postupku, Zakon o vojsci, Zakon o tajnosti podataka i dr). Osim toga, Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika rezultat je i daljeg usavršavanja postojećih rješenja uz uvažavanje stavova savremene teorije i prakse.
- **Zakon o sprečavanju nasilja u porodici** donijela je Skupština Crne Gore u julu o.g. Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici uređena je zaštita od nasilja u porodici, zaštitne mjere, postupak za određivanje zaštitnih mjera kao i druga pitanja od značaja za zaštitu od nasilja. Ustanovljava se definicija nasilja u porodici, definicija člana porodice, organi koji se bave zaštitom od nasilja u porodici, kao i pravo žrtava nasilja na psihosocijalnu i pravnu pomoć i socijalnu

zaštitu. Važna činjenica je i ta da je predviđeno načelo hitnosti postupanja u postupcima koji se odnose na zaštitu od nasilja, kao i da je interes i dobrobit djeteta koje je žrtva prioritet u svim postupcima. Zakonom je predviđeno donošenje strategije za zaštitu od nasilja u porodici. Aktivnosti za sprovođenje ciljeva i mjera biće utvrđene Akcionim planom za sprovođenje Strategije. Zakonom je predviđeno da Strategiju i Akcioni plan donosi Vlada.

- **Zakon o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku** donijela je Skupština Crne Gore u julu o.g. Zakonikom o krivičnom postupku ("Službeni list Crne Gore", broj 57/09) koji je stupio na snagu 26. avgusta 2009. godine, bilo je predviđeno da će početi da se primjenjuju 26. avgusta 2010. godine tj. godinu dana od dana stupanja na snagu. Najznačajnija novina jeste promjena koncepta istrage, odnosno njeno izmještanje iz suda i povjeravanja Državnom tužilaštvu. Ustanovljavanje sistema tužilačke istrage u ZKP-u je najdalekosežnija promjena buduće krivične procedure. Sagledavanjem trenutnih prostornih, tehničkih i kadrovskih kapaciteta Državnog tužilaštva utvrđeno je da su potpuni uslovi za primjenu ZKP-a obezbijeđeni u Odjeljenju za suzbijanje organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina pri Vrhovnom državnom tužilaštvu koje postupa pred specijalizovanim odjeljenjima viših sudova u Bijelom Polju i Podgorici. Potrebno je istaći da kadrovsko jačanje kapaciteta Državnog tužilaštva nije ostvareno u potpunosti, pa je od ukupno predviđenih 35 novih zamjenika državnih tužilaca, izabrano do sada 12 novih zamjenika državnih tužilaca. U pogledu zapošljavanja novih službenika i namještenika nije obezbijeđen dovoljan broj novozaposlenih na način kako je bilo predviđeno Planom implementacije Zakonika o krivičnom postupku koji je donijela Vlada Crne Gore u oktobru 2009. godine. Takođe, neka od osnovnih državnih tužilaštava ispunjavaju uslove za primjenu ZKP-a, dok u nekima nijesu obezbijeđeni prostorno tehnički uslovi. Kako nije moguće primijeniti parcijalno ZKP u pojedinim osnovnim državnim tužilaštvima potrebno je početi sa postepenom primjenom ZKP-a na način što će se od 26. avgusta primjenjivati u predmetima za krivična djela organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina, odnosno u Specijalnom odjeljenju pri Vrhovnom državnom tužilaštvu i specijalizovanim odjeljenjima viših sudova u Bijelom Polju i Podgorici. Na ovaj način se obezbjeđuje da se novi koncept koji je sadržan u ZKP-u primijeni u krivičnim predmetima koji se odnose na organizovan kriminal, korupciju, terorizam i ratne zločine.
- **Zakon o potvrđivanju Evropske konvencija o ostvarivanju dječijih prava** usvojila je Skupština Crne Gore na sjednici od 15. juna 2010. godine. Zakon sadrži odredbe koje se odnose na procesne mjere za promovisanje ostvarivanja prava djece koje uključuju prava djeteta u postupku kao što su: pravo na informisanost, pravo na izražavanje mišljenja u postupku, pravo da zahtijeva imenovanje posebnog zastupnika, pravo da zahtijeva pomoć odgovarajućeg lica za pomoć u izražavanju mišljenja, pravo da zahtijeva imenovanje drugog zastupnika, pravo na imenovanje svog zastupnika, kao i odredbe koje se odnose na ulogu zastupnika nacionalnih tijela.
- **Zakon o potvrđivanju Evropske konvencije o neprimjenjivosti zastare na zločine protiv čovječnosti i ratne zločine-** sadrži odredbe koje se odnose na područje primjene, odnosno katalog krivičnih djela na koje se ova konvencija ima primjenjivati. U krivična djela na koje se ova konvencija ima primjenjivati ubrajaju se: zločini protiv čovječnosti navedeni u Konvenciji UN o sprečavanju i kažnjavanju krivičnog djela genocida iz 1948. godine, povrede navedene u Ženevskoj konvenciji za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika oružanih snaga u ratu iz 1949. godine, Ženevskoj konvenciji za poboljšanje položaja ranjenika, bolesnika i brodolomnika oružanih snaga na moru iz 1949. godine, Ženevskoj konvenciji o postupanju prema ratnim zarobljenicima iz 1949. godine i Ženevskoj konvenciji o zaštiti civilnog stanovništva za vrijeme rata iz 1949. godine, sva slična kršenja zakona ratovanja važećih u trenutku stupanja na snagu ove konvencije kao i običaja ratovanja koji postoje u tom periodu, a koji nisu predviđeni navedenim odredbama ženevskih konvencija, posebna kršenja koja se smatraju naročito ozbiljnim u pogledu njihove stvarne težine i elemenata umišljaja ili u pogledu težine posljedica koje iz njih proističu, kao i svako drugo kršenje pravila ili običaja u međunarodnom pravnom sistemu koje se naknadno može definisati i koje zainteresovana ugovorna strana na osnovu date izjave smatra sličnim djelima.
- **Zakon o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja-** sadrži odredbe koje se odnose na preduzimanje mjera jačanja kapaciteta institucija koje u svom radu dolaze u dodir s djecom, mehanizama nadzora počinitelaca ili potencijalnih počinitelaca ovakvih djela, kao i preduzimanje mjera jačanja svijesti o rizicima kako djece, tako i odraslih, kroz promovisanje prijavljivanja seksualnog iskorišćavanja i zlostavljanja djece. Imajući u vidu čestu zloupotrebu informacionih tehnologija u svrhe pornografije i seksualnog iskorišćavanja djece, konvencijom je propisan širok opseg ovakvih zloupotreba, niz zaštitnih mjera djece u postupku, kao i mjere razvijanja interinstitucionalne i međunarodne saradnje na polju borbe protiv ovih oblika kriminala.
- **Uredba o naknadi troškova u sudskim postupcima** – ovom uredbom u skladu sa novim Zakonikom o krivičnom postupku propisana je visina i način isplate troškova koji nastaju u sudskim postupcima.

- **Uredba o kaznenoj evidenciji** - ovom uredbom u skladu sa novim Zakonikom o krivičnom postupku propisan je način vođenja kaznene evidencije koju u skladu sa novinama Zakonika o krivičnom postupku treba da vodi Ministarstvo pravde.
- **Pravilnik o odloženom gonjenju** – uređena je primjena instituta odloženog gonjenja u skladu sa zakonikom o krivičnom postupku.
- **Pravilnik o unutrašnjem poslovanju Državnog tužilaštva**- ovim pravilnikom je uređeno unutrašnje poslovanje državnog tužilaštva i nove evidencije koje treba da vodi državni tužilac u skladu sa novinama Zakonika o krivičnom postupku.

REGIONALNA SARADNJA

- Potpisani su ugovori o pravosudnoj saradnji sa Bosnom i Hercegovinom i u proceduri su ratifikacije Ugovora o pravnoj pomoći u građanskim i krivičnim stvarima i Ugovora o međusobnom izvršavanju sudskih odluka u krivičnim stvarima.
- Utvrđena je Osnova za vođenje pregovora i zaključivanje ugovora o pravosudnoj saradnji sa Republikom Hrvatskom i to : Ugovora o pravnoj pomoći u građanskim i krivičnim stvarima, Ugovora o izručenju i Ugovora o međusobnom izvršavanju sudskih odluka u krivičnim stvarima.
- Utvrđena je osnova za vođenje pregovora i zaključivanje Ugovora o izmjenama i dopunama Ugovora o izručenju zaključenog 29. maja 2010. godine sa Republikom Srbijom u cilju stvaranja uslova za izručenje sopstvenih državljana između ove dvije države za najteža krivična djela.

POGLAVLJE 24: PRAVDA, SLOBODA I BEZBJEDNOST

RASELJENA LICA I INTERNO RASELJENA LICA

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 29.10.2009. godine, donijela Inovirani Akcioni plan za rješavanje statusa raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori i formirala Koordinacioni odbor za praćenje implementacije Akcionog Plana sa zadatkom da:

- prati implementaciju Akcionog plana rukovodi, organizuje i koordinira aktivnosti organa državne uprave, državnih organa i drugih nadležnih institucija u sprovođenju Akcionog plana;
- utvrđuje prioritete, dinamiku i rokove realizacije i ocjenjuje postignute rezultate i implementaciji Akcionog plana;
- dostavlja Vladi Crne Gore izvještaj sa pregledom stanja, ocjenom i predlogom mjera dva puta godišnje.

Odbor može tražiti podatke, objašnjenja i izvještaje od državnih organa i drugih institucija u vezi sa pitanjima koja se odnose na implementaciju Akcionog plana, takođe može radi što uspješnije implementacije Akcionog plana ostvariti koordinaciju i saradnju sa UNHCR-om i drugim međunarodnim organizacijama, diplomatsko konzularnim predstavništvima u Crnoj Gori.

Vlada Crne Gore je 25. 03.2010. godine usvojila Informaciju o preregistraciji interno raseljenih lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori – 2009. Na sprovedenoj preregistraciji interno raseljenih lica sa Kosova u Crnoj Gori - 2009 registrovano je 10.951 lice.

U postupku preregistracije 196 lica nijesu preregistrovana, od kojih je nakon uvida u elektronsku bazu podataka Zavoda 24 lica preregistrovano jer su ispunjavali uslove da im se ista omogući. Ostalima je data preporuka da ukoliko smatraju da ispunjavaju uslove za dobijanje statusa izbjeglice u Crnoj Gori, shodno odredbama Zakona o azilu («Službeni list RCG», broj 45/06), zahtjev za dobijanje takvog statusa mogu podnijeti Kancelariji za azil u Ministarstvu unutrašnjih poslova i javne uprave. Do sada se sudskim organima obratilo 5 lica kojima nije odobrena preregistracija, da u sudskom postupku ostvare svoje pravo.

Trenutno u Crnoj Gori boravi 10.987. interno raseljenih lica sa Kosova. Baza podataka o interno raseljenim licima nalazi se u Zavodu za zbrinjavanje izbjeglica.

U Crnoj Gori takođe, boravi 5.798 raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika. Baza podataka o ovim licima nalazi se u Ministarstvu unutrašnjih poslova i javne uprave.

Shodno sugestijama Evropske komisije i UNHCR-a, da se pojednostave administrativne procedure za izdavanje odobrenja, kao i smanjenje administrativnih taksi vezanih za ovaj proces, 22. jula 2010. godine donijet je Zakon o unapređenju poslovnog ambijenta («Službeni list CG», br. 40/2010), koji je predvidio smanjenje određenih taksi koje se odnose na raseljena lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljena lica sa Kosova koja borave u Crnoj Gori.

Visina administrativnih taksi koje se odnose na ove kategorije iznose:

- za privremeni boravak do tri mjeseca	10,00
- za privremeni boravak preko tri mjeseca	10,00
- za produženje privremenog boravka	10,00

- za ličnu radnu dozvolu	10,00
- za zadozvolu za zapošljavanje	10,00
- za dozvolu za rad	10,00.
- za izdavanje lične karte za strance	10,00
- za stalno nastanjenje	10,00

U pogledu statističkih podataka, treba istaći da je od početka primjene Zakona o dopunama Zakona o strancima (7. novembar 2009. godine), pa do 24.08.2010. godine, Ministarstvu unutrašnjih poslova i javne uprave, zahtjev za odobravanje stalnog nastanjenja, shodno Zakonu o dopunama Zakona o strancima, ukupno podnijelo 164 raseljena lica i 125 interno raseljenih lica, a do sada je donijeto rješenje o odobrenom stalnom nastanjenju za 66 lica. Takođe, šest raseljenih i jedno interno raseljeno lice je podnijelo zahtjev za odobrenje privremenog boravka.

U periodu od 12.aprila 2010. godine do 24. avgusta 2010. godine, Ministarstvu unutrašnjih poslova i javne uprave, zahtjev za odobravanje stalnog nastanjenja je ukupno podnijelo 117 raseljenih i 88 interno raseljenih lica, a do sada je donijeto rješenje o odobrenom stalnom nastanjenju za 56 lica. Takođe, jedno raseljeno i jedno interno raseljeno lice je podnijelo zahtjev za odobrenje privremenog boravka.

U skladu sa odredbama Zakona o strancima («Službeni list CG», br. 82/08 i 72/09), do sada su izdate 63 lične karte za strance. Shodno zaključcima Koordinacionog odbora za praćenje implementacije Akcionog plana za rješavanje statusa raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koji borave u Crnoj Gori, 04. avgusta 2010. godine Vlada Crne Gore donijela je Uredbu o načinu ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova («Službeni list CG», br. 45/2010), kojim se propisuje način ostvarivanja prava raseljenih lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljenih lica sa Kosova koji borave u Crnoj Gori. Ovim aktom je predviđeno da raseljena lica iz bivših jugoslovenskih republika i interno raseljena lica sa Kosova, koja borave u Crnoj Gori, do sticanja statusa stranca sa stalnim nastanjenjem u skladu sa Zakonom o strancima, ostvaruju prava kao i crnogorski državljani i to:

- pravo na rad i zapošljavanje i ostvarivanja prava iz osiguranja od nezaposlenosti u skladu sa propisima iz oblasti rada i zapošljavanja;
- pravo na obrazovanje i stručno usavršavanje i na priznavanje diploma i sertifikat u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja;
- pravo na socijalnu i dječju zaštitu u skladu sa propisima iz oblasti socijalne i dječje zaštite;
- pravo na zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja;
- pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa propisima iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja.

ZAŠTITA LIČNIH PODATAKA

Zakon o zaštiti podataka o ličnosti usvojen je u decembru 2008.godine («Službeni list Crne Gore» broj 79/08). Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti usvojene su oktobru 2009.godine («Službeni list Crne Gore» broj 70/09).

Takođe, Skupština Crne Gore je usvojila i Zakon o ratifikaciji Dodatnog protokola i Kovencije o zaštiti pojedinaca sa osvrtnom na automatsku obradu ličnih podataka koji se tiču nadzora prekogranične razmjene podataka (CETS 108).

Skupština Crne Gore u decembru 2009.godine izabrala je Savjet Agencije za zaštitu podataka o ličnosti. Savjet ima predsjednika i dva člana.

Stvoreni su kadrovski, prostorni i tehnički kapaciteti za rad Agencije za zaštitu podataka o ličnosti.

Donijet je akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ove Agencije.

Popunjena su sljedeća radna mjesta: Predsjednik Savjeta Agencije, dva člana Savjeta Agencije, direktor Agencije, savjetnik – 1 izvršilac, kontrolori – 2 izvršioca, namještenik – 2 izvršioca.

Novim aktom o sistematizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave u Ministarstvu je sistematizovano Odjeljenje za zaštitu podataka o ličnosti.

MIGRACIJE

Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore je izvršilo obuku službenika koji rade na poslovima sprovođenja Zakona o strancima i podzakonskih akata, kako onih koji rade u Odsjeku za strance, migracije, vize i readmisiju, tako i službenika u područnim jedinicama i filijalama za upravne unutrašnje poslove, kao organizacionih jedinica, u svim opštinama i

gradskim opštinama u Crnoj Gori (ukupno 23). Izvršena je pravna obuka, kao i tehnički dio obuke radi korišćenja i unosa podataka u elektronsku bazu podataka.

U saradnji sa Upravom policije – Odsjek za strance i suzbijanje nezakonitih migracija, sprovodi se obuka službenika ovih organa koji su angažovani na poslovima stranaca, u cilju povećanja ažurnosti i jačanja profesionalizma u primjeni relevantne regulative. U pogledu saradnje, treba istaći da postoji kontinuirana razmjena podataka o strancima između Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva inostranih poslova, Uprave policije, Zavoda za zapošljavanje, Zavoda za statistiku (MONSTAT), kako na centralnom tako i na lokalnom nivou.

U Ministarstvu unutrašnjih poslova i javne uprave uspostavljena je elektronska baza podataka o strancima koji imaju odobren privremeni boravak u Crnoj Gori i o strancima kojima je odobreno stalno nastanjenje u Crnoj Gori, koja se svakodnevno ažurira

READMISIJA

Realizovane su pripreme neophodne za donošenje Zakona o potvrđivanju sporazuma između Vlade Crne Gore i Savjeta Ministara Republike Albanije o vraćanju i prihvatanju lica čiji je ulazak ili boravak nezakonit.

Ministri unutrašnjih poslova Crne Gore i Republike Austrije su u Podgorici, 23.06.2010. godine, potpisali Protokol između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Austrije o sprovođenju Sporazuma između Republike Crne Gore i Evropske Zajednice o radmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka.

Izvršene su radne konsultacije među članovima delegacije koju je odredila Vlada Crne Gore za vođenje pregovora radi zaključivanja Protokola o sprovođenju Sporazuma između Republike Crne Gore i Evropske Zajednice o radmisiji (vraćanje i prihvatanje) lica koja su bez dozvole boravka, sa svim državama članicama EU, a posebno su bile izražene aktivnosti na pripremi nastavka pregovora sa Češkom i na pripremama za početak pregovora sa Estonijom i Bugarskom.

AZIL

U aprilu 2010. godine, jedno lice je podnijelo zahtjev za dobijanje azila. Prvostepeni organ je donio rješenje o odbijanju zahtjeva za azil na koje je uložena žalba. Postupak po žalbi je u toku.

S obzirom na obavezu Kancelarije za azil da, u postupku implementacije Zakona o azilu («Službeni list RCG», br. 45/06), kontinuirano preispituje potrebu za daljim trajanjem zaštite lica koja već uživaju zaštitu u Crnoj Gori, za jedno lice je donešena odluka o prestanku statusa izbjeglice. Na navedenu odluku uložena je žalba koja je proslijeđena drugostepenom organu - Državnoj komisiji za rješavanje po žalbama za azil. Državna komisija odbila je žalbu kao neosnovanu i potvrdila odluku prvostepenog organa.

Takođe, shodno aktivnostima na kontinuiranom preispitivanju potrebe za daljim trajanjem zaštite lica koja već uživaju zaštitu u Crnoj Gori, utvrđeno je da kod jednog lica kojem je odobrena dodatna zaštita, nije došlo do promjene okolnosti koje su uzrokovale pružanje zaštite, te da isti i dalje ispunjava uslove za produženje dodatne zaštite u Crnoj Gori.

U cilju pune implementacije Zakona o azilu i stvaranju potrebnih preduslova za potpuno uživanje prava koja se garantuju licima obuhvaćenih Zakonom o azilu, 04. juna 2010. godine, donijet je Pravilnik o načinu ostvarivanja zdravstvene zaštite lica koje traži azil, lica kojem je priznat status izbjeglice, lica kojem je odobrena dodatna zaštita i lica kojem je odobrena privremena zaštita.

REGISTRACIJA MALOG I LAKOG NAORUŽANJA

Crna Gora je Zakonom o oružju («Sl.list RCG», broj 49/04 i «Sl.list CG», broj 49/08) propisala kontrolu nabavke, posjedovanja, kao i registraciju malog i lakog oružja. Nabavka, držanje, nošenje, proizvodnja, promet i prevoz oružja i municije, registracija, kao i način postupanja sa oružjem obavlja se pod uslovima utvrđenim Zakonom o oružju i propisima donijetim za izvršavanje ovog zakona (Pravilnik o obrascima isprava o oružju i municiji, Pravilnik o prostornim i tehničkim uslovima za bezbjednu proizvodnju i smještaj oružja i municije, Pravilnik o obrascima i načinu vođenja evidencija o oružju i municiji, Pravilnik o programu i načinu osposobljavanja za držanje i nošenje i pravilnu o upotrebi vatrenog oružja).

U dijelu registracije malog i lakog naoružanja obaveza je Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave da vodi evidencije o izdatim odobrenjima za nabavku oružja i municije, izdatim oružnim listovima i odobrenjima za držanje oružja, izdatim odobrenjima za sakupljanje oružja, kao i o oduzetom, nadjenom i predatom oružju.

Takođe, Zakonom se detaljno uređuju pitanja: nabavke, držanja, nošenja oružja i municije i sakupljanja oružja; načina postupanja sa oružjem i municijom; oduzimanja oružja, municije i isprava o oružju; popravljanja i prepravljanja oružja; prometa oružja i municije; proizvodnje oružja i municije; prevoza oružja i municije; strelišta kao objekta namijenjenog za sportsko-rekreativno bavljenje streljaštvom; nadzora i evidencije i propisuje prekršaje za povrede naredbi ovog zakona.

Zakon definiše registraciju oružja kao unos podataka o oružju i vlasniku, odnosno korisniku oružja u službene evidencije propisane zakonom, kao i propisima donešenim na osnovu ovog zakona, uz izdavanje odgovarajuće isprave (oružnog lista i odobrenja za držanje oružja).

Programom rada Vlade za 2010. godinu planirane su izmjene i dopune postojećeg Zakona o oružju, radi njegovog potpunog usklađivanja sa evropskim zakonodavstvom i najboljim praksama u ovoj oblasti, pa i u dijelu registracije malog i lakog naoružanja.

U avgustu 2005.god., Vlada Crne Gore donijela je «Strategiju za kontrolu i smanjenje lakog i malokalibarskog naoružanja (SALW)». Strategija je sačinjena u saradnji sa Programom za razvoj Ujedinjenih Nacija (UNDP). Usvajanjem nacionalne Strategije Crna Gora je stvorila potrebne preduslove za stvaranje jedinstvenog nacionalnog sistema organizovane kontrole i smanjenja broja lakog i malokalibarskog naoružanja, čime se doprinijelo dostizanju većeg stepena bezbjednosti uopšte.

Dugoročni cilj ove strategije je stvaranje jedinstvenog nacionalnog sistema kontrole i smanjenja lakog i malokalibarskog oružja (SALW) u posjedu građana, policije, vojske i drugih organa, a time i stvaranja uslova za ostvarivanje održivog razvoja. Saradnja između međunarodnih organizacija, među-agencijska saradnja u Crnoj Gori i saradnja sa nevladinim sektorom i civilnim društvom je od naročite važnosti za utvrđivanje parametara u suzbijanju i iskorijenjivanju ilegalnog i krijumčarenog oružja. Formirana je Nacionalna komisija za njenu implementaciju. Strategija je sačinjena u saradnji sa Programom za razvoj Ujedinjenih Nacija (UNDP).

Međutim, uvažavajući činjenice da su se okolnosti koje su bile prisutne prilikom izrade Strategije za kontrolu i smanjenje lakog i malokalibarskog naoružanja bitno izmijenile u odnosu na 2005.godinu, kao i da veći broj članova Nacionalne komisije za njenu implementaciju, nisu više službenici državnih organa koji su ih tada delegirali, pristupilo se usklađivanju Strategije novonastaloj situaciji koju uzrokuje obaveza usklađivanja strateških dokumenata sa evropskim zakonodavstvom, kao i obaveza izrade izmjena i dopuna Zakona o oružju. Takođe, iniciraće se formiranje nove Nacionalne komisije za njenu implementaciju, u koju bi ušli relevantni predstavnici državnih organa.

Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave će u saradnji sa Programom za razvoj Ujedinjenih Nacija (UNDP) realizovati Projekat za kontrolu i smanjenje lakog i malokalibarskog naoružanja u Crnoj Gori (SALW), pri čemu su već definisani modaliteti buduće saradnje u izradi zajedničkog projekta.

Takođe, u okviru Projekta za kontrolu i smanjenje lakog i malokalibarskog naoružanja u Crnoj Gori (SALW) učestvovaće i SEESAC - Projekat za kontrolu i smanjenje lakog i malokalibarskog naoružanja za Jugoistočnu i Istočnu Evropu, u dijelu pružanja tehničke podrške, koja će biti iskorišćena za nabavku IT opreme potrebne za implementaciju elektronskih evidencija propisanih Zakonom o oružju.

POGLAVLJE 25: NAUKA I ISTRAŽIVANJE

U periodu februar-april 2010. godine Radna grupa za izmjene i dopune Zakona o naučno-istraživačkoj djelatnosti radila je na izradi ovog dokumenta, ali, budući da se tokom rada pokazalo se da su izmjene značajnije, pristupilo se izradi novog Zakona o naučno-istraživačkoj djelatnosti. Nacrt Zakona je usaglašen sa Ministarstvom finansija, Sekretarijatom za zakonodavstvo i Ministarstvom za evropske integracije tokom maja i juna 2010. godine a u septembru 2010. će biti iznesen na javnu raspravu, te predat Vladi na utvrđivanje i usvajanje u Skupštini. Novi Zakon treba da osnaži pravnu osnovu za efikasniju realizaciju Strategije naučno-istraživačke djelatnosti.

Ministarstvo prosvjete i nauke kontinuirano sprovodi aktivnosti na realizaciji Strategije naučno-istraživačke djelatnosti 2008–2016. U segmentu reforme institucionalnog okvira za bavljenje naučno-istraživačkom djelatnošću, Ministarstvo je usvojilo projekat »Automatizacija naučno-istraživačkog informacionog sistema (e-NID)«, čija realizacija treba da počne u septembru 2010. godine, kao i Plan razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija za istraživačku zajednicu Crne Gore. Planom se, kao glavne aktivnosti, predlažu osnaživanje Crnogorske istraživačke i akademske mreže (MREN), koja bi trebalo da objedinjava sve naučno-istraživačke ustanove u Crnoj Gori, te programsko finansiranje istraživanja u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija u kojem bi, pored Ministarstva prosvjete i nauke, učestvovalo i Ministarstvo za informaciono društvo. Takođe, u okviru istog segmenta Strategije, ostvarena je saradnja Ministarstva finansija i Ministarstva prosvjete i nauke kojom je preciziran sadržaj Statističkog aneksa Finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike tako što su uvedena pitanja vezana za ulaganje u istraživanje i razvoj.

U domenu podsticanja međunarodne saradnje Ministarstvo je u periodu april–septembar organizovalo dva informativna događaja posvećena promociji Sedmog okvirnog programa (FP7).

Ministarstvo je imenovalo predstavnike u sjedećim ERA odborima: Strateški forum za međunarodnu saradnju u nauci i tehnologiji i Upravljačka grupa za ljudske resurse i mobilnost, promijenilo je nekoliko predstavnika u Programskim odborima, kao i nacionalne kontakt osobe za Sedmi okvirni program.

Ministarstvo je u junu 2010. godine usvojilo Akcioni plan za podsticanje učešća crnogorskih naučnika u programu COST, kojim su predviđene odgovarajuće promotivne aktivnosti i definisani indikatori praćenja postignuća.

U domenu bilateralne naučne saradnje, u pomenutom periodu otvoren je Konkurs za sufinansiranje naučne i tehnološke saradnje između Crne Gore i Republike Hrvatske za 2011-2012. godine.

POGLAVLJE 26: OBRAZOVANJE I KULTURA

Tokom prve polovine 2010. godine, Ministarstvo prosvjete i nauke je koordiniralo rad šest radnih grupa, koje su pripremile nacрте sljedećih zakona:

- Zakon o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju i
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim potrebama.

Svi gore pomenuti zakoni usvojeni su od strane Vlade Crne Gore, Skupština ih je donijela na desetoj sjednici prvog redovnog zasijedanja, 27. jula 2010. godine i objavljeni su u »Službenom listu Crne Gore«, br. 45/10.

Neophodnost izmjena i dopuna Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju proizašla je iz dosadašnjeg iskustva u reformi obrazovanja i primjene reformskih rješenja. Razlog za donošenje ovog Zakona ima za cilj stvaranje još modernijeg i efikasnijeg sistema obrazovanja u kojem će se obezbijediti mogućnost razvoja pojedinca bez obzira na pol, životnu dob, socijalno porijeklo, nacionalnu i vjersku pripadnost i tjelesnu i fizičku konstituciju. Dosadašnja implementacija Zakona nametnula je potrebu da se pojedine odredbe zakona izmijene, odnosno dorade u cilju unapređivanja efikasnosti, racionalnosti i ekonomičnosti obrazovnog sistema, u skladu sa drugim pozitivnim propisima i mjerama koje država preuzima radi implementacije politike u oblasti obrazovanja.

Desetogodišnje iskustvo u sprovođenju reforme obrazovanja u Crnoj Gori nametnulo je potrebu izmjene i dopune pojedinih odredbi Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, u cilju dalje implementacije reformskih rješenja u ovom segmentu obrazovanja i vaspitanja.

Radi ostvarivanja ciljeva gimnazijskog obrazovanja, a imajući u vidu dosadašnju praksu u primjeni postojećeg Zakona, ukazala se potreba za izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji. U tom smislu Zakonom o izmjenama i dopunama obuhvaćena je regulativa koja se odnosi na školarinu u javnim ustanovama koje se finansiraju iz Budžeta Crne Gore, definisanje završavanja opšteg srednjeg obrazovanja i upisa učenika u mješovite škole u obrazovni program opšteg srednjeg obrazovanja, preciznije regulisanje upisa učenika u gimnaziju i sticanja obrazovanja redovnih i vanrednih učenika, kao i usklađivanje organizacije nastave sa obrazovnim programom. Takođe, trebalo je definisati način utvrđivanja zaključne ocjene, zatim pitanje ponovne provjere znanja, polaganja razrednog ispita i pripreme nastave za vanredne učenike, te preciznije definisanje sadržaja maturalnog ispita, komisije za praćenje maturalnog ispita kao i maturalni tečaj i poništavanje maturalnog ispita. Konačno, i u dijelu Zakona koji reguliše prestanak statusa učenika i pravo polaganja razrednog ispita, kao i donošenje odluke o prestanku statusa redovnog učenika bilo je potrebno dopuniti i izmijeniti postojeće odredbe kao i uslove u pogledu nivoa obrazovanja nastavnika i stručnih saradnika.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju predstavlja doprinos daljem razvoju stručnog obrazovanja u Crnoj Gori i ima za cilj da doprinese uključivanju i podsticanju poslodavaca da organizuju praktično obrazovanje uz rad, tj. prihvat učenika da dio praktičnog obrazovanja ili čitavo praktično obrazovanje ostvare u neposrednom radnom okruženju, kod svih obrazovnih profila i na svim nivoima stručnog obrazovanja; podstiče škole da sarađuju sa poslodavcem i lokalnom zajednicom; podstiče socijalne partnere na aktivno učešće u razvoju kvalifikacija, realizaciji obrazovnih programa i učešću u realizaciji praktičnog obrazovanja. Izmjenama i dopunama Zakona definisane su srednje umjetničke škole, koje do sada nijesu bile posebno prepoznate u Zakonu, budući da se razlikuju od ostalih stručnih škola, kako u pogledu organizacije nastave, tako i u pogledu uslova za upis u obrazovni program i načinu sticanja tog obrazovanja. Zakonom je predviđeno i bliže određivanje načina sticanja višeg stručnog obrazovanja, bolje definisan način sticanja obrazovanja redovnih i vanrednih učenika, definisan sadržaj stručnog ispita koji učenici polažu u četvorogodišnjoj stručnoj školi, definisani uslovi u pogledu nivoa obrazovanja koje moraju ispunjavati izvršioци obrazovno vaspitnog rada. Takođe, Zakonom je eksplicitno ustanovljeno pravo da za sticanje stručnog obrazovanja u ustanovama koje se u cjelini finansiraju iz javnih prihoda redovni učenik ne plaća školarinu, što je novina u odnosu na dosadašnji tekst Zakona.

U vrijeme usvajanja Zakona o visokom obrazovanju oktobra 2003. godine, u Crnoj Gori je postojao samo jedan univerzitet, Univerzitet Crne Gore. Postojeći Zakon je propisivao mogućnost osnivanja privatnih ustanova visokog obrazovanja, tako da u ovom trenutku u Crnoj Gori postoje dva privatna univerziteta i šest samostalnih privatnih fakulteta. Uvažavajući navedenu činjenicu, kao i preporuke i usvojene deklaracije ministarskih konferencija o visokom obrazovanju, nametnula se potreba izmjena odredbi postojećeg Zakona koje se odnose na Savjet za visoko obrazovanje, odnosno njegovu strukturu i nadležnosti, kako bi se na taj način omogućilo relevantnim predstavnicima da učestvuju u kreiranju politike visokog obrazovanja. Izmjene i dopune Zakona, između ostalog, imaju za cilj bliže definisanje finansiranja ustanova visokog obrazovanja i adekvatnije vrednovanje kriterijuma za upis studenata na javne i privatne ustanove.

U toku perioda april-septembar, završena je selekcija Tempus projekata u trećem konkursnom roku. Crna Gora učestvuje u četiri projekta - 3 regionalna i jedan nacionalni Tempus projekat. Univerzitet Crne Gore prvi put učestvuje kao nosilac dva projekta - jednog nacionalnog koji se odnosi na razvijanje koncepta cjeloživotnog učenja, kao i jednog regionalnog projekta koji se odnosi na reformu kurikuluma na jezičkim studijama na Filozofskom fakultetu u Nikšiću.

Odobreni **projekti** su:

- „Razvoj koncepta cjeloživotnog učenja u Crnoj Gori“ (u ovom projektu osim Univerziteta Crne Gore, učestvuju i sljedeći partneri iz Crne Gore: Ministarstvo prosvjete i nauke, Privredna komora, Centar za stručno obrazovanje, Zavod za zapošljavanje);
- „Unapređenje jezičkih studija u regionu Jugoistočne Evrope“, čiji je nosilac Filozofski fakultet u Nikšiću;
- „Unapređenje kvaliteta učenja na daljinu na univerzitetima zapadnog Balkana“, (crnogorski partneri su Univerzitet Crne Gore i Univerzitet „Mediteran“) i
- „Unapređenje kapaciteta za strukturne reforme u visokom obrazovanju zemalja zapadnog Balkana“, (crnogorski partneri su Univerzitet Crne Gore i Ministarstvo prosvjete i nauke).

U okviru projekta »Nacionalni okvir kvalifikacija i obezbjeđivanje kvaliteta u visokom obrazovanju«, koji se finansira kroz program IPA 2007, Radna grupa je pripremila prijedloge nivoa i podnivoa unutar nacionalnog okvira kvalifikacija, koji su poslali svim relevantnim ustanovama na komentare, dok je, istovremeno, počeo i razvoj softvera za ove namjene.

U okviru projekta »Reforma tržišta rada i radne snage II« koji se finansira kroz program IPA 2008, a gdje je Ministarstvo prosvjete i nauke glavni korisnik treće komponente koja se odnosi na profesionalnu orijentaciju, formirana je i počela sa radom Radna grupa za izradu Strategije profesionalne orijentacije u Crnoj Gori, koja do kraja godine treba da završi nacrt teksta ove strategije.

KULTURA

27. jula 2010. godine Skupština Crne Gore je donijela ključne zakone iz oblasti kulturne baštine:

- Zakon o zaštiti kulturnih dobara;
- Zakon o muzejskoj djelatnosti;
- Zakon o arhivskoj djelatnosti i
- Zakon o bibliotečkoj djelatnosti.

Svi gore pomenuti zakoni objavljeni su u »Službenom listu Crne Gore« br. 49/10.

Izrađen je Nacrt nacionalnog programa razvoja kulture za period od 2011. do 2016. godine i razmatran je na javnim raspravama održanim u Bijelom Polju, Kotoru i na Cetinju.

Imajući u vidu da se odredba iz SSP-a koja se tiče kulture, odnosi na saradnju u ovoj oblasti, važno je istaći da je Crna Gora predsjedavala Savjetom ministara kulture Jugoistočne Evrope i Šestom ministarskom konferencijom o kulturnoj baštini Jugoistočne Evrope „Kulturna baština – Most ka zajedničkoj budućnosti“. Ovom prilikom usvojene se dvije deklaracije i akcioni plan: Cetinjska deklaracija ministara kulture Jugoistočne Evrope i Italije o promociji kulturne baštine u svrhe dijaloga, integracije i održivog razvoja i Akcioni plan za implementaciju Cetinjske deklaracije (23. april 2010. godine); Cetinjska deklaracija Savjeta ministara kulture Jugoistočne Evrope (24. april 2010. godine).

POGLAVLJE 27: ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

U skladu sa obavezama koje proizilaze iz odredbi člana 111 SSP **sprovodi se započeta reforma institucionalnog okvira u oblasti zaštite životne sredine** u dijelu razdvajanja izvršnih od zakonodavnih i poslova planiranja i vođenja politike u oblasti zaštite životne sredine. U toku su aktivnosti koje imaju za cilj da administrativna i institucionalna organizaciona struktura odgovori zahtjevima u oblasti zaštite životne sredine u kontekstu predstojećih aktivnosti evropskih integracija. S istim ciljem sprovode se i aktivnosti na jačanju administrativnih struktura i procedura.

- **strateško planiranje zaštite životne sredine i održivog razvoja**- sprovodi se Nacionalna strategija održivog razvoja Crne, uspostavljeno praćenje i evaluaciju procesa implementacije i pratećeg petogodišnjeg Akcionog plana. Na osnovama Politike zaštite životne sredine i Zakona o životnoj sredini finalizovana je i 29. jula t.g. od strane Vlade usvojena Nacionalna strategija biodiverziteta sa Akcionim planom do 2015g. Nastavlja se rad na strateškim dokumentima za borbu sa klimatskim promjenama.
- **usklađivanje zakonodavstva Crne Gore s acquis-em Zajednice**- Intenzivno se radi reviziji Nacionalnog plana integracija, koji će sadržati detaljan plan harmonizacije zakonodavstva u oblasti životne sredine do 2014.

U toku je **implementacija** značajnog broja zakona i podzakonskih propisa u oblasti životne sredine, uključujući i Zakon o zaštiti vazduha, Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu (samo od aprila 2010 do septembra izdato je 59 saglasnosti, odbijeno 1,

u postupku si 43 a donijeta odluka da ne treba saglasnost za 34), Zakon o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu (od aprila do septembra izdato je 20 misljenja na lokalne planove i programe, 10 saglasnosti na državne studije lokacije i detaljne urbanisticke planove, a 3 postupka su u toku), Zakon o ratifikaciji Kjoto protokola...Nastavlja se rad na usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa evropskim u ostalim područjima zaštite životne sredine: zaštite prirode, kontrole industrijskog zagađenja i upravljanja rizikom, upravljanja otpadom, buke i hemikalija.

Aktivno se radi na **integriranju odredbi multilateralnih sporazuma u životnoj sredinu** koji su dio evropskog zakonodavstva, posebno u oblastima zaštite prirode i očuvanja biodiverziteta, ublažavanja negativnih efekata klimatskih promjena, redukcije zagađenja vazduha, zaštite mora i obalnog područja. Crna Gora je do sada preuzela sukcesijom ili je ratifikovala 57 multilateralnih sporazuma u životnoj sredini. U pogledu implementacije Kjoto Protokola pripremljena je procjena nacionalnih potencijala za realizaciju CDM projekata, uspostavljeno je Ovlašćeno nacionalno tijelo za odobravanje CDM projekata i Tehničko operativno tijelo za ocjenu CDM projekata, dok je u toku realizacija više pojedinačnih CDM projekata u oblasti korišćenja energije dobijene sagorijevanjem otpada, preradom biomase, korišćenja solarne energije, itd.

U nadležnosti ovog ministarstva su i odredbe Člana 110 SSP koje se odnose na Nuklearnu bezbjednost- nastavlja se izrada pratećih podzakonskih akata za Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, u cilju daljeg transponovanja EUROATOM legislative iz oblasti zaštite od zračenja (stručne i sa njima povezane upravne poslove iz oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti vrši Agencija za zaštitu životne sredine). Program sistematskog ispitivanja sadržaja radionuklida u životnoj sredini realizuje Agencija. Do sada je u ovoj oblasti sukcesijom preuzeto 12 multilateralnih sporazuma, a u toku su pripreme za ratifikaciju novog seta međunarodnih ugovora.

POGLAVLJE 28: ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA

ZAŠTITA POTROŠAČA

- Vlada Crne Gore usvojila drugi godišnji izveštaj o realizaciji Nacionalnog programa zaštite potrošača, za period april 2009 - mart 2010 (sjednica od 29.04.2010).
- Vlada Crne Gore usvojila drugi Nacionalni program zaštite potrošača, za period 2010 – 2012, sa Akcionim planom za njegovu realizaciju (sjednica od 29.07.2010).
- Ministarstvo ekonomije, u skladu sa zaključcima Vlade CG, pokrenulo aktivnosti na formiranju međuresorske komisije za praćenje realizacije Nacionalnog programa zaštite potrošača.
- U toku je primopredaja Informacionog sistema za rad Tržišne inspekcije, koji, pored ostalog, podržava praćenje podataka o prijavama potrošača i uopšte nadzoru na području zaštite potrošača, a i osnov je za razvoj sistema za razmjenu podataka o opasnim proizvodima na nacionalnom nivou (Tržišna inspekcija je kontaktna tačka za razmjenu podataka o opasnim proizvodima).
- U periodu jun 2010. godine - decembar 2011.godine, u Crnoj Gori se realizuje projekat AIM (Accession to Internal market), IPA 2009, koji pomaže dalju harmonizaciju nacionalnog potrošačkog zakonodavstva sa pravom EU, kao i početak rada kontaktne tačke za razmjenu podataka o opasnim proizvodima, uspostavljanje i rad tijela za koordinaciju tržišnog nadzora i prenošenje znanja u vezi najboljih praksi tržišnog nadzora u EU, a što je u funkciji zaštite potrošača.
- Započete aktivnosti na pripremi WEB stranice za Tržišnu inspekciju, što će, pored ostalog, olakšati i komunikaciju sa potrošačima.
- Donešen Pravilnik o sadržaju obavještenja o opasnom proizvodu („Sl.list CG” br. 30/2010), koji je, u skladu sa Zakonom o opštoj bezbjednosti proizvoda, pripremlilo Ministarstvo ekonomije. Tržišnoj inspekciji je stigla i prva prijava o proizvodu od strane distributera, na obrascu koji je propisan predmetnim Pravilnikom.

ZAŠTITA ZDRAVLJA

U periodu april – septembar 2010. donešen je set reformskih zakona:

- Zakon o pravima pacijenata ("Sl. list Crne Gore", br. 40/10 od 22.07.2010)
- Zakon o zdravstvenoj njezi pacijenata ("Sl. list Crne Gore", br. 25/10 od 05.05.2010)
- Zakon o zaštiti genetičkih podataka ("Sl.list Crne Gore", br. 25/10 od 05.05.2010)
- Izmjene I dopune Zakona o lijekovima ("Sl.list Crne Gore", br. 34/10 od 18.06.2010)
- Pravilnik o uslovima i načinu sprovođenja obavezne imunoprofilakse i hemioprofilakse protiv određenih zaraznih bolesti („Sl.list CG“, br. 31/10. od 04. 06. 2010. godine)
- Pravilnik o načinu rada, sastavu i ovlašćenjima drugostepene ljekarske komisije („Sl.list CG“, br. 31/10 od 04. 06. 2010. godine),

- Pravilnik o načinu ostvarivanja zdravstvene zaštite lica koje traži azil, lica kojem je priznat status izbjeglice, lica kojem je odobrena dodatna zaštita i lica kojem je odobrena privremena zaštita („Sl.list CG“, br. 31/10. od 04. 06. 2010. godine)
- Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene djelatnosti u bolnicama i prirodnim lječilištima („Sl.list CG“, br. 32/10. od 07. 06. 2010. godine)
- Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke, usvojen u junu 2010.
- Akcioni plan za implementaciju međunarodnog sanitarnog pravilnika u Crnoj Gori 2010-2012, usvojen u julu 2010.

U prvoj polovini 2010.g. pripremljen je i na Vladi usvojen dokument Master plan razvoja zdravstva u Crnoj Gori (2010. – 2013.), kao krovni dokument koji usmjerava razvoj zdravstvenog sistema, u skladu sa cjelokupnim razvojem države i prati smjernice zdravstvene strategije Evropske unije »Zajedno za zdravlje«: strateški pristup EU za period 2008–2013, koju je primjenio Evropski savjet u 2007. godini.

U organizaciji TAIEX-a, u periodu april – septembar 2010. službenici Ministarstva zdravlja pohađali su sljedeće radionice:

- „Javno zdravlje i organizovani kriminal“ – Zagreb, 27. – 29. april 2010.
- „Ekspertska misija za pomoć na izradi nacrtu Pravilnika o mikrobiološkim kriterijumima za hranu u skladu sa EC regulativom br. 2073/2005“ – Podgorica, 25. – 27. maja 2010.
- Studijska posjeta Portugalu za unaprijeđenje bezbjednosti hrane u ugostiteljskim objektima” – Lisabon, 01. – 02 jun 2010.
- „Ekspertska misija za registraciju subjekata koji posluju sa hranom” Podgorica.

Započet je i u fazi je realizacije Projekat tehničke saradnje IPA3 sa Evropskim centrom za monitoring droga i zavisnosti na droge („Priprema zemalja korisnika IPA sredstava za članstvo u EMCDDA “), kojim koordinira na nacionalnom nivou Odjeljenje za droge .

Odlukom Vlade obrazovan je Nacionalni savjet za sprječavanje zloupotrebe droga kojim predsjedava Predsjednik Crne Gore , a potpredsjednik je Ministar zdravlja , u cilju podrške i afirmacije svih aktivnosti koje se u državi sprovode iz oblasti droga .U skladu sa preporukama Nacionalnog savjeta za sprječavanje zloupotrebe droga , a u cilju izdizanja na još viši nivo mjera prevencije, Odjeljenje za droge je iskoordiniralo kompleksan proces formiranja i umrežavanja opštinskih kancelarija za prevenciju narkomanije. U svim opštinama u Crnoj Gori formirana je kancelarija za prevenciju narkomanije, koje čine mrežu, (ukupno dvadeset i jedna) i koje će raditi po jedinstvenoj metodologiji i biti nosioci preventivnih aktivnosti u lokalnoj zajednici i u saradnji sa školama obuhvatiti edukativno preventivnim programima učeničku populaciju .U saradnji sa UNDP-om, krajem jula privedene su kraju aktivnosti u domovima zdravlja Kotor i Berane na stvaranju uslova za formiranje centara za supstitucionu terapiju metadonom . Nastavljena je saradnja sa civilnim sektorom, koji će biti involviran i u rad Nacionalnog savjeta za sprječavanje zloupotrebe droga.

POGLAVLJE 29: CARINSKA UNIJA

U okviru programa IPA 2008 potpisan je Twinning ugovor (Projekat - "Podrška Upravi carina") između Delegacije EU, s jedne strane i Agencije za Evropske integracije i Ekonomski razvoj AEI (Konzorcijum Austrija - Češka), s druge strane. Korisnici projekta su Ministarstvo finansija i Uprava carina Crne Gore. Implementacija Projekta je otpočela 18. januara 2010. godine a period za njegovu realizaciju iznosi 18 mjeseci. Projekat obuhvata tri komponente, i to:

- **Komponenta I - Poboljšano upravljanje u Upravi carina**, (MCA Governance improved);
- **Komponenta II - Usklađivanje zakonodavstva sa EU propisima**, (Customs legislation and procedures aligned with the EU acquis);
- **Komponenta III - Poboljšano Integrisano upravljanje granicama**, (Integrated Border Management and Enforcement enhanced).

Osnovne aktivnosti u okviru komponente II odnose se na pripremu novog Carinskog zakona i podzakonskih propisa za njegovo sprovođenje. Predlog novog Carinskog zakona biće upućen Vladi na razmatranje u prvoj polovini iduće godine. Napominjemo da je dinamika donošenja Uredbe za sprovođenje carinskog zakona uslovljena donošenjem evropske uredbe za sprovođenje Modernizovanog Carinskog zakona, za šta je krajnji rok 24. jun 2013. godine.

U okviru Twinning projekta – "Pravna harmonizacija", potpisanog između Crne Gore i Republike Slovenije, predviđeno je 30 radnih dana za pomoć u usklađivanju postojećeg carinskog zakonodavstva sa *acquis-em*. Navedeni projekat će se iskoristiti za izradu podzakonskih carinskih propisa koji nisu obuhvaćeni Komponentom II Twinning projekta – "Podrška Upravi carina". Projekat - "Pravna harmonizacija" traje do 5. novembra 2010. godine.

Ministarstvo finansija će u novembru ove godine, shodno članu 7 Zakona o Carinskoj tarifi, pripremiti Uredbu o usklađivanju nomenklature Carinske tarife za 2011. godinu. Navedenom uredbom izvršiće se usklađivanje nomenklature Carinske tarife sa

Kombinovanom nomenklaturom Evropske Unije. Takođe, u Uredbi će biti implementirane carinske stope dogovorene u okviru SSP.

Ministarstvo finansija priprema Predlog Zakona o izmjenama Zakona o administrativnim taksama. Navedenim zakonom biće ukinuta obaveza plaćanja takse za spise i radnje pred carinskim organima. Predlog Zakona će biti upućen Skupštini Crne Gore na usvajanje tokom jesenjeg zasjedanja kako bi se isti primjenjivao od 1. januara 2011.godine, odnosno od početka sledeće fiskalne godine

POGLAVLJE 30: SPOLJNI ODNOSI

U dosadašnjem periodu održana su tri **sastanka Pododbora za trgovinu, industriju, carine, poreze i saradnju sa drugim zemljama kandidatima**⁹. U skladu sa zaključcima sa poslednjeg sastanka, a vezano za oblast Trgovine, između ostalih aneksa, 1. juna 2010. godine EK **dostavljena su sva tražena dokumenta i to:**

- Podaci vezano za broj zaposlenih u Ministarstvu ekonomije u Sektoru za multilateralnu i regionalnu trgovinsku saradnju i ekonomske odnose sa inostranstvom, za period april 2009 - april 2010. godine.
- Informacija sa pojašnjenjem uloge Komisije za ekonomsku politiku i finansije, vezano za spoljnotrgovinsku politiku.
- Analizu potrebe za obukama zaposlenih u oblastima trgovine u Ministarstvo ekonomije, Sektoru za multilateralnu i regionalnu trgovinsku saradnju i ekonomske odnose sa inostranstvom.
- Dodatne informacije vezano za status pregovora FTA sa Kazahstanom, Bjelorusijom i Rusijom.

Vezano za implementaciju trgovinskog dijela Sporazuma, ne postoje problemi u primjeni istog, naime Crna Gora snižava carinske stope u skladu sa Sporazumom, i ne planira uvođenje kvantitativnih ograničenja niti mjera sa jednakim efektom.

Svjetska trgovinska organizacija – VI runda bilateralnih pregovora vezano za pristup tržištu roba i usluga sa Ukrajinom održana je 30. jula 2010. godine. Crnogorska strana je ponudila određene koncesije u cilju zaključenja bilateralnih pregovora i očekuje se izjašnjenje ukrajinske strane.

Crna Gora u potpunosti sprovodi **CEFTA 2006 sporazum**. Predsjedavajući sporazumom u 2010. godine je Republika Srbija. Osnovna pitanja koje su obrađivana tokom ove godine su: liberalizacija u poljoprivrednom sektoru, pitanje javnih nabavki i konkurencije, pitanje finansiranja i zaposlenih CEFTA Sekretarijata nakon septembra 2011. godine, započinjanje pregovora o liberalizaciji usluga, uklanjanje netarifnih barijera koje postoje u trgovini među članicama.

EFTA - Od strane EFTA-e prihvaćena je inicijativa Crne Gore za potpisivanje Sporazuma o slobodnoj trgovini, što je jedna od preporuka EK, a čime bi Crna Gora ušla u SAP+ kumulaciju. Shodno dopisu EFTA Sekretarijata, očekuje se da će tokom jeseni, tekuće godine, biti dostavljeni zahtjevi od strane EFTA-e sa ciljem otpočinjana pregovora.

Vlada Crne Gore na sjednici od 29.jula 2010. godine donijela **Odluku o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme**, koja je usklađena sa *Common Military List of The European Union on 15 February 2010, (CFSP), (2010/C 69/03)*, kao i **Odluku o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene**, koja je usklađena sa *Evropskom direktivom Council Regulation (EC) No 428/*.

POGLAVLJE 31: SPOLJNA, BEZBJEDNOSNA I ODBRAMBENA POLITIKA

- Zakon o vanjskim poslovima **usvojen 27. jula 2010. g.**
- U prethodnom periodu CG je zaključila sledeće bilateralne sporazume:
- Sporazum o socijalnom osiguranju između Crne Gore i Republike Austrije i Administrativni sporazum za njegovo sprovođenje, potpisan 1. juna 2010;
- Sporazum između Crne Gore i Kraljevine Belgije o socijalnom osiguranju, potpisan 9. juna 2010;
- Sporazum između Crne Gore i Kraljevine Belgije o obavljanju dohodovne djelatnosti određenih članova porodice članova diplomatskih i konzularnih predstavništava, potpisan 9. juna 2010.;

⁹ 26. maja 2008. godine, 3. aprila 2009. godine, 25.marta 2010. godine

- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Češke o izmjenama i dopunama Sporazuma između Savezne Vlade Savezne Republike Jugoslavije i Vlade Češke Republike o recipročnoj promociji i zaštiti investicija, potpisan 3. juna 2010.;
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Češke o međusobnoj zaštiti i razmjeni tajnih podataka, potpisan 29. april 2010.;
- Sporazum između Crne Gore i Republike Peru o zaštiti, očuvanju, obnovi i povraćaju ukradenih ili nezakonito iznešenih kulturnih, arheoloških, umjetničkih i istorijskih predmeta, potpisan 7. maja 2010.
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Malte o saradnji u borbi protiv nelegalne trgovine narkoticima, drogama I psihotropnim supstancama, organozovanog kriminala I međunarodnom terorizma, potpisan 2. jula 2010. godine,
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Malte o saradnji u oblasti turizma, potpisan 2. jula 2010. godine.
- **Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Ukrajine o ukidanju viza za nosioce diplomatskih i službenih pasoša**, potpisan 15. Juna 2010. godine.
- U oblasti bezbjednosne politike Crne Gore Vlada Crne Gore je 22. 07. 2010, razmotrila i utvrdila **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vojsci Crne Gore**, koji je dostavljen Skupštini Crne Gore na usvajanje.
- 01. 07. 2010.g. usvojen je **Strateški pregled odbrane Crne Gore** - polazni programski dokument kojim se definiše srednjoročno planiranje odbrane, efikasno upravljanje resursima odbrane, transparentnost poslova odbrane i izgradnja pretpostavki za demokratsku i civilnu kontrolu, profesionalizaciju i efikasnost Vojske u izvršavanju dodijeljenih misija i zadataka.
- Za sprovođenje zakona iz oblasti odbrane, Vlada Crne Gore donijela je **osam uredbi i jednu odluku**, a Ministarstvo odbrane **četiri pravilnika i jedno uputstvo**.
- **priključivanje izjavama EU - 2008, Crna Gora se pridružila u 92,7% slučajeva deklaracijama EU, u 2009. to je učinila u 95,8% slučajeva i u 2010.g. u gotovo 100% slučajeva.**

Spisak država koje do 16. avgusta 2010. g. nijesu priznale Crnu Goru

DRŽAVA	Datum upućivanja pisma kojim je MIP CG tražilo priznanje Crne Gore kao suverene i nezavisne države	DRŽAVA	Datum upućivanja pisma kojim je MIP CG tražilo priznanje Crne Gore kao suverene i nezavisne države
Antigua i Barbuda	28 June 2006; 21 July 2009	Gabon	27. July 2006.; 21. July 2009.
Bahamas	28 June 2006; 21 July 2009	Gambia	27. July 2006 ¹⁰ .
Barbados	28 June 2006; 21 July 2009	Ghana	6. June 2006.; 21 July 2009.
Belize	20 sept.2006; 21 July 2009	Granada	28. June 2006.; 21 July 2009.
Benin	12 July 2006; 21 July 2009.	Gahanna	5. June 2006.; 21 July 2009.
Bolivia	5 June 2006; 21 July 2009.	Haiti	5. June 2006.; 21 July 2009.
Burkina Faso	4 Aug 2006; 21 July 2009.	East Timor	3. avg. 2006.; 21 July 2009.
Burundi	11 July 2006; 21 July 2009.	Jamaica	28. June 2006.; 21 July 2009.
Butane	3 avg. 2006; 21 July 2009.	Yemen	4.avg. 2006.; 21 July 2009.
Chad	3 avg.2006; 21 July 2009.	Cameron	8. June 2006.; 21 July 2009.
Central African Republic	9. June 2006.; 21. July 2009.	Kenya	29. June 2006.; 21 July 2009.
Dominica (Commonwealth)	28. June 2006.; 21. July 2009.	Kiribati	14. avg. 2006.; 21 July 2009.
Djibouti	27 July 2006.; 21. July 2009.	Komori	27 July 2006.; 21 July 2009.
Equatorial Guinea	4. avg. 2006.; 21. July 2009.	Congo	16.avg. 2006.; 21 July 2009.
El Salvador	5. June 2006.; 21. July 2009	Lesotho	27 July 2006.; 21 July 2009.
Ethiopia	3. avg. 2006.; 21. July 2009.	Liberia	9. June 2006.; 27 July 2006. ¹¹
Madagascar	4. avg. 2006.; 21. July 2009.	Coast d' Ivory	4. avg.2006.; 21 July 2009.
Malawi	29. June 2006.; 27. July 2006.	Palau	10.avg. 2006.; 21 July 2009.
Mali	4. avg. 2006.; 21 July 2009.	Papua New Guinea	3. avg.2006.; 21 July 2009.
Marshal Islands	4. avg. 2006.; 21 July 2009.	Rwanda	19 July 2006.; 21 July 2009.
Mauritius	26 July 2006.; 21 July 2009.	Sao Tome and Principe	27 July 2006.; 21 July 2009.

¹⁰ Započeta procedura/ Stalna misija CG pri OEBS, Beč

¹¹ Započeta procedura / Stalna misija CG pri UN, Njujork

Micronesia	4. avg. 2006.; 21 July 2009.	Saudi Arabia	6. June 2006.; 21 July 2009. ¹²
Nauru	11 July 2006.; 21. July 2009.	Senegal	27 July 2006.; 21 July 2009.
Nepal	5. June 2006.; 21 July 2009.	Sierra Leone	4. avg. 2006.; 21 July 2009.
Niger	27 July 2006.; 21 July 2009.	Solomon's Islands	27 July 2006.; 21 July 2009.
Nigeria	4. avg. 2006.; 21 July 2009.	Somalia	27 July 2006.
Swaziland	4. avgust 2006.; 21. July 2009.	Vanuatu	26 July 2006.; 21. July 2009.
St Lucia	28. June 2006.; 21 July 2009.	Venezuela	5. June 2006.; 21 July 2009.
St Kits and Nevis	28. June 2006.; 21 July 2009	Capo Verde	27 July ul 2006.; 21 July 2009
St Vincent and Grenadine	4. avg.2006.; 21 July 2009.	Zimbabwe	6. June 2006.; 21 July 2009.
Sri Lanka	5. June 2006.; 21 July 2009.		
Tanzania	7. June 2006.; July 2009.		
Tonga	11 July 2006.; 21 July 2009.		
Trinidad and Tobago	10. avg. 2006.; 21 July 2009.		
Tuvalu	2 July 2006.; 21 July 2009.		
Uganda	19. July 2006.; 21 July 2009 .		

SARADNJA S REGIONALNIM ORGANIZACIJAMA / REGIONALNE INICIJATIVE

- Crna Gora je od 1. januara 2010. preuzela jednogodišnje predsjedavanje **Centralnoevropskom inicijativom (CEI)**. Do sad su održani brojni tematski sastanci, kao i Sastanak ministara inostranih poslova članica CEI (15. jun 2010. godine). Za novembar 2010. godine planirano je održavanje Samita šefova vlada zemalja članica CEI.
- Crna Gora je preuzela predsjedavanje **Procesom saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEECP)** n23. juna 2010. Prvi sastanak političkih direktora SEECP će biti održan u Podgorici 10. septembra 2010.
- Crna Gora je započela jednogodišnje predsjedavanje **Jadransko-jonskom inicijativom (JJI)** u junu 2010.
- Crna Gora je postala član **Trilateralne komisije za Jadran** na sjednici održanoj u maju 2010. godine, u Ankoni.
- Kao članica Američko-jadranske povelje A5, Crna Gora će predsjedavati A5 u prvoj polovini 2011. g.
- Crna Gora je 29. 04. 2010. postala član **SEDM-a** (Southeast Europe Defence Ministerials).
- **RACVIAC** – Crna Gora je predsjedavala Međunarodnom savjetodavnom grupom (MAG) od oktobra 2009. do maja 2010.
- **RESPA** – u novembru 2010.g. se očekuje otvaranje i zvaničan početak rada Regionalne škole u Danilovgradu.
- **RAI** – Crnogorski predstavnik je izabran za predsjedavajućeg inicijativom za drugi uzastopni mandat.

POLITIČKI DIJALOG SA DRUGIM ZEMLJAMA (SARADNJA SA ZEMLJAMA ZAPADNOG BALKANA JE OBJAŠNJENA U III POGLAVLJU - POLITIČKI KRITERIJUMI, REGIONALNA PITANJA I MEĐUNARODNE OBAVEZE)

Turska:

- 01. marta 2010 - stupio na snagu **Sporazum o slobodnoj trgovini**
- Očekuje se stupanje na snagu **Sporazuma o ekonomskoj saradnji i Sporazuma o prevozu putnika i tereta u međunarodnom drumskom saobraćaju** (u proceduri)
- U proceduri usaglašavanja su: **Sporazum o recipročnoj promociji i zaštiti investicija, Sporazum o saradnji u oblasti odbrane, Sporazum o saradnji u oblasti kulture, Sporazum o saradnji u oblasti obrazovanja, Sporazum o naučno-tehnološkoj saradnji, Sporazum o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima i Sporazum o vazдушnom saobraćaju.**
- Turska vlada je formirala **Mješovitu ekonomsku komisiju** koja će djelovati u okviru Ministarstva privrede i trgovine. Crnogorska strana je formirala **koordinaciono tijelo** na čijem čelu se nalazi ministar ekonomije. Očekuje se održavanje prvog sastanka dvije komisije u Crnoj Gori.

ISTOČNO PARTNERSTVO

Bjelorusija:

- U toku su pregovori o **Sporazumu o slobodnoj trgovini**. Posljednja runda pregovora predstavnika Crne Gore sa predstavnicima Carinske unije koju čine Rusija, Belorusija i Kazahstan održana je 22-23. juna 2010. u Minsku.

Ukrajina:

¹² U proceduri

- 15. juna 2010 - na marginama Ministarske konferencije CEI, u Crnoj Gori potpisani su **Plan konsultacija dva MIP-a i Sporazum o uzajamnom putovanju državljana dvije države**.
- Između CG i Ukrajine tokom 2010.g. održane su nove runde bilateralnih pregovora o **procesu pristupanja CG STO**. Tokom posljednje runde pregovora, održane krajem jula 2010.g. ostvaren je značajan progres u cilju zaključenja bilateralnog Sporazuma između dvije strane.
- Krajem maja 2010.g. započeta je procedura usaglašavanja **Sporazuma o ekonomskoj saradnji** između CG i Ukrajine. Radi se i na planu jačanje saradnja u oblasti obrazovanja.

EUROMEDITERANSKO PARTNERSTVO

Jordan:

- **Crna Gora i Jordan** su uspostavili diplomatske odnose **20. maja 2010.g.** potpisivanjem Protokola između šefova stalnih misija CG i Jordana pri UN.

Izrael:

- Okončane su unutrašnje pravne procedure u Crnoj Gori i državi Izrael za stupanje na snagu **Sporazuma o bezvizom režimu za nosioce običnih, diplomatskih i službenih pasoša**. Saglasno odredbama Sporazuma, Sporazum stupa na snagu 28. septembra 2010.

SAD

- U julu 2010. g. potpisan je **Memorandum o razumijevanju** između Vlade Crne Gore i Vlade SAD za **izvršavanje Vježbe MEDCEUR 2010**.
- U okviru programa humanitarne pomoći komande američkih vojnih snaga u Evropi EUCOM u julu 2010. počela je **izgradnja Urgentnog centra** u Kolašinu.
- U periodu od januara do maja 2010. SDI iz SAD iznosio je 6,4 miliona eura..

Kanada

- U Vankuveru je 1. jula 2010. otvoren Počasni konzulat Crne Gore.

Rusija:

- U toku su pregovori o usaglašavanju teksta **Sporazuma o saradnji u oblasti kulture, Sporazuma o saradnji Ministarstva pravde CG i Rusije, i Sporazuma o saradnji između Ministarstva pravde CG i Generalnog tužilaštva Rusije**. U planu je i usaglašavanje **Sporazuma u oblasti obrazovanja i naučno-tehnološke saradnje**.

Kina:

- **Sporazum u oblasti naučne i tehnološke saradnje** usaglašen je sredinom maja 2010, a početkom juna 2010. usaglašen je **Sporazum u oblasti obrazovanja između CG i NR Kine**.
- Ministarstvo saobraćaja pomorstva i telekomunikacija Crne Gore počelo je u julu 2010. pregovore s kineskom vladom o otvaranju **kontejnerske brodske linije između Bara i Šangaja**.

ZSBP I EBOP – POLITIČKA STRATEGIJA

Restriktivne mjere

Zakon o sprovođenju međunarodnih restriktivnih mjera treba da bude pripremljen do kraja 2010.

- Formirana je međuresorna **Radna grupa** za izradu Zakona u čiji sastav ulaze predstavnici nadležnih državnih institucija (Ministarstvo odbrane, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave, Ministarstvo pravde, Uprava policije, Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Uprava carina, Centralna banka Crne Gore).

Neproliferacija i strategija za oružje za masovno uništenje i malo i lako naoružanje:

- U toku su pripreme za formiranje **Nacionalne komisije za malo i lako naoružanje**, čemu treba da prethodi usvajanje Zakona o izmjenama i dopunama Zakon o oružju.
- Vlada Crne Gore na sjednici od 29. jula 2010. donijela **Odluku o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme**, koja je usklađena sa Common Military List of The European Union of 15 February 2010, (CFSP), (2010/C 69/03), kao i **Odluku o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene**, koja je usklađena sa Evropskom direktivom Council Regulation(EC) No 428/2009.
- Parlament Crne Gore je marta 2010. godine ratifikovao **Zajedničku konvenciju o sigurnom upravljanju potrošenim gorivom i bezbjednom upravljanju radioaktivnim otpadom**. Instrument ratifikacije predat depozitaru u julu 2010.g.
- Ministarstvo ekonomije je do sada izradilo i publikovalo **četiri godišnja izvještaja** o spoljnoj trgovini kontrolisanom robom (poslednji za 2009.g).

SARADNJA S MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

UN

- Crna Gora je 28. aprila 2010.g. u Njujorku na zasjedanju Ekonomsko-socijalnog savjeta **primljena u članstvo Komisije za održivi razvoj**. Mandat se odnosi na period 2011-2014.
- Crna Gora je podnijela zahtjev za članstvo u Izvršnom odboru UNESCO, za mandat 2011-2015. Izbori će se održati na 36. Generalnoj konferenciji UNESCO u oktobru 2011.

Savjet Evrope

- Do danas, CG je potpisala i ratifikovala ukupno 73 konvencije. Od konvencija koje su navedene kao obavezne neophodno je ratifikovati 2 konvencije, dok je za potpisivanje preostala još 1 obaveza.

NATO

- U toku je priprema prvog Godišnjeg nacionalnog programa Crne Gore i NATO u okviru ciklusa MAP, u koji je Crna Gora ušla u decembru 2009. U junu 2010. je usvajanjem pozitivnog Izvještaja okončan dvogodišnji ciklus IPAP (Individualni partnerski akcioni plan) između Crne Gore i NATO.

BEZBJEDNOSNE MJERE (TAJNI PODACI)

- U periodu od 19. do 21. maja u Briselu, usaglašen je tekst **Sporazuma između Crne Gore i Evropske unije o bezbjednosnim procedurama za razmjenu i zaštitu tajnih podataka** i u septembru se očekuje njegovo potpisivanje.
- 15. jula 2010. Skupština Crne Gore je usvojila **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka** kojim su utvrđene nove funkcije Direkcije za zaštitu tajnih podataka u oblasti informatičke bezbjednosti (organ nadležan za: bezbjednost komunikacija – NCSA, bezbjednosne akreditacije informaciono - komunikacionih sistema - SAA i rukovođenje kriptomaterijalima – NDA).
- jula Vlada Crne Gore usvojila je **Uredbu o bližim uslovima i načinu sprovođenja informatičkih mjera zaštite tajnih podataka** kojom je uređena oblast informatičke zaštite tajnih podataka.

EBOP – KAPACITETI ZA DOPRINOS

Upravljanje civilnim krizama i upravljanje vojnim krizama

- U toku je procedura za potpisivanje **Sporazuma između Evropske unije i Crne Gore - Polazni okvir za učešće Crne Gore u operacijama za upravljanje krizama Evropske unije**.

Učešće u Misijama EBOP i drugim misijama

- Na osnovu odluke Skupštine Crne Gore o upućivanju pripadnika Vojske Crne Gore u mirovnu misiju Ujedinjenih nacija INTERNATIONAL SECURITY ASSISTANCE FORCE (ISAF) u Avganistanu, Ministarstvo odbrane je u martu 2010, uputilo prvu rotaciju pripadnika Vojske Crne Gore, a krajem avgusta je upućena druga rotacija za ovu misiju.
- U mirovnu misiju Evropske unije „NAVFOR – ATALANTA“ u Somaliji, krajem avgusta 2010. upućena su tri pripadnika Vojske Crne Gore.

POGLAVLJE 32: FINANSIJSKA KONTROLA

Javna interna finansijska kontrola – PIFC:

a) Donijeti **podzakonski** akti:

- Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola («Sl. List Crne Gore», br. 37/10 od 9. jula 2010.);
 - Uputstvo o izmjenama i dopunama Uputstva o radu državnog trezora («Sl. List Crne Gore», br. 45/10 od 4. avgusta 2010)
- b) U navedenom periodu uspostavljeno je **još 8 jedinica za unutrašnju reviziju** kod sledećih insitucija:

- Ministarstvo odbrane,
- Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave,
- Ministarstvo prosvjete i nauke,
- Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija,
- Ministarstvo turizma,
- Poreska uprava,
- Zavod za zapošljavanje Crne Gore,
- Skupština Crne Gore

c) **Ostale aktivnosti**

U maju 2010.godine održan je seminar za rukovodeća lica budžetskih korisnika na temu "Unutrašnja finansijska kontrola u javnom sektoru (PIFC)" u okviru Twinning projekta "Pravna harmonizacija", koji je realizovalo Ministarstvo finansija u saradnji sa Vladom Republike Slovenije. Na seminaru su predstavljene dosadašnje aktivnosti Crne Gore u dijelu usklađivanja zakonodavstva u oblasti unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije i slovenačko iskustvu u uspostavljanju i razvoju ovog sistema u procesu evropskih integracija.

POGLAVLJE 33: FINANSIJSKE I BUDŽETSKE ODREDBE

- **Sporazum o saradnji sa Zavodom za statistiku Crne Gore-Monstatom**, kojim je uređena medjuinstitucionalna razmjena podataka u oblasti statistike fiskalnih prihoda i rashoda, koju Monstat koristi za obračun Bruto domaćeg proizvoda i makroekonomske statistike, biznis statistike i statistike kratkoročnih indikatora, koju Ministarstvo finansija koristi za makroekonomske analize i projekcije, zaključen je u maju 2010. godine,
- Sporazum o saradnji sa Centralnom bankom Crne Gore.
- Pripreme na obuci zaposlenih za uvođenje ESA 95 za budžetsko izvještavanje, u saradnji sa Zavodom za statistiku Crne Gore-Monstatom.
- Usvojena je Odluka Vlade Crne Gore o visini otpremnine državnih službenika i namještenika.

U normativnom dijelu planirana je izrada sljedećih akata:

- Zakon o zaradama zaposlenih koji se finansiraju iz budžeta, rok: decembar, 2010. god.
- Izmjena i dopune Zakona o PIO, rok: 2011.
- Izmjena zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti, kojom se unaprijeđuje i mijenja tretman socijalnih davanja. rok: decembar, 2010.
- Odluka o izradi kapitalnog budžeta, rok: 2011.

I - ANEKS – ZAKONODAVSTVO

SET FINANSIJSKIH ZAKONA:

1. ZAKON O STEČAJU I LIKVIDACIJI BANAKA, 16. jul 2010
2. ZAKON O CENTRALNOJ BANCI, 16. jul 2010
3. ZAKON O ZAŠTITI DEPOZITA, 16. jul 2010
4. ZAKON O SAVJETU ZA FINANSIJSKU STABILNOST, 16. jul 2010
5. ZAKON O BANKAMA, 16. jul 2010

ELEKTRONSKI MEDIJI I ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE:

6. ZAKON O ELEKTRONSKIM KOMUNIKACIJAMA_SKUPŠTINSKI AMANDMANI_jul 2010
7. ZAKON O ELEKTRONSKIM MEDIJIMA_27 07 2010
- 7a. ZAKON O ELEKTRONSKIM MEDIJIMA_27 07 2010_SA OZNAČENIM AMANDMANIMA

OBRAZOVANJE

8. ZAKON O VISOKOM OBRAZOVANJU_26 08 2010
- 8a. ZAKON O VISOKOM OBRAZOVANJU - SA OZNAČENIM AMANDMANIMA

LJUDSKA PRAVA

9. ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE
10. PREDLOG ZAKON O ZAŠTITNIKU LJUDSKIH PRAVA

OSTALI ZAKONI

11. ZAKON O VANJSKIM POSLOVIMA
12. PREDLOG ZAKONA O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA_SA OZNAČENIM AMANDMANIMA
13. ZAKON O REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA
- 13a. ZAKON O REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA_SA OZNAČENIM AMANDMANIMA
14. ZAKON O AUTORSKIM I SRODNIM PRAVIMA – prvi nacrt
15. ZAKON O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI
- 15a. ZAKON O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI_SA OZNAČENIM AMANDMANIMA
16. PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ANB

OSTALA DOKUMENTA

17. STRATEGIJA REGIONALNOG RAZVOJA 2010-2014
18. Uredba_raseljena i interno raseljena lica_FINAL
19. Odluka o kriterijumima za utvrđivanje naučnog, privrednog, ekonomskog, kulturnog i sportskog interesa Crne Gore za sticanje crnogorskog državljanstva prijemom
20. Kamp Konik_Informacija

Aneks II: Lista zakona i ostalih pravnih akata koje je usvojila Skupština Crne Gore tokom 2010.g.

1. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POLJOPRIVREDNOM POPISU 2009 (PREDLAGAČ ZAKONA: VLADA)
2. ZAKON O POTVRĐIVANJU EVROPSKE KONVENCIJE O DRŽAVLJANSTVU
3. ZAKON O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE SAVJETA EVROPE O IZBJEGAVANJU APATRIDNOSTI U VEZI SA SUKCESIJOM DRŽAVA
4. ZAKON O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O IZMJENAMA I DOPUNAMA EVROPSKE KONVENCIJE O SUZBIJANJU TERORIZMA
5. ZAKON O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEDJU VLADE CRNE GORE I VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE O VRAĆANJU I PRHVATANJU LICA ČIJI JE ULAZAK ILI BORAVAK NEZAKONIT
6. ZAKON O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEDJU VLADE CRNE GORE I REPUBLIKE HRVATSKE O VRAĆANJU I PRHVATANJU LICA ČIJI JE ULAZAK ILI BORAVAK NEZAKONIT
7. ZAKON O POTVRĐIVANJU MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU O INSTITUCIONALNOM OKVIRU ZA INICIJATIVU ZA PREVENTIVU I PRIPREMLJENOST ZA KATASTROFE U JUGOISTOČNOJ EVROPI
8. ZAKON O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ODREĐENIH DJELOVA REGIONALNOG SPORAZUMA ZA EVROPSKU RADIODIFUZNU ZONU (ŠTOKHOLM, 1961) SA REZOLUCIJAMA (RRC-06-REV. ST 61)
9. ZAKON O POTVRĐIVANJU AMANDMANA NA ČLAN XII (S) (II) SPORAZUMA O MEĐUNARODNOJ TELEKOMUNIKACIONOJ SATELITSKOJ ORGANIZACIJI (ITSO)
10. ZAKON O RATIFIKACIJI IZMJENA I DOPUNA KONVENCIJE O MEĐUNARODNOJ ORGANIZACIJI MOBILNIH SATELITA (IMSO)
11. ZAKON O POTVRĐIVANJU ZAVRŠNIH AKATA REGIONALNE ADMINISTRATIVNE KONFERENCIJE ZA PLANIRANJE POMORSKE MOBILNE I VAZDUHOPLOVNE RADIO-NAVIGACIONE SLUŽBE NA SREDNJIM (MF) FREKVENCIJAMA (REGION 1)
12. ZAKON O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEDJU VLADE CRNE GORE I KABINETA MINISTARA UKRAJINE O UZAJAMNOJ POMOĆI U CARINSKIM PITANJIMA
13. ZAKON O POTVRĐIVANJU MEĐUNARODNOG UGOVORA O BILJNIM GENETIČKIM RESURSIMA ZA HRANU I POLJOPRIVREDU
14. ZAKONA O POTVRĐIVANJU ZAJEDNIČKE KONVENCIJE O SIGURNOSTI UPRAVLJANJA ISTROŠENIM GORIVOM I SIGURNOSTI UPRAVLJANJA RADIOAKTIVNIM OTPADOM
15. ZAKON O ZAPOSŁJAVANJU I OSTVARIVANJU PRAVA IZ OSIGURANJA OD NEZAPOSLENOSTI
16. ZAKON O SANITARNOJ INSpekciji
17. ZAKON O UZIMANJU I KORIŠĆENJU BIOLOŠKIH UZORAKA
18. ZAKON O INFORMACIONOM DRUŠTVU
19. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZDRAVSTVENOJ BRIZI
20. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI STANOVNIŠTVA OD INFETIVNIH OBOLJENJA
21. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU (PREDLAGAČ ZAKONA: GRUPA POSLANIKA)
22. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONIKA
23. ZAKON O ZAŠTITI GENETIČKIH PODATAKA
24. ZAKON O ENERGETICI
25. ZAKON O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI
26. ZAKON O ZDRAVSTVENOJ NJEZI PACIJENATA
27. ZAKON O ZAŠTITI VAZDUHA
28. ZAKON O HIDROMETEROLOŠKIM POSLOVIMA
29. ZAKON O HIDROGRAFSKOJ DJELATNOSTI
30. ZAKON O ZAPALJIVIM TEČNOSTIMA I GASOVIMA
31. ZAKON O DOBROVOLJNOM RADU
32. ZAKON O REPREZENTATIVNOSTI SINDIKATA
33. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI NA POSLU
34. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI LICA I IMOVINE
35. ZAKON O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O OSNIVANJU EVROPSKE KONFERENCIJE O POŠTANSKOJ I TELEKOMUNIKACIONOJ UPRAVI (CEPT)
36. ZAKON O POTVRĐIVANJU TAMPERE KONVENCIJE O OBEZBJEĐIVANJU TELEKOMUNIKACIONIH RESURSA ZA UBLAŽAVANJE KATASTROFA I OPERACIJE PRUŽANJA POMOĆI
37. ZAKON O POTVRĐIVANJU INSTRUMENATA KOJI DOPUNJUJU USTAV MEĐUNARODNE UNIJE ZA TELEKOMUNIKACIJE (ŽENEVA, 1992) I KONVENCIJU MEĐUNARODNE UNIJE ZA TELEKOMUNIKACIJE (ŽENEVA, 1992), KOJI SU DOPUNJENI KONFERENCIJAMA OPUNOMOĆENIKA (KJOTO, 1994; MINEAPOLIS, 1998; MARAKEŠ, 2002), A USVOJENI KONFERENCIJOM OPUNOMOĆENIKA (ANTALIJA, 2006)
38. ZAKON O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O OSNIVANJU EVROPSKOG UREDA ZA KOMUNIKACIJE (ECO)
39. ZAKON O POTVRĐIVANJU ZAVRŠNIH AKATA REGIONALNE ADMINISTRATIVNE KONFERENCIJE ZA PLANIRANJE VHF ZA EMITOVANJE ZVUKA (REGIJA 11 DIO REGIJE 3), ŽENEVA, 1984.
40. ZAKON O POTVRĐIVANJU STATUTA MEĐUNARODNE AGENCIJE ZA OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE (IRENA)
41. IZVJEŠTAJ O DODIJELJENIM FINANSIJSKIM SREDSTVIMA ZA PODRŠKU BANKARSKOG SEKTORA U 2009;
42. IZMJENE I DOPUNE FINANSIJSKOG PLANA AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKE USLUGE U 2009;
43. IZMJENE I DOPUNE FINANSIJSKOG PLANA ENERGETSKE REGULATORNE AGENCIJE ZA 2010;
44. IZMJENE I DOPUNE FINANSIJSKOG PLANA AGENCIJE ZA LIJEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA ZA 2010;
45. IZMJENE I DOPUNE FINANSIJSKOG PLANA KOMISIJE ZA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI ZA 2010
46. IZMJENE I DOPUNE USTAVNOG ZAKONA ZA IMPLEMENTACIJU USTAVA CRNE GORE (PREDLAGAČ ZAKONA: GRUPA POSLANIKA)
47. UKAZ O PROGLAŠENJU USTAVNOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA USTAVNOG ZAKONA ZA SPROVODJENJE USTAVA CRNE GORE
48. ZAKON O PRAVIMA PACIJENATA
49. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O LIJEKOVIMA

50. ZAKON O UNAPRIJEDJENJU POSLOVNOG OKRUŽENJA
51. ZAKON O KONTROLI PREDMETA OD DRAGOCJENIH METALA
52. ZAKON O ISTRAŽIVANJU I PROIZVODNJI UGLJOVODONIKA
53. ZAKON O UGOVORNIM ODNOSIMA U ŽELJEZNIČKOM SAOBRAĆAJU
54. ZAKON O POPISU STANOVNIŠTVA, DOMAĆINSTAVA I STANOVA U 2011
55. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CRNOGORSKOM DRŽAVLJANSTVU
56. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CENTRALNOM REGISTRU STANOVNIŠTVA
57. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O REGISTRIMA PREBIVALIŠTA I BORAVIŠTA
58. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ELEKTRONSKOM POTPISU
59. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ELEKTRONSKOJ TRGOVINI
60. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TAJNOSTI PODATAKA
61. ZAKON O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O EKONOMSKOJ SARADNJI IZMEDJU VLADE CRNE GORE I VLADE SRBIJE
62. ZAKON O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEDJU CRNE GORE I REPUBLIKE SRBIJE O UZAJAMNOM PODSTICANJU I ZAŠTITI ULAGANJA
63. ZAKON O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O EKONOMSKOJ SARADNJI IZMEDJU VLADE CRNE GORE I VLADE TURSKE
64. ZAKON O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU CRNE GORE I REPUBLIKE ITALIJE O IZGRADNJI PODMORSKE ELEKTROENERGETSKE INTERKONEKCIJE IZMEĐU PRENOSNIH MREŽA CRNE GORE I ITALIJE S REALIZACIJOM STRATEŠKOG PARTNERSTVA OPERATORA PRENOSNOG SISTEMA
65. ZAKON O POTVRĐIVANJU UNIVERZALNE POŠTANSKE KONVENCIJE
66. ZAKON O POTVRĐIVANJU ZAVRŠNOG PROTOKOLA UZ UNIVERZALNU POŠTANSKU KONVENCIJU
67. ZAKON O POTVRĐIVANJU OPŠTEG PRAVILNIKA SVJETSKOG POŠTANSKOG SAVEZA, BUKUREŠT 2004
68. ZAKON O POTVRĐIVANJU SEDMOG DODATNOG PROTOKOLA USTAVU SVJETSKOG POŠTANSKOG SAVEZA, BUKUREŠT 2004
69. ZAKON O POTVRĐIVANJU ZAVRŠNIH AKATA REGIONALNE ADMINISTRATIVNE KONFERENCIJE ZA PLANIRANJE POMORSKE MOBILNE I VAZDUHOPLOVNE RADIO-NAVIGACIONE SLUŽBE (RADIO-FAROVI) U EVROPSKOJ POMORSKOJ ZONI
70. ZAKON O POTVRĐIVANJU EVROPSKE OKVIRNE KONVENCIJE O PREKOGRANIČNOJ SARADNJI IZMEĐU TERITORIJALNIH ZAJEDNICA ILI VLASTI, DODATNOG PROTOKOLA UZ EVROPSKU OKVIRNU KONVENCIJU O PREKOGRANIČNOJ SARADNJI IZMEĐU TERITORIJALNIH ZAJEDNICA ILI VLASTI I PROTOKOLA BROJ 2 UZ EVROPSKU OKVIRNU KONVENCIJU O PREKOGRANIČNOJ SARADNJI IZMEĐU TERITORIJALNIH ZAJEDNICA ILI VLASTI
71. ZAKON O POTVRĐIVANJU DODATNOG PROTOKOLA UZ EVROPSKU POVELJU O LOKALNOJ SAMOUPRAVI O PRAVU UČEŠĆA U POSLOVIMA LOKALNIH VLASTI
72. ZAKON O POTVRĐIVANJU EVROPSKE KONVENCIJE O OSTVARIVANJU DJEČIJH PRAVA
73. ZAKON O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEDJU VLADE CRNE GORE I SAVJETA MINISTARA REPUBLIKE ALBANIJE O OBNAVLJANJU, POPRAVCI I ODRŽAVANJU PIRAMIDA, MEDJU PIRAMIDA I DRUGIH GRANIČNIH OZNAKA DUŽ CRNOGORSKO-ALBANSKE DRŽAVNE GRANICE
74. IZVJEŠTAJ O RAZVOJU I ZAŠTITI PRAVA MANJINA ZA 2009;
75. IZVJEŠTAJ O RADU SUDOVA U CRNOJ GORI ZA 2009;
76. IZVJEŠTAJ O RADU DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA CRNE GORE ZA 2009;
77. IZVJEŠTAJ O RADU ZAŠTITNIKA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA ZA 2009;
78. IZVJEŠTAJ O RADU KOMISIJE ZA SPRJEČAVANJE SUKOBA INTERESA ZA 2009;
79. IZVJEŠTAJ O RADU KOMISIJE ZA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI I STANJU NA TRŽIŠTU HARTIJA OD VRIJEDNOSTI FOR 2009;
80. IZVJEŠTAJ O RADU I IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POSLOVANJU AGENCIJE ZA LIJEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA ZA 2009, SA IZVJEŠTAJEM NEZAVISNIH REVIZORA
81. ZAKON O SAVJETU ZA FINANSIJSKU STABILNOST
82. ZAKON O ZAŠTITI DEPOZITA
83. ZAKON O CENTRALNOJ BANCII CRNE GORE
84. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BANKAMA
85. ZAKON O STEČAJU I LIKVIDACIJI BANAKA
86. ZAKON O ZAŠTITI KULTURNIH DOBARA
87. ZAKON O ARHIVSKOJ DJELATNOSTI
88. ZAKON O MUZEJSKOJ DJELATNOSTI
89. ZAKON O BIBLIOTEČKOJ DJELATNOSTI
90. ZAKON O ELEKTRONSKIM MEDIJIMA
91. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ELEKTRONSKIM KOMUNIKACIJAMA
92. ZAKON O VANJSKIM POSLOVIMA
93. ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE
94. ZAKON O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI
95. ZAKON O AMNESTIJI LICA OSUĐENIH ZA KRIVIČNA DJELA PROPISANA ZAKONIMA CRNE GORE I LICA OSUĐENIH STRANOM KRIVIČNOM PRESUDOM KOJA SE IZVRŠAVA U CRNOJ GORI (PREDLAGAČ ZAKONA: GRUPA POSLANIKA)
96. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONIKA O KRIVIČNOM POSTUPKU
97. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA OPŠTEG ZAKONA O OBRAZOVANJU I VASPITANJU
98. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU;
99. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSNOVNOM OBRAZOVANJU I VASPITANJU
100. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O STRUČNOM OBRAZOVANJU;
101. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O GIMNAZIJI
102. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VASPITANJU I OBRAZOVANJU DJECE SA POSEBNIM POTREBAMA;
103. ZAKON O DOPUNI ZAKONA O BUDŽETU; (PREDLAGAČ ZAKONA: GRUPA POSLANIKA)
104. ZAKON O IZMJENAMA ZAKONA O DRŽAVNIM SLUŽBENICIMA I NAMJEŠTENICIMA; (PREDLAGAČ ZAKONA: GRUPA POSLANIKA)
105. ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FINANSIRANJU POLITIČKIH PARTIJA (PREDLAGAČ ZAKONA: GRUPA POSLANIKA)